

Bewegend leren & Speciaal Onderwijs

Een ontwikkelonderzoek naar implementatiemogelijkheden

Auteur: Akkermans, M.

Studentnummer: 1402443

1^e begeleider: Kann, D. van

Master Sport- en Bewegingsonderwijs

Fontys Sporthogeschool Eindhoven

Samenvatting

Introductie: Bewegend leren (BL) staat volop in de belangstelling; het integreert fysieke activiteit in het leren, waardoor extra beweging voor de leerlingen niet ten koste gaat van de effectieve leertijd. Onderzoek ernaar leverde al positieve resultaten op, zoals een verbetering van taakgerichtheid, motivatie en leerresultaten (Watson e.a., 2017). Echter, onderzoek is voornamelijk gericht op het regulier onderwijs. In dit onderzoek is gekeken naar de mogelijkheden voor bewegend leren in het cluster IV onderwijs (onderwijs voor kinderen met ernstige gedrags- en psychiatrische problematiek) middels een ontwikkelonderzoek, waarbij met het programma Fit en Vaardig (Mullender-Wijnsma, 2015a) werd gewerkt.

Methode: Er werd gebruikt gemaakt van Mixed Methods. Zeven midden- en bovenbouwgroepen (N=87) werd bij de voor- en nameting gevraagd een vragenlijst in te vullen, waarna focusgroepen werden gehouden. Ook bij de onderbouwgroepen die deelnamen (N=40) werden enkele focusgroepen georganiseerd. Alle deelnemende leerkrachten (N=17) werd na de voormeting en beide nametingen gevraagd een vragenlijst in te vullen, waarna random interviews werden gehouden. **Resultaten:** BL werd enthousiast ontvangen, maar de algemene tendens leek wat minder positief te worden naarmate er langer met het programma werd gewerkt. Opvallend was vooral de lage score voor rust/concentratie die zowel leerkrachten als leerlingen gaven. Vanuit de interviews en focusgroepen was er tevens kritiek op het programma, wat vooral gericht was op het niet aansluiten bij de methode/het niveau en op een gemis aan flexibiliteit en uitdaging.

Discussie/conclusie: De fundering van het programma Fit & Vaardig lijkt niet helemaal te voldoen aan de voorwaarden voor een optimale implementatie. Tevens mist een goede aansluiting op de specifieke behoeftes van de doelgroep in de het cluster IV onderwijs, welke een flexibel programma met speciale aandacht voor 'Rust/Structuur', 'Uitdaging' en 'Maatwerk' vraagt. Er is duidelijk behoefte aan meer wetenschappelijk onderbouwde programma's voor BL.

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Introductie	4
2. Methode	8
2.1 Onderzoekseenheden	8
2.2 Beschrijving interventie	9
2.3 Dataverzameling, onderzoeksinstrumenten en verantwoording	10
2.4 Ethische aspecten	12
2.5 Dataverwerking en -analyse	12
3. Resultaten	14
3.1 Vragenlijsten leerlingen	14
3.2 Focusgroepen leerlingen	15
3.3 Vragenlijsten leerkrachten	19
3.4 Interviews leerkrachten	20
3.5 Tips en aanpassingen	22
4. Discussie	24
4.1 Sterke punten en limitaties onderzoek	26
5. Conclusie	28
6. Referenties	29
7. Bijlagen	34
Bijlage 1. Vragenlijst leerlingen	34
Bijlage 2. Vragenlijst leerkrachten	36
Bijlage 3. Operationalisatie	39
Bijlage 4. Inschaling vragenlijsten	45
Bijlage 5. Tabellen resultaten leerlingen	55
Bijlage 6. Tabellen resultaten leerkrachten	62
Bijlage 7. Samenvatting focusgroepen en interviews	66
Bijlage 8. Uitwerking focusgroepen en interviews	70
Bijlage 9. Tips en aanpassingen	116

1.Introductie

Sedentair gedrag vormt een ernstige risicofactor voor de menselijke gezondheid (Katzmarzyk e.a., 2009; van der Ploeg e.a., 2012). Zo lijkt er een positieve relatie tussen zittijd en diabetes type II (Proper e.a., 2011) en lijkt zitgedrag een hoger risico op depressiviteit met zich mee te brengen (Teychenne e.a., 2010). Daarnaast lijkt sedentair gedrag bij kinderen/jongeren een voorspeller van overgewicht op latere leeftijd (Thorp e.a., 2011). Nederlandse kinderen blijken echter steeds meer tijd zittend door te brengen; in 2011 was dit al gestegen naar bijna 7 uur per dag (Hendriksen e.a., 2013). Opmerkelijk is dat hiervan bijna 5 uur op school werd doorgebracht (Hendriksen e.a., 2013).

Fysieke inspanning (FA) kan voor kinderen zowel fysiek als mentaal grote voordelen voor de gezondheid opleveren wanneer zij zich aan de richtlijn van 60 minuten matige tot zware inspanning per dag houden (Janssen & LeBlanc, 2010). Met betrekking tot de fysieke voordelen is gebleken dat er door FA onder andere een kleinere kans is op overgewicht, hoge bloeddruk, hart- en vaataandoeningen en diabetes (Warburton e.a., 2006). Wat betreft de mentale voordelen is duidelijk geworden dat fysieke inspanning van positieve invloed kan zijn op onder andere de concentratie (Janssen e.a., 2014; Ma e.a., 2014; Ma e.a., 2015) en cognitie (Howie e.a., 2015; Singh e.a., 2018).

De vraag is nu hoe ervoor gezorgd kan worden dat het zitgedrag van Nederlandse kinderen doorbroken kan worden. Gezien het grote aantal uren dat kinderen op school doorbrengen, lijkt een bijdrage van scholen hierin noodzakelijk. Kinderen hebben van nature een grote drang tot bewegen (Verhulst, 2017). Extra bewegingsonderwijs en actieve lesonderbrekingen zullen daarom bij kinderen zeker positief ontvangen worden. Echter, dit gaat 'ten koste van' de effectieve leertijd. De oplossing hiervoor lijkt gevonden te kunnen worden in het bewegend leren, waar bewegen geïntegreerd wordt in het leren.

Alvorens hier verder op in te gaan, lijkt het zinvol kort wat te vertellen over de specifieke doelgroep waarop dit onderzoek zich heeft gericht. Onder het cluster IV onderwijs vallen scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen (ZMOK) en scholen verbonden aan een pedologisch instituut (PI- scholen). Op beide scholen zitten leerlingen met ernstige ontwikkelings- of gedragsproblemen en/of psychiatrische problemen. Het ZMOK onderwijs kenmerkt zich door meer externaliserende problematiek (onder andere Attention Deficit Hyperactivity Disorder – ADHD – en Oppositional Defiant Disorder – ODD -), het PI onderwijs door meer internaliserende problematiek (angsten, ASS en dergelijke). Voor het vervolg is het belangrijk kort wat van de meest voorkomende stoornissen in het cluster IV onderwijs te weten. Zo hebben leerlingen met ADHD veel last van aandachts- en

concentratieproblemen en zijn ze overbeweeglijk en impulsief (van Lieshout, 2009). ASS kenmerkt zich vooral door tekortkomingen in sociaal interactief gedrag en communicatie (van Lieshout, 2009). ODD is een ontwikkelingsstoornis die zich kenmerkt door opstandig gedrag en boosheid, vooral gericht op anderen (van Lieshout, 2009). Tenslotte heeft een aanzienlijk deel van de leerlingen te kampen met een angststoornis. Zij hebben vaak een erg negatief zelfbeeld, waardoor ze sociale interacties vermijden en in zichzelf gekeerd raken (van Lieshout, 2009).

Meerdere studies hebben al aangetoond dat fysieke activiteit een positief effect kan hebben op het leren van leerlingen. Hieronder worden alle factoren verstaan die te maken hebben met de schoolprestaties van kinderen (Watson, 2017) en wordt onderscheid gemaakt tussen gedrag (zoals concentratie en motivatie), executieve functies (hersenprocessen waarmee het gedrag wordt gestuurd) en resultaten (cijfers, vooruitgang) (Rasberry e.a., 2011). Zo zouden korte intervallen van intensieve FA kunnen leiden tot minder afgeleid gedrag (Ma e.a., 2014) en meer gerichte aandacht (Janssen e.a., 2014; Ma e.a., 2015). Howie e.a. (2015) en Singh e.a. (2018) tonen aan dat de resultaten van (met name) rekenen significant verbeteren door de leerlingen actieve breaks te geven. De vraag is of dit ook geldt voor kinderen met een gedragsstoornis. Ook voor deze doelgroep lijkt een vooruitgang in cognitie haalbaar (Beron e.a., 2016). Onderzoek onder de ASS doelgroep toonde bovendien een significante vooruitgang aan in zowel motorische als sociale vaardigheden (Sowa & Meulenbroek, 2012). Bij de ADHD populatie is vooral onderzoek gedaan naar de relatie tussen FA en executieve functies, waarbij de meeste onderzoeken positieve resultaten laten zien (Chang e.a., 2012; Choi e.a., 2015; Kang e.a., 2011; Pontifex e.a., 2013; Smith e.a., 2013). Met betrekking tot angsten en ODD is weinig tot geen onderzoek te vinden gerelateerd aan FA. Aangezien bepaalde kenmerken (zoals een grote behoefte aan duidelijkheid, structuur en voorspelbaarheid) overeen komen met de kenmerken van kinderen met ASS en/of ADHD, valt ook bij hen een positief effect te verwachten. Gelinkt aan angsten laat een onderzoek van Brown e.a. (2013) bijvoorbeeld een kleine, maar significante verbetering van depressieve symptomen zien onder kinderen.

De effecten van FA in het algemeen op leren en leerresultaten zijn hierboven uiteen gezet. In het kader van dit onderzoek is het echter ook interessant te weten of deze resultaten er ook zijn specifiek voor bewegend leren. In 2017 concludeerde Watson e.a. vanuit een systematisch review dat bewegend leren een positief effect op leerresultaten, motivatie en taakgerichtheid lijkt te kunnen hebben. Het onderzoek van Riley e.a. (2016) resulteerde bijvoorbeeld in een flinke toename in taakgerichtheid. Dichter bij huis liet Mullender-Wijnsma e.a. (2015a, 2016) een significante groei zien in leerresultaten voor rekenen en spelling.

Specifiek voor kinderen met gedragsproblemen is er nog weinig onderzoek gepubliceerd, maar ook bij hen lijkt taakgericht gedrag te kunnen verbeteren (Mullender-Wijnsma e.a., 2015b). Deze bevindingen zijn echter afkomstig vanuit het reguliere onderwijs. Aangezien dit onderzoek plaatsvond op een cluster IV school - waar een aanzienlijk deel van de kinderen de diagnose ADHD heeft – is het aannemelijk dat de behoefte aan beweging hier nog veel groter is. Immers, deze doelgroep heeft extra veel last van bewegingsonrust en een meer beperkte spanningsboog en concentratieproblemen (van Lieshout, 2009). Gedurende langere tijd stil moeten zitten, past overduidelijk niet goed in dit beeld. Ook hebben veel kinderen in het cluster IV onderwijs veel negatieve ervaring met onderwijs in het algemeen. In het reguliere onderwijs kwamen zij onvoldoende aan hun trekken, vielen zij vaak buiten de boot en/of werden gepest. Hun motivatie om te leren zal in veel gevallen daardoor zijn aangetast. Op al deze factoren zou bewegend leren wel eens een extra positieve invloed kunnen hebben. Aangezien het aantal cluster IV scholen beperkt is, is het begrijpelijk dat onderzoek in dit type onderwijs nog vrijwel ontbreekt. Omdat de effecten wel eens heel positief zouden kunnen zijn, lijkt het echter zeker de moeite waard om op zoek te gaan naar de mogelijkheden en (mogelijk) te overbruggen moeilijkheden van bewegend leren in het cluster IV onderwijs. Vanuit eerder onderzoek op de Hertog – de cluster IV school in Tiel waar het huidige onderzoek zal plaatsvinden – bleek dat hier veel interesse is voor bewegend leren. Vandaar dat ervoor gekozen is het onderzoek op deze locatie te laten plaatsvinden.

Doel van dit onderzoek is om meer helderheid te krijgen over die factoren die van belang zijn om bewegend leren optimaal te kunnen implementeren in het cluster IV onderwijs. De kans op een succesvolle implementatie blijkt groter wanneer de nieuw in te voeren interventie aan een vijftal kenmerken voldoet: relatief voordeel, compatibiliteit, complexiteit, mogelijkheid tot uitproberen en tot slot observeerbaarheid (Rogers, 2003). Bij relatief voordeel gaat het om de mate waarin een interventie voordelen heeft boven de bestaande praktijk (Rogers, 2003). Bij de compatibiliteit (inpasbaarheid) gaat het over de mate waarin een innovatie kan worden ingepast binnen de heersende gewoontes en opvattingen van de beoogde gebruikersgroep (Rogers, 2003). De complexiteit gaat over het gemak waarmee een interventie ingevoerd kan worden (Rogers, 2003), de uitprobeerbaarheid gaat over de mate waarin met de interventie, zonder vérstrekkende gevolgen, door de organisatie kan worden proefgedraaid voordat tot volledige invoering wordt overgegaan (Rogers, 2003). De observeerbaarheid tenslotte betreft de mate waarin de uitkomsten van de innovatie zichtbaar zijn voor de gebruiker zelf en andere direct betrokkenen (Rogers, 2003).

Specifiek voor bewegend leren zijn er verschillende onderzoeken geweest die de implementatie ervan hebben beoordeeld. Zo worden er bijvoorbeeld meer

implementatiefactoren gedekt wanneer er wetenschappelijk onderzoek aan een programma ten grondslag ligt (Calvert e.a., 2018). Van belang lijken ook de omgevingsfactoren.

Leerkrachten die meer aanmoediging krijgen, zich gesteund voelen, voldoende materialen en hulp aangereikt krijgen, blijken duidelijk meer bereid Classroom Based Physical Activity (CBPA, ofwel bewegend leren) in te zetten dan leerkrachten die deze factoren missen (Carlson e.a., 2017). Met betrekking tot implementatiedoelinden in het Speciaal Onderwijs (SO) kan gezegd worden dat in het verleden al vaker programma's succesvol geïmplementeerd zijn, zoals Schoolwide Positive Behavior Support (SWPBS) (Farkas e.a., 2011) en Self-Regulated Strategy Development (SRSD) (Parks Ennis e.a., 2014). De verwachting is dat ook bewegend leren in het cluster IV onderwijs aan dit rijtje toegevoegd zou kunnen worden, mits eerder genoemde implementatiefactoren optimaal worden ingezet ten behoeve van de doelgroep. De onderzoeksvraag wordt daarmee als volgt:

Wat is er nodig om bewegend leren optimaal te kunnen laten aansluiten bij de doelgroep van het cluster IV onderwijs?

Met als deelvraag:

In hoeverre is het programma Fit & Vaardig hierbij inzetbaar?

2.Methode

2.1 Onderzoekseenheden

Het onderzoek vond plaats op cluster IV school de Hertog in Tiel. De school kenmerkt zich door een vleugel met van oorsprong meer internaliserende problematiek (PI-school) en een vleugel met overwegend externaliserende problematiek (ZMOK-school). Door de steeds grotere mate van samenwerking worden de laatste jaren ook steeds meer gemengde klassen gevormd. De school bestaat momenteel uit 13 klassen. In onderstaande tabel is meer informatie met betrekking tot de klassen te vinden.

Tabel 1: Klassenindeling de Hertog

Klas	Aantal leerlingen	Verhouding J/M	Type leerling	Aantal leerkrachten
1/2	9	7/2	Gemengd	2
3a	10	8/2	Gemengd	1
3b	10	9/1	Gemengd	2
4	11	6/5	Gemengd	2
5a	13	12/0	Overwegend internaliserend	2
5b	12	9/3	Overwegend externaliserend	1
6a	14	12/2	Overwegend internaliserend	2
6b	11	11/0	Overwegend externaliserend	1
6/7c	12	8/4	Gemengd	1
7a	16	16/0	Overwegend internaliserend	1
7b	14	13/1	Overwegend externaliserend	2
8a	15	13/2	Overwegend internaliserend	1
8b	10	10/0	Overwegend externaliserend	2
Totaal	156	134/22	-	20

Doel van dit onderzoek was om te bekijken op welke manier bewegend leren een plaats zou kunnen krijgen binnen het cluster IV onderwijs. Het betrof een ontwikkelonderzoek, waarbij tijdens het onderzoek bepaalde kenmerken van de methode, omgeving of lesgeefmethode werden aangepast om het resultaat te optimaliseren. Wat betreft selectiecriteria werden in eerste instantie alle klassen van de Hertog uitgenodigd voor deelname. Alle klassen zijn immers onderdeel van het cluster IV onderwijs en voor alle leeftijden is er inmiddels een passend programma van Fit & Vaardig beschikbaar. Enkel was het van belang dat de leerkrachten/klassen die deelnamen aan het onderzoek zich hiervoor optimaal wilden

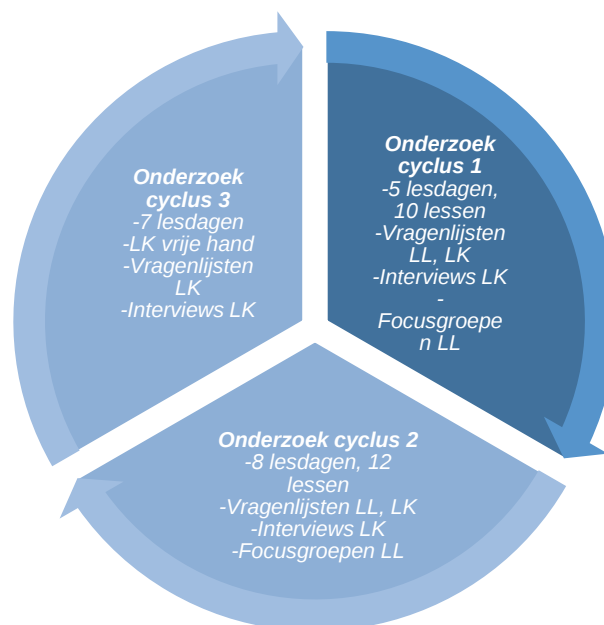
inspannen. Zo moesten ze bereid zijn van tevoren een informatiemiddag bij te wonen, zelf tijd te investeren in het bekend raken met het programma en deel willen nemen aan vragenlijsten en/of interviews. Van de 13 klassen waren 11 klassen direct enthousiast om deel te nemen. Het betrof de klassen 1/ 2, 3a, 3b, 4, 5b, 6a, 6b, 6/7c, 7b, 8a en 8b (n=127 voor leerlingen, n=17 voor leerkrachten).

2.2 Beschrijving interventie

Alle deelnemende klassen zijn gedurende meerdere momenten aan de slag gegaan met het programma Fit & Vaardig (Mullender-Wijnsma, 2015a). Dit programma integreert bewegen tijdens het automatiseren van rekenen en spelling. Het idee hierachter is dat matige tot zware inspanning chemische veranderingen in de hersenen direct stimuleert, zoals een verhoogde aanmaak van dopamine en norepinephrine, waardoor direct de aandacht en taakgerichtheid kan worden verhoogd (Best, 2010). Op langere termijn zorgt FA ook voor een betere doorbloeding van de hersenen, de aanmaak van nieuwe zenuwcellen en het ontstaan van meer verbindingen tussen de zenuwcellen, wat kan leiden tot betere cognitieve prestaties (Donnelly & Lambourne, 2011). Tot slot kan de motorische informatie (naast visuele en auditieve informatie) die de kinderen tijdens de fysiek actieve lessen opdoen een extra informatiebron zijn die het leren stimuleert (Best, 2010). Het programma bestaat uit fysiek actieve reken- en taallessen voor basisschoolkinderen. De lessen worden in basis drie keer per week gegeven in het klaslokaal; per les 10 tot 15 minuten rekenen en 10 tot 15 minuten taal. De nadruk ligt op het automatiseren en herhalen van reeds bekende lesstof. Het reken- en taalniveau van de lessen sluit aan bij de Nederlandse reken- en taalmethodes. Via het digitale schoolbord worden de fysieke oefeningen en de taal- en rekenopdrachten gevisualiseerd. Met een oefenbeweging geven leerlingen antwoord op een reken- of taalopgave. Zo spellen ze een woord door een sprong te maken bij elke uitgesproken letter of ze geven antwoord op de rekensom 4×2 door acht sprongetjes op de plaats te maken. Tussen de oefenbewegingen door voeren ze een basisbeweging uit. Ze joggen bijvoorbeeld op de plaats terwijl ze nadenken over een antwoord. De keuze voor dit programma was eenvoudig: het is direct klaar voor gebruik en vraagt daarom weinig voorbereiding van de leerkracht, het sluit aan bij de belevingswereld van kinderen in deze digitale tijd en heeft daarnaast – weliswaar in het regulier onderwijs – al positieve resultaten opgeleverd. In twee jaar tijd werd een gemiddelde leerwinst van 4 maanden op zowel spelling als rekenen waargenomen, welke ook een half jaar later nog zichtbaar was, en daarnaast werden concentratie en taakgerichtheid verbeterd (Mullender-Wijnsma, 2015b).

Bij dit onderzoek werd er tijdens drie onderzoek cycli gewerkt met het programma (figuur 2). Om betrouwbare resultaten te krijgen, leek het immers van belang dat er voldoende tijd en kans was om bekend en vertrouwd te raken met het programma. De eerste cyclus duurde

een week en werd er gedurende vijf dagen, tweemaal per dag (eenmaal rekenen, eenmaal spelling) 10 tot 15 minuten gewerkt met het programma. Uit de evaluatie van de eerste periode bleek dat de leerkrachten – met name de parttimers – de periode van een week alsnog (te) kort vonden. Om die reden werd de tweede cyclus uitgebreid naar acht lesdagen waarin 12 lessen moesten worden gegeven. Naar aanleiding van de eerste evaluaties werd een samenvatting gemaakt met daarin de meest opvallende resultaten en de daaraan verbonden tips en aanpassingen met het oog op de tweede cyclus. De derde cyclus bestond uit zeven lesdagen, voornamelijk gericht op de leerkrachten. Zij kregen tijdens deze periode meer de vrije hand. Zo mochten ze zelf bepalen hoeveel lessen ze gaven en welke onderdelen ze wel en niet gebruikten. Dit in het kader van borging en verduurzaming van het programma binnen de school.

Figuur 2. Complete onderzoekscyclus (LL = Leerlingen, LK = Leerkrachten).

2.3 Dataverzameling, onderzoeksinstrumenten en verantwoording

Dit ontwikkelonderzoek vond plaats op basis van Mixed Methods. Naast vragenlijsten onder leerkrachten en leerlingen werden interviews en focusgroepen afgenomen. Het doel hiervan was informatie te verzamelen over hoe zowel leerkrachten als leerlingen het werken met het programma hadden ervaren. Enerzijds was het van belang algemeen geldige resultaten te verkrijgen. Om die reden werd ervoor gekozen vragenlijsten in te zetten (bijlage 1 en 2). Om meer inzicht te krijgen in achterliggende motivaties – zodat een betere inschatting kon worden gemaakt van eventuele aanpassingen die nodig waren – werd er tevens voor gekozen interviews en focusgroepen toe te voegen.

De vragenlijsten werden gevalideerd op basis van een operationalisatieschema (bijlage 3), gebaseerd op de behoeftes van leerlingen in het cluster IV onderwijs (van Lieshout, 2009; van der Wolf & van Beukering, 2009) en de MIDI vragenlijst (Fleuren e.a., 2014). Immers, het ging erom het programma optimaal bij de behoeftes van deze doelgroep te laten aansluiten. Vanuit de MIDI-vragenlijst werden, ter aanvulling, algemene vragen met betrekking tot implementatie doeleinden geformuleerd. Rekening houdend met de complexiteit van het invullen van een vragenlijst hebben enkel de leerlingen vanaf groep 5 de vragenlijst ingevuld. Voor beide vragenlijsten werd van tevoren een pilot gedraaid bij leerlingen en leerkrachten die niet deelnamen aan het onderzoek. De vragenlijst van de leerkrachten bleef vrijwel onveranderd; in die van de leerlingen moest bij verschillende vragen een wijziging worden aangebracht. Het betrof met name aanpassingen in de formulering van de vragen. De vragenlijsten werden opgesteld op basis van een 5-punts Likertschaal, waarbij 1 'helemaal niet mee eens' en 5 'helemaal mee eens' betekende. De groepsleerkracht had uitdrukkelijk de taak alle vragenlijsten te controleren en, indien nodig, verduidelijking van het antwoord aan leerlingen te vragen. Enkel duidelijk en compleet ingevulde vragenlijsten werden meegenomen in de verdere verwerking.

Het duiden van de data uit de vragenlijsten gebeurde door middel van interviews met leerkrachten en focusgroepen met ongeveer 3 à 4 leerlingen. Voor de focusgroepen bij de groepen 1 tot en met 4 werden de vragen uit de vragenlijst voor leerlingen als leidraad gebruikt. De focusgroepen vanaf groep 5 en de interviews met leerkrachten richtten zich met name op de resultaten vanuit de vragenlijsten. Hierbij werd gekozen voor leerlingen met goede verbale vermogens, opdat zij hun mening duidelijk konden verwoorden. Tevens werden leerlingen met uiteenlopend ingevulde vragenlijsten geselecteerd, met het doel zowel op de positieve als negatieve kanten toelichting te krijgen. Na de tweede cyclus werden andere leerlingen geselecteerd – tevens met goede verbale vermogens - opdat een zo breed mogelijk beeld zou ontstaan; tevens werd ingeschat dat het voor de leerlingen nog te moeilijk zou zijn de vergelijking en vertaalslag goed te maken vanuit het ene interview naar het andere. Voor de interviews met leerkrachten werd random voor één leerkracht van elke niveaugroep gekozen. Na de tweede cyclus werden deze zelfde leerkrachten geïnterviewd, met als doel de verschillen tussen beide testblokken in beeld te brengen. Na de derde cyclus werden enkel – ándere - leerkrachten bevraagd opdat nieuwe input zou worden verkregen. Op basis van de verzamelde gegevens werd steeds gekeken naar factoren die mogelijk van positieve of negatieve invloed zouden kunnen zijn op de implementatie van het programma en werden tips en aanpassingen voor een volgende cyclus opgesteld.

2.4 Ethische aspecten

Alle ouders/verzorgers van de leerlingen bij de Hertog verlenen aan het begin van ieder schooljaar al dan niet toestemming voor het gebruik van persoonlijke informatie ten behoeve van school. Daarnaast hebben alle ouders/verzorgers van de deelnemende klassen een informatiebrief ontvangen met betrekking tot het onderzoek dat in hun klas werd gedaan. Zij konden geruime tijd van tevoren vragen stellen en eventueel bezwaar maken. Er zijn geen ouders geweest die hier gebruik van hebben gemaakt. Na afloop werden alle klassen en ouders ingelicht over de eindresultaten van het onderzoek. De resultaten werden uiteraard anoniem naar buiten gebracht. Tenslotte is het goed ook nog twee andere aspecten aan te stippen. Allereerst is er het gegeven dat het onderzoek plaatsvond bij een erg gemotiveerd team. De vraag is in hoeverre dit mogelijk van invloed is geweest op de onderzoeksresultaten. Daarnaast moet een mogelijke belangenverstrengeling voor het team van Fit & Vaardig gemonitord worden. Immers, zij hebben de meeste baat bij positieve resultaten, maar tevens werden zij actief betrokken bij het tussentijds bijstellen/aanpassen van het onderzoek.

2.5 Dataverwerking en -analyse

Na afloop van de eerste cyclus werden de eerste metingen verricht. De resultaten hiervan werden verwerkt in Excel en vervolgens getransporteerd naar SPSS. Per vraag werd de gemiddelde score (M), de standaarddeviatie (SD) en het aantal/percentage van de leerlingen/leerkrachten die het (enigszins) met de vraagstelling eens was gepresenteerd (bijlage 5 en 6). Na de tweede cyclus (en tevens na de derde cyclus voor de leerkrachten) werden de resultaten tevens met elkaar vergeleken. Hiervoor werden alleen de gegevens gebruikt van de leerlingen en leerkrachten die gedurende alle onderzoek cycli de vragenlijst compleet en duidelijk hadden ingevuld. Negatief geformuleerde vragen (bijvoorbeeld '*Bewegend leren leidt tot meer storend gedrag*') werden gehercodeerd. Om het aantal gegevens beperkt te houden, werden de vragenlijsten ingeschaald. Bij voorkeur zou deze inschaling gebeurd zijn op basis van het operationalisatieschema. Echter, het aantal vragen zou op die manier vrijwel onverminderd groot zijn gebleven. Vandaar dat ervoor gekozen werd – *waar mogelijk* - de vragenlijsten in te schalen per thema (bijlage 4), waarbij een minimale Cronbach's alpha van 0.60 werd gehanteerd. Niet alle resultaten bleken aan deze eisen te voldoen (bijlage 4 en tabel 3). De resultaten van de leerlingen werden vergeleken aan de hand van een Paired Samples T-Test, aangezien alle vragen normaal verdeeld bleken te zijn. Bij de leerkrachten was dat echter niet het geval, waardoor ook de Wilcoxon Matched Pairs test meerdere malen werd toegepast in plaats van de – hoofdzakelijk gebruikte – Paired samples T-test. In tabel 3 en 4 is te zien welke vragen dit betreft.

De meest opvallende gegevens werden vervolgens uit deze analyses gefilterd, dat wil zeggen de vragen die – vergeleken met de andere scores - een hoge of lage M - of hoge ΔM - lieten zien. Ook werd een overzicht per klas gemaakt, zodat tijdens hierop volgende interviews en focusgroepen met leerkrachten en leerlingen ook in kon worden gegaan op scores die juist voor die groep opvallend waren. Om de data te duiden werden – volgend op de vragenlijsten – interviews en focusgroepen gepland. Beiden werden volledig uitgeschreven en gecodeerd op basis van thema. Met name veel voorkomende uitspraken werden hieruit gefilterd, maar soms ook die waar juist een extreem positieve dan wel negatieve mening werd gegeven of tips voor aanpassingen die bij een bepaalde klas goed hadden uitgepakt. Op basis van al deze gegevens werden vervolgens – mede in overleg met betrokken leerkrachten en het team van Fit & Vaardig - aanpassingen opgesteld waarvan verwacht werd dat deze de implementatie van het programma zouden bevorderen. Te denken valt aan aanpassingen in (de manier van omgaan met) het programma, de lesgeefsituatie of de manier van lesgeven. Voordat met een nieuwe onderzoek cyclus werd gestart, werden de resultaten en te maken aanpassingen met de leerkrachten (en leerlingen) besproken. In de tussenliggende tijd werd in principe níet met het programma gewerkt, om te voorkomen dat eventuele nadelige kanten van het programma te veel impact zouden hebben op de motivatie voor het werken met het programma.

3.Resultaten

3.1 Vragenlijsten leerlingen

Bij de voormeting waren van de 87 deelnemende leerlingen uit groep 5 tot en met 8 tien leerlingen ziek of afwezig (N=77), bij de nameting waren dat er 12 (N=75). Het merendeel van de deelnemende leerlingen (N=77) betrof jongens (84.4%) en de leerlingen waren verdeeld over vier leerjaren, waarbij groep 6 en 8 grotere groepen (N=54; 70%) waren dan groep 5 en 7 (Tabel 2).

Tabel 2: Demografische gegevens deelnemende leerlingen (vanaf groep 5) de Hertog - voormeting

Omschrijving	N (%)
Geslacht	
Man	65(84.4%)
Vrouw	12(15.6%)
Leeftijd (in leerjaren)	
Groep 5	12(15.6%)
Groep 6	33(42.9%)
Groep 7	11(14.3%)
Groep 8	21(27.3%)

In tabel 3 worden de resultaten van beide onderzoek cycli getoond en zijn beide cycli tevens met elkaar vergeleken (N=64). Hiervoor werden de vragenlijsten ingeschaald (bijlage 4).

Naar aanleiding van de resultaten van cyclus 1 kan gesteld worden dat de leerlingen bewegend leren leuk vinden en een fijne manier van afwisseling op de normale manier van lesgeven. Het programma is duidelijk, maar de moeilijkheidsgraad lijkt niet helemaal aan te sluiten. De structuur in de klas wordt – vergeleken met de andere resultaten – minder positief beoordeeld, waarbij met name 'drukke/chaos in de klas' laag scoort (M=2.59).

'Feedback/beloningen', 'Didactische werkvormen' en 'Rust/concentratie' scoren verhoudingsgewijs tevens vrij laag, waar 'Leerwinst' weer een iets hogere score laat zien (4.08 en 3.17). Wanneer vervolgens beide cycli worden vergeleken, valt op dat de (nog steeds wel positieve) attitude ten opzichte van bewegend leren in negatieve zin – bijna significant - is veranderd. Ook (de duidelijkheid van) het programma Fit en Vaardig wordt (op

sommige onderdelen significant) minder positief beoordeeld. En hoewel de structuur in de klas vrijwel gelijk beoordeeld werd, is het duidelijk dat de subcategorie 'drukte en chaos in de klas' nog lager heeft gescoord ($M=2.42$). 'Rust en concentratie' laat bij de nameting een significante daling zien (van $M=18.03$ naar $M=15.56$), net als een gedeelte van de categorie 'Leerwinst'. De overige scores bleven vrijwel gelijk.

In bijlage 5 worden alle resultaten van de vragenlijsten onder de leerlingen getoond. Deze zijn tevens per klas zichtbaar gemaakt. Dit, opdat de leerkrachten de wijzigingen optimaal konden afstemmen op hun eigen klas.

3.2 Focusgroepen leerlingen

De data die vanuit de vragenlijsten naar voren kwam werd getracht te duiden door middel van focusgroepen met kleine groepjes leerlingen, welke gedurende 5 tot 10 minuten bevraagd werden op hun motivatie voor de door hen gegeven antwoorden. De belangrijkste resultaten uit de focusgroepen na de voormeting zijn aan de hand van de hoofthema's geanalyseerd en worden hieronder gepresenteerd:

Attitude: De leerlingen waren enthousiast en gaven daarbij vooral aan het fijn te vinden om te kunnen bewegen. Wel werd vaak genoemd dat ze het bewegend leren erg vermoeiend vonden. Eén leerling uit groep 8 zei hierover: *"Ja, ik had wel heel erg dat ik daarna heel erg afgeleid word, als ik vermoeid ben"*. Tenslotte leek het er ook op dat leerlingen zich ongemakkelijk kunnen voelen door deze manier van bewegen. Het volgende stukje vanuit een focusgroep met leerlingen uit groep 7 gaf dit goed weer: *"Dan gaan ze je een beetje in de belangstelling zetten (...) Als je die belangstelling waar ik dan in word gezet, vind ik... nee (...) en dan moet ik die bewegingen maken zo en dan ga ik maar gek bewegen..."*

Programma: Over het algemeen hebben de leerlingen het programma als duidelijk ervaren. Het voorbeeld en de introductie werden af en toe wel als verbeterpunten genoemd. Verder werden de bewegingen vaak als 'niet leuk' of 'saai' bestempeld en de muziek en geluiden als storend. Een leerling uit groep 3 zei hierover: *"Ik zou veranderen dat de kinderen gewoon dat als er een foutje is dat die gewoon aangeeft je hebt het fout en niet zo zegt, met zo'n geluidje erbij"*.

Structuur: Veel leerlingen gaven aan dat er lawaai ontstaat in de klas en dat ze dat vervelend vonden: *"(...) en bij spelling was het heel stom want dan moest je steeds spellen en echt iedereen ging door elkaar gewoon, het was niet normaal"* aldus een groep 6 leerling. Verder wordt genoemd dat er leerlingen zijn die andere bewegingen gaan uitvoeren dan de opdracht, wat voor onrust zorgt. Ook met het oog op de veiligheid werden interessante opmerkingen gemaakt; een aantal kinderen benoemde de beperkte ruimte om hen heen, waardoor ze anderen raakten en zij zich minder veilig voelden: *"Ik ben tijdens bewegend leren bijna een paar keer op mijn hoofd geslagen omdat we zo'n beweging moesten doen"*

zegt een leerling uit groep 8 hierover.

Feedback/beloningen: De leerlingen gaven tijdens de focusgroepen niet specifiek aan hier ontevreden over te zijn, maar een aantal leerlingen dacht wel dat er minder storend gedrag zou plaatsvinden wanneer er meer/grotere beloningen zouden worden ingezet.

Didactische werkvormen: De leerlingen waren in het algemeen – in tegenstrijd met de resultaten van de vragenlijsten - tevreden over de manier waarop de leerkracht bewegend leren uitlegde en begeleidde. In de klassen waar de leerlingen meer klagen over de onrust werd vaker aangegeven dat de leerkracht de storende leerlingen strenger aan moet pakken.

Rust/concentratie: Veel leerlingen geven aan dat de drukte in de klas bij henzelf ook veel onrust veroorzaakte. Over de mate waarin ze zich na áfloop van bewegend leren konden concentreren verschilden de meningen wat meer. Zoals genoemd bij de het onderdeel 'attitude' lijkt een té hoge mate van inspanning tot meer onrust te leiden, maar zou matige inspanning de concentratie wel kunnen bevorderen. Een leerling uit groep 5 omschrijft dit als volgt: *"Nou ik denk dat dat gewoon komt omdat je dan effe moe bent, wil je even rust, kun je effe uitrusten (...) en dan kan je effe werken en dan is iedereen stil"*.

Leerwinst: Veel leerlingen gaven aan de stof niet persé beter te snappen tijdens bewegend leren. In dit opzicht is wel belangrijk te noemen dat veel leerlingen aangaven het bewegend leren niet te zien als léren, waardoor zij ook geen leerwínst kunnen benoemen.

Na het uitvoeren van de nameting werd wederom een focusgroep met leerlingen gehouden. De belangrijkste additionele of afwijkende bevindingen naast de focusgroep behorende bij de voormeting zijn uitgewerkt op basis van de hoofdthema's:

De leerlingen waren minder enthousiast (**attitude**), voornamelijk omdat het in hun ogen soms saai, eenvoudig, veel van hetzelfde en te weinig uitdagend is (**programma**). Hierdoor ontstaat ook meer onrust in de klas, voornamelijk kinderen die niet meer serieus deelnemen en een toename van geluid (**structuur**). Ook gaven kinderen aan zich niet goed te kunnen concentreren wanneer er zo veel onrust is in de klas (**rust/concentratie**). De bewegingen werden vaker als niet leuk/saai ervaren (**programma**); de leerlingen zouden graag meer bewegingen van 'nu' zien, zoals bijvoorbeeld de 'Swish'. Het toevoegen van arm-/handbewegingen werd zeker ook als een optie genoemd (**programma**). Achtergrondmuziek zou fijn kunnen zijn, wanneer ook die wat meer van deze tijd zou zijn (**programma**). De leerkracht – maar ook de leerlingen – zouden hier uiteraard zelf een actieve rol bij kunnen spelen (**didactische werkvormen**). Nog steeds werd benoemd dat er meer beloond zou mogen worden (**feedback/beloningen**) en dat dit mogelijk tot een hogere mate van betrokkenheid zou kunnen leiden. Tenslotte hadden de leerlingen erg veel ideeën over hoe bewegend leren uitdagender zou kunnen worden gemaakt, maar werd daarbij vooral vaak genoemd dat het leuker zou zijn als je niet op je plaats zou bewegen, maar in de ruimte, en

dat er dus bijvoorbeeld oefeningen buiten of in de speelzaal zouden kunnen worden gedaan **(programma/attitude)**.

In bijlage 7 is een samenvatting gemaakt met de meest opvallende uitspraken vanuit de focusgroepen. In bijlage 8 zijn de volledig uitgewerkte focusgroepen te vinden.

Tabel 3: Resultaten vragenlijsten leerlingen (N=64)

	<i>Voormeting</i>	<i>Nameting</i>		
Thema	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	Δ NM-VM	<i>p (t)</i>
Attitude ten aanzien van BL				
Vind BL leuk	4.38(.93)	4.06(1.27)	-.32	.06(1.91)
Moet veel lachen tijdens BL	3.47(1.38)	3.00(1.41)	-.47	<.05(2.52)
Meer zin in rekenen en taal door BL	3.05(1.49)	2.66(1.58)	-.39	.07(1.82)
Meer inzet voor rekenen en taal door BL	3.28(1.40)	2.98(1.35)	-.30	.15(1.46)
BL is fijne afwisseling op normale lesmanier	4.23(1.14)	3.64(1.43)	-.59	<.01(3.29)
Programma Fit en Vaardig				
Voldoende nadenktijd	3.72(1.29)	3.33(1.44)	-.39	.06(1.95)
Oefeningen moeilijk	3.52(1.29)	3.59(1.29)	.07	.63(.49)
Voorbeeld duidelijk	4.36(1.05)	3.88(1.44)	-.48	<.05(2.45)
Taalgebruik duidelijk	4.41(.92)	3.98(1.20)	-.43	<.05(2.66)
Werking duidelijk	4.31(.87)	4.30(1.09)	-.01	.90(.13)
Structuur in de klas tijdens BL				
Voel me veilig tijdens BL	3.52(1.29)	3.59(1.29)	.07	.63(.49)
Veel drukte/chaos tijdens BL	2.59(1.34)	2.42(1.22)	-.17	.41(.83)
Duidelijke regels tijdens BL	3.83(1.32)	3.98(1.29)	.16	.43(.80)
Leerkracht houdt klas goed in de gaten tijdens BL	3.89(1.29)	3.58(1.33)	-.31	.10(1.69)
Feedback/beloningen tijdens BL (range 3-15)	10.28(3.28)	10.73(3.44)	.45	.34(.97)
Didactische werkvormen tijdens BL (range 5-25)	18.75(4.21)	18.25(4.22)	-.50	.36(.92)
Rust/concentratie tijdens/na BL (range 5-25)	18.03(4.88)	15.56(4.62)	-2.47	<.01(4.12)
Leerwinst bij BL				
Dingen lukken tijdens BL	4.08(1.01)	3.53(1.27)	-.55	<.01(4.10)
Beter begrip taal/rekenen tijdens BL	3.17(1.33)	2.86(1.47)	-.31	.11(1.63)

NB: Thema's zijn als schaal gepresenteerd, indien de interne consistentie (α) >.60 was. Indien lager, als losse items gepresenteerd.

3.3 Vragenlijsten Leerkrachten

Bij de voormeting vulden van de 17 deelnemende leerkrachten 3 de vragenlijst niet in (N=14), bij nameting 1 waren dat er 6 (N=11) en bij nameting 2 waren het er 8 (N=9). Het merendeel van de deelnemende leerkrachten (N=14) bestond uit vrouwen (85.7%), waarbij het voornamelijk dertigers en veertigers (ruim 60%) betrof.

Tabel 4: Demografische gegevens deelnemende leerkrachten de Hertog - voormeting

Omschrijving	N (%)
Geslacht	
Man	2 (14.3%)
Vrouw	12 (85.7%)
Leeftijd (in jaren)	
20-29	3 (21.4%)
30-39	5 (35.7%)
40-49	4 (28.6%)
50-59	2 (14.3%)

In tabel 5 worden de resultaten van alle drie de cycli getoond en is tevens de vergelijking van de drie meetmomenten inzichtelijk gemaakt door de gegevens – op dezelfde manier als bij die van de leerlingen – in te schalen per thema (bijlage 4) (N=11 voor de voormeting, N=9 voor beide nametingen).

De leerkrachten hadden tijdens alle metingen een behoorlijk positief oordeel (attitude) over bewegend leren, al daalde deze wel licht. Ook het programma krijgt steeds een goede score (veel onderdelen rond of boven M=4), al zijn de leerkrachten wel kritisch over de aansluiting op het niveau van de leerlingen en op de methodes. De structuur in de klas lijkt – na een dip in de tweede periode (van M=12.45 naar M=12.09) – na het derde blok weer redelijk positief te worden beoordeeld (M=12.44). Echter, het onderdeel rust en concentratie werd steeds lager beoordeeld (van M=18.09, naar M=17.22, naar M=16.22). Het verschil tussen de voormeting en nameting 2 is dan ook duidelijk significant ($p < 0.05$). Dit komt overeen met het oordeel van de leerlingen. Verschillen tussen deze beiden waren er echter ook. De leerkrachten geven – in tegenstelling tot de leerlingen – een positief oordeel over de 'Didactische werkvormen' (alle cycli rond M=21, tegenover M=18.5 bij de leerlingen) en 'Feedback/beloningen' (alle cycli rond M= 12.5, tegenover M=10.5 bij de leerlingen). De 'Voorwaarden voor implementatie' scoorden alle cycli redelijk positief (M=23 uit maximaal

30). Opvallend is tenslotte het item 'Leerwinst'; waar bij de leerlingen de score (significant) daalde, wordt deze bij de leerkrachten juist positiever (het item 'Verantwoordelijkheid leren' nam zelfs significant toe).

In bijlage 6 worden alle resultaten van de vragenlijsten onder de leerkrachten getoond.

3.4 Interviews leerkrachten

De data die vanuit de vragenlijsten naar voren kwam werd getracht te duiden door middel van interviews met een aantal leerkrachten. De belangrijkste resultaten uit de interviews na de voormeting zijn aan de hand van de hoofthema's geanalyseerd en worden hieronder gepresenteerd:

Attitude: De leerkrachten waren erg enthousiast, vonden het goed dat de leerlingen meer beweging krijgen en een erg leuke afwisseling op het reguliere lesprogramma. De leerlingen kunnen op deze manier bovendien hun energie goed kwijt. Ze gaven in het algemeen aan het idee te hebben dat ook de leerlingen enthousiast zijn.

Programma: Het programma werd als gebruiksvriendelijk, eenvoudig en duidelijk ervaren. Echter, met name de spellingsoefeningen sloten niet aan bij de methode (waar het programma werkt met 'letterspelling' wordt er op school gewerkt met 'klankspelling'), en daarnaast werd spelling vaker als langdradig en saai beschreven en moest er te veel geklikt en gewacht worden, wat het tempo uit het bewegend leren haalde; *"Maar ik merk bij rekenen dat ze het leuker en interessanter vinden omdat het vaak dan beter aansluit bij de les, terwijl het spellingsgedeelte dan niet (...) en te veel klikken is"* aldus een leerkracht van groep 7. De leerkrachten gaven bovendien aan de differentiatiemogelijkheden te missen en zouden graag zelf meer invloed hebben op het invoeren van woorden en sommen.

Structuur: De leerkrachten gaven over het algemeen aan een positieve werksfeer in de klas te ervaren. Niet alle leerlingen deden even enthousiast mee en dat kon in sommige gevallen storend zijn. *"t Is meer dat ze bepaalde bewegingen gewoon niet leuk, niet leuk genoeg vinden en dan, dan haken ze een beetje af"* gaf een leerkracht van groep 7 als mogelijke oorzaak hiervan aan. Ook moesten zowel de leerlingen als de leerkrachten nog erg wennen aan het bewegend leren, wat ook voor wat meer onrust kan zorgen.

Feedback/beloningen: De leerkrachten zijn hier niet bewust mee bezig geweest, maar anderzijds geven ze aan dat het iets is wat school breed standaard veel wordt ingezet. Leerkrachten waren vooral verbaasd over het feit dat de leerlingen dit onderdeel niet heel positief hadden beoordeeld.

Didactische werkvormen: Wat opvalt was dat de leerkrachten proberen alle kinderen te motiveren om mee te doen. Dit deden ze onder andere door zelf actief mee te doen. Ze gaven aan dat het belangrijk was de les goed voor te bereiden om geschikte oefeningen te kunnen kiezen. De leerlingen zouden door de leerkracht ook actief betrokken kunnen worden

bij de keuzes die worden gemaakt. Storend gedrag werd aangepakt; de ene leerkracht koos ervoor om dan klassikaal weer even de rust te herpakken door de groep wat langer de basisbeweging te laten doen, terwijl een andere leerkracht de storende leerling(en) naar het bijlokaal stuurde.

Rust/concentratie: Er werd af en toe wel wat onrust gesignaleerd. De leerkrachten gaven aan dat dit erger lijkt te zijn wanneer de leerlingen erg vermoeid worden/zijn, maar dat het ook kan komen doordat de leerlingen nog moeten wennen aan het bewegend leren. *“Bij het ene spel werden ze ook echt wel vermoeider omdat ze veel meer oefeningen moesten doen of veel moeilijkere oefeningen moesten doen waardoor ze daarna aan tafel eerst zoiets hadden van ‘pfoeh’, eerst even uitpuffen”* verklaart een leerkracht van groep 8.

Leerwinst: De leerkrachten gaven aan dat de testweek te kort is om hier iets over te kunnen zeggen.

Voorwaarden implementatie: Vrijwel alle leerkrachten gaven aan dat bewegend leren een toegevoegde waarde zou kunnen hebben voor school en willen er in investeren. Ze dachten echter wel dat een week te kort is om goed te kunnen inschatten of Fit & Vaardig daarvoor het juiste programma is. Sterker nog, het is te kort om goed bekend te raken ermee.

Na het uitvoeren van de eerste nameting werden wederom interviews gehouden. De belangrijkste additionele of afwijkende bevindingen naast de interviews behorende bij de voormeting zijn uitgewerkt op basis van de hoofdthema's:

De leerkrachten waren nog steeds enthousiast over bewegend leren (**attitude**), al vroegen ze zich wel meer af of het programma Fit & Vaardig het meest geschikt is voor de school. De leerkrachten gaven aan zich beter voorbereid te hebben en al beter thuis te zijn in het programma, maar met name spelling werd in hun ogen wat eenzijdig en saai (**programma**). Waar de meeste klassen wat meer drukte ervoeren, was er één (internaliserende) groep die juist aangaf dat de kinderen meer ontspannen zijn nu ze wat meer bekend zijn met het programma (**structuur**). De hogere mate van onrust weten de leerkrachten vooral aan een verminderde motivatie bij de leerlingen (**attitude**). Ze signaleerden dat de leerlingen het programma wat saai begonnen te vinden en uitdaging misten (**attitude**). Net als de leerlingen zagen zij mogelijke aanpassingen in achtergrond(muziek), figuren en bewegingen die meer aansluiten bij de belevingswereld van kinderen (**programma**). Mogelijkerwijs zou het meer gelinkt kunnen worden aan het 'gamen', wat kinderen graag doen.

Na het uitvoeren van de tweede nameting werd nogmaals een aantal interviews gehouden. De belangrijkste additionele of afwijkende bevindingen naast de interviews behorende bij de eerdere metingen zijn uitgewerkt op basis van de hoofdthema's:

De motivatie van de leerkrachten was iets verbeterd, met name door de keuzevrijheid die zij kregen tijdens dit blok (**attitude**). Leerlingen vroegen echter niet naar het programma

wanneer dit niet werd gegeven en ook de leerkrachten bleven gematigd enthousiast; met name de aansluiting op de lesstof en de starheid – en soms traagheid - van het programma waren hier debet aan (**programma**). Steeds meer werd duidelijk dat een veilig klassenklimaat van groot belang is; gewenning kan hier in die zin aan bijdragen dat kinderen zich minder ongemakkelijk voelen, maar anderzijds wordt het daardoor wel moeilijker om de aandacht van de kinderen te trekken (**structuur in de klas**). Dit zou mogelijk ook de oorzaak kunnen zijn van een steeds lager wordende score op het item rust en concentratie. Deze lijkt namelijk zeer afhankelijk van het klassenklimaat. Ook zou er gekeken kunnen worden naar de les die volgt op bewegend leren; wanneer daarvoor een grote mate van concentratie van de leerlingen wordt gevraagd, lijkt dat lastig (**rust en concentratie**). Van belang voor een goede implementatie lijkt het om maatwerk te creëren voor elke klas, maar – om het risico op verval laag te houden en de duidelijkheid voor de leerlingen te waarborgen – is het wel van belang bewegend leren in te plannen op het rooster. Ook zou scholing en coaching bij kunnen dragen aan een optimale implementatie (**implementatievoorwaarden**). De leerkrachten lijken steeds meer van mening te worden dat het programma hen didactisch (vooralsnog) weinig oplevert, zeker op het gebied van spelling (**leerwinst/programma**).

In bijlage 7 is een samenvatting gemaakt met de meest opvallende uitspraken vanuit de interviews. In bijlage 8 zijn de volledig uitgewerkte interviews te vinden.

3.5 Tips en aanpassingen

De leerkrachten ontvingen na afloop van beide metingen de resultaten (per klas) en de tips en aanpassingen die voor het vervolg werden uitgezet (bijlage 9). De voornaamste aanpassingen en tips na de eerste metingen en interviews berustten op de onderwerpen lawaai/onrust, differentiatie, veiligheid en complimenten/beloningen. Daarnaast werd gesproken over de voorbereiding en de achtergrondgeluiden en -muziek. Tenslotte werd besloten – met name in het belang van de parttimers – dat de tweede onderzoek cyclus over een langere periode (acht lesdagen) zou plaatsvinden. Na afloop van de tweede onderzoek cyclus was de grootste wijziging dat de leerkrachten tijdens de derde cyclus zelf mochten bepalen hoeveel lessen ze gaven en wélke lessen ze gaven gedurende een testperiode van zeven schooldagen. Zij kregen onder andere als tips om tempo in de oefeningen te houden en meer uitdaging te creëren (mogelijk ook door stof uit een hoger leerjaar te gebruiken)

Tabel 5: Resultaten vragenlijsten leerkrachten

	<i>Voormeting (N=11)</i>	<i>Nameting 1 (N=11)</i>	<i>Nameting 2 (N=9)</i>						
Thema	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M(SD)</i>	Δ NM1- VM	<i>p (t)</i>	Δ NM2- NM1*	<i>p (t)</i>	Δ NM2- VM**	<i>p (t)</i>
Attitude ten aanzien van BL									
Lln vinden BL leuk	4.36(.51)	4.36(.51)	4.11(.60)	.00	1.00(.00)	-.22	.17(1.51)	-.22	.35(1.00)
Lln moeten veel lachen tijdens BL	3.82(1.25)	3.91(1.04)	4.00(.87)	.09	.34(-1.00)	.11	.76(-.32)	.22	.62(-.51)
Lln meer gemotiveerd voor taken tijdens BL	3.55(.69)	3.09(.70)	3.56(.73)	-.46	.18(1.46)	.45	.23(-1.32)	-.11	.78(.29)
BL biedt uitdaging voor Lln	3.36(.92)	3.09(.94)	3.33(1.00)	-.27	.28(1.15)	.33	.35(-1.00)	-.11	.76(.32)
BL is fijne afwisseling op normale lesmanier	4.55(.52)	4.55(.52)	4.11(1.05)	.00	1.00(.00)	-.44	.17(1.51)	-.56	.18(1.47)
Leuk om met BL te werken	4.55(.69)	4.27(.91)	4.56(.73)	-.28	.28(1.15)	.33	.28(-1.16)	-.11	.68(.43)
BL waardevol genoeg om extra tijd in te steken	4.09(.94)	3.82(.87)	4.11(.78)	-.27	.34(1.00)	.22	.45(-.80)	-.11	.76(.32)
Programma Fit en Vaardig									
Voldoende nadenktijd bij BL	3.64(1.03)	3.64(1.12)	3.89(1.17)	.00	1.00(.00)	.33	.20(-1.41)	.22	.56(-.61)
Niveau opdrachten sluit aan	2.55(.82)	2.64(.81)	3.00(1.00)	.09	.72(-.36)	.44	.38(-.94)	.44	.23(-1.32)
Voorbeeld duidelijk	4.00(.78)	4.00(1.10)	4.11(.93)	.00	1.00(.00)	.22	.51(-.69)	.11	.59(-.56)
Taalgebruik duidelijk	4.27(.79)	4.45(.52)	4.22(.97)	.18	.51(-.69)	-.22	.45(.80)	-.22	.56(.61)
Programma werkt routinematig	4.18(.98)	4.27(.91)	4.22(.67)	.09	.72(-.363)	.00	1.00(.00)	.00	1.00(.00)
Sluit aan op werkwijze	3.45(.82)	3.64(.92)	3.56(.88)	.19	.41	.00	1.00	.00	1.00(.00)
Sluit aan op methodes	2.91(.83)	3.00(1.10)	2.56(.88)	.09	.68(-.43)	-.55	<.05(2.29)	-.44	.23(1.32)
Structuur in de klas tijdens BL (range 3-15)	12.45(1.13)	12.09(2.02)	12.44(1.88)	-.36	.63(.50)	1.00	.16(-1.55)	-.11	.87(.18)
Veiligheid in klas gewaarborgd tijdens BL	3.82(.98)	4.09(.83)	4.44(.53)	.27	.28(-1.15)	.55	<.05(-2.29)	.67	.14(-1.63)
Feedback/beloningen tijdens BL (range 3-15)	12.55(1.57)	12.55(2.38)	12.44(2.60)	.00	.89	.44	.50	-.23	.75
Didactische werkvormen tijdens BL (range 5-25)	20.73(1.95)	21.18(2.27)	20.56(2.35)	.45	.46(-.77)	-.22	.71(.39)	-.56	.35(1.00)
Rust/concentratie tijdens/na BL (range 5-25)	18.09(2.88)	17.00(4.17)	16.22(3.56)	-1.09	.47	-.56	.44	-2.11	<0.05
Leerwinst bij BL									
Succeservaringen opdoen tijdens BL	3.91(.83)	3.91(.83)	3.89(.93)	.00	1.00(.00)	.00	1.00(.00)	.00	1.00(.00)
Verantwoordelijkheid leren tijdens BL	3.18(1.08)	3.27(1.10)	3.89(.93)	.09	.59(-.56)	.45	<.05(-2.53)	.44	<.05
Beter begrip taal/rekenen tijdens BL	3.00(.89)	2.82(.98)	3.11(.78)	-.18	.48	.22	.41	.00	1.00
Voorwaarden Implementatie BL (range 6-30)	23.09(2.95)	23.18(3.22)	23.00(2.87)	.09	.89	.70	.70	.11	.86
Directie zorgt voor voldoende materiaal voor BL	3.00(.63)	3.36(.81)	3.33(.50)	.36	.17(-1.49)	.11	.68(-.43)	.33	.28(-1.12)
Coördinator BL is van belang	3.82(.98)	4.09(.83)	4.00(.87)	.27	.08	-.11	.32	.11	.32

NB: Thema's zijn als schaal gepresenteerd, indien de interne consistentie (α) >.60 was. Indien lager, als losse items gepresenteerd. *Cursief gedrukte gegevens betekenen dat de verdeling niet normaal is.* *gebaseerd op alle valide ingevulde vragenlijsten na blok 3 en de bijbehorende vragenlijsten na blok 1 en 2(N=9).

4. Discussie

Doel van dit onderzoek was antwoord te krijgen op de vraag *‘Wat is er nodig om bewegend leren optimaal te kunnen laten aansluiten bij de doelgroep van het cluster IV onderwijs?’* De bevindingen vanuit dit onderzoek laten zien dat zowel leerkrachten als leerlingen in het cluster IV onderwijs enthousiast zijn over deze manier van lesgeven; er wordt plezier aan beleefd, de leerlingen kunnen hun bewegingsonrust kwijt en vinden het een prettige afwisseling op de gebruikelijke manier van lesgeven. Voor een optimale implementatie lijkt het wel van belang zo goed mogelijk aan te sluiten bij de rust en (veilige) structuur die deze doelgroep nodig heeft, maar tevens uitdaging te (blijven) bieden, tempo te behouden en mogelijkheden tot maatwerk en differentiatie te kunnen bieden. Waar enerzijds vernieuwing uitdaging biedt, lijkt dit de tevens aanwezige angsten juist te kunnen versterken; een bepaalde mate van gewenning zal daarom ook noodzakelijk zijn.

Een opvallende bevinding was dat naarmate er vaker en langer met Fit & Vaardig werd gewerkt, er een minder positieve tendens ontstond, welke vaker voor lijkt te komen bij de implementatie van dergelijke programma's (Wright e.a., 2019). Deze tendens was vooral te voelen tijdens de interviews en focusgroepen, maar is ook vanuit de vragenlijsten te herleiden. De leerkrachten lijken het bewegend leren zeker 'leuk' te vinden, maar missen wel (steeds meer) de aansluiting bij de leerstof en bij het niveau van de leerlingen. Creemer (2001) geeft in dezen aan dat een onderwijsvernieuwing voor leerkrachten betekenisvol moet zijn, er moet een praktisch nut worden gezien. Daarnaast zou een link met de eigenheid van de leerkracht moeten kunnen worden gemaakt, met andere woorden, het programma moet de flexibiliteit bezitten om door de leerkracht te kunnen worden aangepast (Creemer, 2001). Vanuit dit onderzoek bleek echter dat de leerkrachten en leerlingen juist deze flexibiliteit erg misten.

De ontstane minder positieve houding lijkt zich verder vooral te uiten in een grotere mate van onrust en lawaai in de klas en minder rust en concentratie bij de leerlingen. Twee zaken die juist voor de leerlingen in het cluster IV onderwijs zo van belang zijn (van Lieshout, 2009). De vraag is natuurlijk waar die grotere mate van onrust vandaan komt. Een veel gehoord geluid tijdens de interviews en focusgroepen is dat de leerlingen onrustiger werden door de grotere mate van drukte en lawaai in de klas. Deze link zal uiteraard vrij logisch overkomen, maar interessant wordt het vervolgens om te achterhalen waar die onrust in de klas vandaan komt. Vanuit de interviews lijkt veel informatie erop te wijzen dat het programma hier wel eens debet aan zou kunnen zijn, ondanks dat deze in de vragenlijsten redelijk positief scoort. Het betreft echter zaken die minder duidelijk in de vragenlijst aan bod komen, zoals een gebrek aan tempo/uitdaging, (zich ongemakkelijk voelen bij) de manier van bewegen, de

geluiden/muziekjes en het niet aansluiten op de belevingswereld van de kinderen. Het lijkt in dezen aanbevelingswaardig de leerlingen actief betrokken te houden bij de implementatie, bijvoorbeeld door hen zelf de les te laten 'leiden' of actief met het lesmateriaal aan de slag te laten gaan (Wright e.a., 2019). Een gebrek aan uitdaging bij digitale methodes zou verder mogelijk bestreden kunnen worden door af te wisselen met meer persoonlijke activiteiten (Kuosmanen, 2017).

Aansluitend op bovengenoemde informatie lijkt het verstandig de fundering van het programma Fit & Vaardig nader te bekijken. Allereerst kan gesteld worden dat het programma wetenschappelijk onderzoek aan de basis van het programma heeft staan, welke van belang is gebleken ter bevordering van het implementatieproces (Calvert e.a., 2018). Vervolgens kunnen de implementatiefactoren van Rogers (2003) worden beoordeeld. Met betrekking tot het 'relatief voordeel' beoordelen de leerkrachten de aansluiting van Fit & Vaardig op de methode en op het niveau van de leerlingen niet erg goed. Ze zien de meerwaarde voor hun onderwijs er nog niet van in. In dit kader kan gezegd worden dat hiervoor waarschijnlijk meer tijd nodig is, zoals zichtbaar bij vergelijkbare onderzoeken rond dit thema, welke een tijdspad van 1 of 2 jaar besloegen (Mullender-Wijnsma, 2015 en 2016). Voor het compleet en efficiënt doorlopen van een implementatieproces is tijd een belangrijke factor gebleken (Naylor, 2015) en het bevorderen van cognitieve prestaties is alleen haalbaar op langere termijn (Donnelly & Lambourne, 2011). De 'compatibiliteit' van het programma Fit & Vaardig is tot op heden enkel onderzocht in het regulier onderwijs (Mullender-Wijnsma, 2015 en 2016). Bovendien is er vooral onderzoek gedaan naar leerwinst en toename van fysieke activiteit (Mullender-Wijnsma, 2015 en 2016). Andere (implementatie) doeleinden - zoals bijvoorbeeld de procedure van opstarten, het opnemen in de werkwijze en het creëren van een breed draagvlak - zijn vooralsnog niet onderzocht, maar lijken juist voor implementatie in het SO wel erg van belang, waar immers behoefte is aan een zo duidelijk mogelijk uitgezette structuur (van der Wolf & van Beukering, 2009). Hier moet aan toegevoegd worden dat er vooralsnog weinig of geen bekendheid met bewegend leren was op de Hertog; van aansluiting op de heersende werkwijze valt dus ook zeker niet te spreken. Met betrekking tot de 'complexiteit' kan gezegd worden dat eenvoud een belangrijke factor lijkt bij implementatie vraagstukken (Wright, 2019). Het programma Fit & Vaardig komt uit dit onderzoek als duidelijk en eenvoudig in gebruik, met een minimale noodzaak aan voorbereiding. De duidelijkheid van het programma sluit tevens goed aan bij de behoefte aan structuur en duidelijkheid van de cluster IV doelgroep (van der Wolf & van Beukering, 2009). De 'uitprobeerbaarheid' tijdens dit onderzoek moet worden afgeleid uit drie testmomenten waarop de deelnemers konden kennismaken met het programma. Deze kennismaking leverde hen enerzijds geen enkele verplichting op tot het moeten blijven

werken met het programma, wat in het voordeel spreekt van de uitprobeerbaarheid. Echter, het onderzoek omvatte slechts enkele maanden, waarvan zij slechts enkele weken het programma hebben gebruikt. Met andere woorden, de wérkelijke uitprobeertijd was vrij kort, waar deze juist zo van belang is gebleken (Naylor, 2015). Al eerder werd gesproken over de gewenningstijd, waar met name de meer angstige kinderen in het cluster IV onderwijs behoefte aan hebben (van Lieshout, 2009). Met het oog op vervolgonderzoek zou in dit kader wellicht aangeraden kunnen worden gedurende een langere periode achter elkaar met het programma te werken. Tenslotte kan de 'observeerbaarheid' van het programma worden bekeken. Gebleken is dat onderwijsvernieuwing betekenisvol moet zijn (Creemer, 2001). Gezien de korte testperiode was leerwinst niet meetbaar (Donnelly & Lambourne, 2011). Echter, ook items als motivatie en concentratie lijken vanuit de vragenlijsten en interviews niet direct te verbeteren in het cluster IV onderwijs. Samengevat: van de vijf items scoort Fit & Vaardig er slechts één werkelijk positief tijdens dit onderzoek.

Het lijkt hiermee duidelijk dat het programma Fit & Vaardig - *in de huidige vorm en op dít moment* - wellicht niet het meest geschikt is voor bewegend leren in het cluster IV onderwijs. Om bewegend leren succesvol in het cluster IV onderwijs te implementeren lijkt het voor de toekomst van belang een flexibel programma te vinden, waarmee aansluiting op het niveau van de leerlingen en op de methode kan worden gecreëerd, zodat maatwerk haalbaar is. De leerlingen lijken veel behoefte te hebben aan afwisseling en uitdaging, maar bovenal aan rust en structuur. Dit laatste zal mogelijk beter doorgang vinden wanneer het bewegend leren meer verankerd wordt in het lesprogramma, maar uiteraard is de leerkracht hier ook voor een groot deel verantwoordelijk voor. Opvallend vanuit de resultaten was echter dat met name de leerlingen de didactische werkvormen en het onderdeel feedback/beloningen vrij negatief scoorden. Vanuit de interviews met de leerkrachten lijkt door te schemeren dat zij dit toeschrijven aan hun gebrek aan ervaring met het programma en verwachten zij dat ze hier beter op kunnen inzetten naarmate ze het meer eigen hebben gemaakt. Scholing op en coördinatie van het bewegend leren zouden hierin een positieve rol kunnen spelen. Boot e.a. (2011) benoemt in haar stuk over gezondheidsbevordering op school als belemmerende factor het feit dat leerkrachten dit vaak naast al hun andere werk moeten doen; een coördinator zou deze extra belasting grotendeels weg kunnen nemen. Jeffes (2016) haalt in zijn onderzoek de implementatiemoeilijkheden van een methode ter bevordering van de leesvaardigheid op scholen aan en benoemt daarbij het gebrek aan scholing voor de leerkrachten, waardoor zij niet optimaal zijn voorbereid. Een betere voorbereiding en scholing zou als pre kunnen worden gezien om de didactische werkvormen zo snel mogelijk weer goed neer te kunnen zetten bij gebruik van een nieuwe methode of programma.

4.1 Sterke punten en limitaties onderzoek

Het huidige onderzoek is uitgegaan van een 'Mixed Methods'- aanpak; er werd zowel kwantitatief (vragenlijsten) als kwalitatief (interviews en focusgroepen) gemeten, wat leidt tot een beter begrip van de onderzoeksresultaten (Robins e.a., 2008). Daarnaast omvatte dit ontwikkelonderzoek meerdere meetmomenten; twee voor de leerlingen en drie voor de leerkrachten. Tussentijds werden aanpassingen aangebracht, in overleg met de participanten en medewerkers van Fit & Vaardig. Op dit punt kan direct worden aangesloten met de limitaties behorende bij dit onderzoek. Immers, het programma Fit & Vaardig is maar beperkt aan te passen. Programma-technische aanpassingen zijn op een dergelijk korte termijn uiteraard niet haalbaar. Daarnaast is er tijdens dit onderzoek een erg grote hoeveelheid aan gegevens en informatie verzameld. Hiervoor zijn onder andere zelf ontwikkelde vragenlijsten gebruikt, welke gevalideerd zijn op basis van operationalisatie. Het bundelen en filteren van deze gegevens is tijdrovend en lastig. Er is getracht zo dicht mogelijk bij de onderzoeksvraag te blijven, maar mogelijk is er gaandeweg toch (belangrijke) informatie verloren gegaan in het grote geheel. Daarbij komt ook de 'dubbelrol' om de hoek kijken die in wordt genomen wanneer op een school onderzoek wordt gedaan door iemand die zowel onderzoeker als collega is. Juist omdat de situatie zo bekend is, worden wellicht zaken over het hoofd gezien of anders ingeschat. Verder is er voor dit onderzoek de keuze gemaakt met behulp van het programma Fit & Vaardig het bewegend leren aan te bieden. Het is nu echter niet goed in te schatten in hoeverre andere manieren van bewegend leren hetzelfde resultaat zouden hebben opgeleverd. Vervolgonderzoek hiernaar zal noodzakelijk zijn. Er lijkt in ieder geval zeker behoefte te zijn aan meer wetenschappelijk onderbouwde programma's en – speciaal voor het SO – aan een dynamisch programma waarbij aandacht is voor maatwerk, maar welke ook aandacht heeft voor een duidelijke en rustige structuur in de klas, zodat de methodiek optimaal aansluit bij de SO doelgroep.

5.Conclusie

Waar kinderen een groot deel van de dag doorbrengen in de schoolbanken is het erg interessant te ontdekken in hoeverre bewegen en leren geïntegreerd kunnen worden, ook – en misschien wel vooral – in het SO. Het programma Fit & Vaardig is één van de weinige wetenschappelijk onderbouwde programma's op dit gebied, welke tevens al positieve resultaten heeft geboekt op het gebied van cognitie, concentratie en motivatie (Mullender-Wijnsma, 2015). Voor het cluster IV onderwijs lijken de kenmerken van deze doelgroep vooralsnog niet naadloos aan te sluiten op de huidige vorm waarin Fit & Vaardig wordt aangeboden. Dit onderzoek heeft getracht aan te tonen aan welke randvoorwaarden een programma voor bewegend leren moet voldoen om dit ook in het cluster IV onderwijs mogelijk tot een succes te maken. Het is duidelijk van groot belang voor deze doelgroep ten allen tijde rust te creëren, uitdaging te bieden en maatwerk te (blijven) leveren. Hiervoor is een programma nodig dat flexibel is en uitdaging blijft bieden, maar tevens goed kan worden ingebed in de dagelijkse routine.

6.Referenties

Beron, W.Z.T.; Pooley, J.A.; Speelman, C.P. (2016). A meta-analytic review of the efficacy of physical exercise interventions on cognition in individuals with Autism Spectrum Disorder and ADHD. *Journal Autism Developmental Disorder*, 46(9), 3126-3143.

Best, J.R. (2010). Effects of physical activity on children's executive function: Contributions of experimental research on aerobic exercise. *Developmental Review*, 30(4), 331-351.

Boot, N.M.W.M.; Jongh, D.M.; Leurs, M.T.W.; de Vries, N.K. (2011). Gezonde school als methode voor GGD'en bij de invoering van schoolgezondheidsbeleid. *Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen*, 89(4), 222-228.

Brown, H.E.; Pearson, N.; Braithwaite, R.E.; Brown, W.J.; Biddle, S.J.H. (2013). Physical activity interventions and depression in children and adolescents. *Sports med*, 43(3), 195-206.

Calvert, H.G.; Lane, H. G.; Bejarano, C.M.; Carolina, M.; Snow, K.; Hoppe, K.; Alfonsin, N.; Turner, L.; Carlson, J.A. (2018). An evaluation of the coverage of theoretically based implementation factors in disseminated classroom physical activity programs. *Translational Behavioral Medicine*, 12(1), 1-11.

Carlson, J.A.; Engelberg, J.K.; Cain, K.L.; Conway, T.L.; Geremia, C.; Bonilla, E.; Kerner, J.; Sallis, J.F. (2017). Contextual factors related to implementation of classroom physical activity breaks. *Translational Behavioral Medicine*, 7(3), 581-592.

Chang, Y-K.; Liu, S.; Yu, H-H.; Lee, Y-H. (2012). Effect of acute exercise on executive function in children with attention deficit hyperactivity disorder. *Archives of clinical neuropsychology*, 27(2), 225-237.

Choi, J.W.; Han, D.H.; Kang, K.D.; Jung, H.Y.; Renshaw, P.F. (2015). Aerobic exercise and attention deficit hyperactivity disorder: Brain research. *Medicine and science in sports and exercise*, 47(1), 33-39.

Creemer, B.P.M. & Houtveen, A.A.M. (200). *Onderwijsinnovatie*. Alphen aan de Rijn: Samsom.

Donnelly, J.E. & Lambourne, K. (2011). Classroom-based physical activity, cognition and academic achievement. *Preventive medicine*, 52(1), 36-42.

Farkas, M.S.; Simonsen, B.; Migdole, S.; Donovan, M.E.; Clemens, K.; Cicchese, V. Schoolwide positive behavior support in an alternative school setting: an evaluation of

fidelity, outcomes and social validity of tier 1 implementation. *Journal of emotional and behavioral disorders*, 20(4), 275-288.

Fleuren, M.A.H.; Paulussen, T.G.W.M.; Dommelen, P.van; Buuren, S.van (2014). Towards a measurement instrument for determinants of innovations. *International Journal for Quality in Health Care* 2014, 26(5), 501-510.

Hendriksen, I.J.M.; Bernaards, C.M.; Commissaris, D.A.C.M.; Proper, K.I.; Mechelen, W. van; Hildebrandt, V.H. (2013). Position statement: langdurig zittten: een nieuwe bedreiging voor onze gezondheid. *Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen*, 91(1), 22-25.

Howie, E.K.; Schatz, J.; Pate, R.R. (2015). Acute effects of classroom exercise breaks on executive function and math performance: a dose-response study. *Res Q Exerc Sport*, 86(3), 129-34.

Janssen, M.; Chanapaw, M.J.M.; Rauh, S.P.; Toussaint, H.M.; Mechelen, W. van; Verhagen, E.A.L.M. (2014). A short physical activity break from cognitive tasks increases selective attention in primary school children aged 10-11. *Mental health and physical activity*. 2014, 7(3), 129-34.

Janssen, I.; LeBlanc A.G. (2010). Systematic review of the health benefits of physical activity and fitness in school-aged children and youth. *Int. J. Behav Nutr Phys Act*, 7, 40-55.

Jeffes, B. (2016). Raising the reading skills of secondary-age students with severe and persistent reading difficulties: evaluation of the efficacy and implementation of a phonics-based intervention programme. *Educational psychology in practice*, 32(1), 73-84.

Kang, K.D.; Choi, J.W.; Kang, S.G.; Han, D.H. (2011). Sports therapy for attention, cognitions and sociality. *International journal of sports medicine*, 32(12), 953-959.

Katzmarzyk PT, Church TS, Craig CL, Bouchard C. Sitting time and mortality from all causes, cardiovascular disease, and cancer. *Med Sci Sports Exerc*, 41(5), 998–1005.

Kuosmanen, T.; Fleming, T.; Barry, M.M. (2017). The implementation of SPARX-R computerized mental health program in alternative education. *Children and youth services review*, 84(C), 176-184.

Lieshout, T. van (2009). *Pedagogische adviezen voor speciale kinderen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Ma, J.K.; Le Mare, L.; Gurd, B.J. (2014). Classroom-based high-intensity interval activity improves off-task behaviour in primary school students. *Appl Physiol Nutr Metab*, 39(12), 1332-1337.

- Ma, J.K.; Le Mare, L.; Gurd, B.J. (2015). Four minutes of in-class high-intensity interval activity improve selective attention in 9- to 11-year olds. *Appl Physiol Nutr Metab*, 40(3), 238-244.
- Mullender-Wijnsma, M.J.; Hartman, E.; Greeff, J.W. de; Bosker, R.J.; Doolaard, S.; Visscher, C. (2015a). Moderate-to-vigorous physically active lessons and academic engagement in children with and without a social disadvantage: a within subject experimental design. *BMC Public Health*, 15, 404-412.
- Mullender-Wijnsma, M.J.; Hartman, E.; Greeff, J.W. de; Bosker, R.J.; Doolaard, S.; Visscher, C. (2015b). Improving academic performance of school-age children by physical activity in the classroom: 1-year program evaluation. *J sch health*, 85(6), 365-371.
- Mullender-Wijnsma, M.J.; Hartman, E.; Greeff, J.W. de; Bosker, R.J.; Doolaard, S.; Visscher, C. (2016). Physically active math and language lessons improve academic achievement: a cluster randomized controlled trial. *Pediatrics*; 137(3), 1-9.
- Naylor, P-J.; Nettlefold, L.; Douglas, R.; Hoy, C.; Ashe, M.C.; Wharf Higgins, J.; McKay, H.A. (2015). Implementation of school based physical activity interventions: A systematic review. *Preventive Medicine*, 72, 95-115.
- Parks Ennis, R.; Harris, K.R.; Lane, K.L.; Mason, L.H. (2014). Lessons learned from implementing Self-Regulated Strategy Development with students with emotional and behavioral disorders in alternative educational settings. *Behavioral disorders*, 40(1), 68-77.
- Ploeg HP van der, Chey T, Korda RJ, Banks E, Bauman A (2012). Sitting time and all-cause mortality risk in 222 4897 Australian adults. *Arch Intern Med*, 172, 494–500.
- Pontifex, M.B.; Saliba, B.J.; Raine, L.B.; Picchietti, D.L.; Hillman, C.H. (2013). Exercise improves behavioral, neurocognitive and scholastic performance in children with attention deficit hyperactivity disorder. *The journal of pediatrics*, 162(3), 543-551.
- Proper KI, Singh AS, Van Mechelen W, Chinapaw MJM. Sedentary Behaviors and Health Outcomes Among Adults: A Systematic Review of Prospective Studies. *Am J Prev Med*, 40, 174–82.
- Rasberry, , C.N.; Lee, S.M.; Robin, L.; Laris, B.A.; Russell, L.A.; Coyle, K.K.; Nihiser, A.J. (2011). The association between school-based physical activity, including physical education and academic performance: a systematic review of the literature. *Preventive medicine*, 52, 10-20.

- Riley, N.; Lubans, D.R.; Holmes, K.; Morgan, P.J. (2016). Findings from the EASY minds cluster randomized controlled trial: evaluation of a physical activity integration program for mathematics in primary schools. *Journal of physical activity and health*, 14, 816-825 .
- Robins, C. S., Ware, N. C., dos Reis, S., Willging, C. E., Chung, J. Y., & Lewis-Fernández, R. (2008). *Dialogues on mixed methods and mental health services research: Anticipating challenges, building solutions*. *Psychiatric Services*, 59, 727–731.
- Rogers, E. (2003). *Diffusion of innovations*, 5th edition. New York: Simon & Schuster.
- Singh, A.S.; Saliasi, E.; van den Berg, V.; Uijtdewilligen, L.; de Groot, R.H.M.; Jolles, J.; Andersen, L.B.; Bailey, R.; Chang, Y.; Diamond, A.; Ericsson, I.; Etnier, J.L.; Fedewa, A.L.; Hillman, C.H.; McMorris, T.; Pesce, C.; Pühse, U.; Tomporowski, P.D.; Chinapaw, M.J.M. (2018). Effects of physical activity interventions on cognitive and academic performance in children and adolescents: a novel combination of a systematic review and recommendations from an expert panel. *Br J Sports Med*, 53(10), 640-647.
- Smith, A.L.; Hoza, B.; Linnea, K.; McQuade, J.D.; Tomb, M.; Vaughn, A.J. (2013). Pilot physical activity intervention reduces severity of ADHD symptoms in young children. *Journal of attention disorders*, 17(1), 70-82.
- Sowa, M. & Meulenbroek, R. (2012). Effects of physical exercise on Autism Spectrum Disorders: A meta-analysis. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 6(1), 46-57.
- Teychenne M, Ball K, Salmon J. Sedentary behavior and depression among adults: a review. *Int J Behav Med*, 17, 246–254.
- Thorp AA, Owen N, Neuhaus M, Dunstan DW. Sedentary Behaviors and Subsequent Health Outcomes in Adults. A Systematic Review of Longitudinal Studies, 1996-2011. *Am J Prev Med*, 41, 207–215.
- Verhulst, F.C. (2017) *De ontwikkeling van het kind*. Assen: Koninklijke van Gorcum.
- Warburton, E.R.D.; Nicol, C.W.; Bredin, S.S.D. (2006). Health benefits of physical activity: the evidence. *CAMJ*, 174(6), 801-809.
- Watson, A.; Timperio, A.; Brown, H.; Best, K.; Hesketh, K.D. (2017). Effect of classroom-based physical activity interventions on academic and physical activity outcomes: a systematic review and meta-analysis. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 14, 114-127.
- Wolf, K. van der & Beukering, T. van (2009). *Gedragsproblemen in scholen. Het denken en handelen van leraren*. Leuven/Den haag: Acco.

Wright, C.M.; Chomitz, V.R.; Duquesnay, P.J.; Amin, S.A.; Economos, C.D.; Sacheck, J.M. (2019). The FLEX study school-based physical activity programs – measurement and evaluation of implementation. *BMC Public Health*, 19(1), 1-12.

7.Bijlagen

Bijlage 1. Vragenlijst Leerlingen

ENQUÊTE BEWEGEND LEREN - LEERLINGEN (VANAF GROEP 5) -

Leuk dat je met jouw klas hebt meegedaan aan de eerste week met bewegend leren op het programma. Graag wil ik nu wat vragen aan je stellen via onderstaande vragenlijst. Zou je ze zo goed en compleet mogelijk willen beantwoorden?

Naam:
Leeftijd:
Klas:

Geef aan in hoeverre je het met de stellingen in de linkerkolom eens bent door op dezelfde regel rechts het nummer te omcirkelen dat het meest met jouw mening overeenkomt.

	Helemaal niet mee eens	Een beetje mee oneens	Geen mening	Een beetje mee eens	Helemaal mee eens
1.Ik vind bewegend leren leuk	1	2	3	4	5
2.Ik moet veel lachen tijdens het bewegend leren	1	2	3	4	5
3.Ik heb meer zin in rekenen en taal tijdens bewegend leren	1	2	3	4	5
4.Ik zet me meer in voor rekenen en taal tijdens bewegend leren	1	2	3	4	5
5.Bewegend leren is een fijne afwisseling op de normale manier van lesgeven	1	2	3	4	5
6.Ik heb genoeg nadentijd tijdens het bewegend leren	1	2	3	4	5
7.De oefeningen in het programma vind ik moeilijk	1	2	3	4	5
8.De voorbeeld bewegingen zijn duidelijk	1	2	3	4	5
9.Het taalgebruik van het programma is duidelijk	1	2	3	4	5
10.Het is duidelijk hoe het programma werkt	1	2	3	4	5
11.Tijdens bewegend leren merk ik dat dingen mij lukken	1	2	3	4	5
12.Tijdens bewegend leren voel ik me veilig in mijn klas	1	2	3	4	5
13.Tijdens bewegend leren is er veel drukte en chaos in de klas	1	2	3	4	5
14.Bewegend leren maakt mij onrustig	1	2	3	4	5
15.Bewegend leren leidt mij af van de opdracht	1	2	3	4	5
16.Tijdens bewegend leren ben ik vaak storend	1	2	3	4	5
17.Tijdens bewegend leren gelden duidelijke regels en afspraken in de klas	1	2	3	4	5
18.Tijdens bewegend leren kan de juf/meester de hele klas goed in de gaten houden	1	2	3	4	5

19.Tijdens bewegend leren geeft de juf/meester complimenten	1	2	3	4	5
20.Tijdens bewegend leren beloont de juf/meester goed gedrag	1	2	3	4	5
21.Tijdens bewegend leren geeft de juf/meester goed aan we goed en niet goed doen	1	2	3	4	5
22.Tijdens bewegend leren spreekt de juf/meester kinderen aan die zich niet aan de regels houden	1	2	3	4	5
23.Tijdens het bewegend leren blijft de juf/meester rustig	1	2	3	4	5
24.De juf/meester heeft het bewegend leren goed georganiseerd/geregeld	1	2	3	4	5
25.De juf/meester is goed voorbereid op de les bewegend leren	1	2	3	4	5
26.De juf/meester helpt ons bij de lessen bewegend leren	1	2	3	4	5
27.Na afloop van het bewegend leren voel ik me rustiger	1	2	3	4	5
28.Na afloop van het bewegend leren kan ik me beter concentreren op de volgende taak	1	2	3	4	5
29.Ik heb het idee dat ik rekenen/taal beter begrijp door bewegend leren	1	2	3	4	5

Wat vind je het grootste voordeel en nadeel van het programma?

Voordeel:

Als je een verandering zou mogen maken in het programma, wat zou dat dan zijn en waarom?

Overige opmerkingen:

Bijlage 2. Vragenlijst Leerkrachten

ENQUÊTE BEWEGEND LEREN - LEERKRACHTEN -

Geweldig dat je met jouw/jullie klas meewerkt aan mijn masterthesis rond het thema bewegend leren. Jullie hebben deelgenomen aan een proefweek waarin jullie hebben gewerkt met het programma Fit & Vaardig. Zouden jullie onderstaande vragenlijst zo compleet mogelijk willen invullen en vervolgens retour willen doen aan mij, Mieke Akkermans? Alvast bedankt!

Naam:
Leeftijd:
Geslacht:
Aanstelling in fte:
Aantal jaren onderrichtservaring (totaal):
Aanvullende opleidingen/taken:
Aan welke klas(sen) geeft u les?
Heeft u een gymbevoegdheid? Zo ja, welke (CIOS, ALO, vakbekwaamheid bewegingsonderwijs op PABO)?
Omschrijf uw ervaring met lesgeven in het kader van bewegend leren?
Geef een omschrijving van je klas: Niveau: Sfeer:
Welke lessen heb je gebruikt tijdens de eerste testweek?
Tijdens welk dagdeel heb je de lessen voor rekenen voornamelijk gebruikt: O ochtend O middag O wisselend Tijdens welk dagdeel heb je de lessen voor taal/spelling voornamelijk gebruikt: O ochtend O middag O wisselend

Geef aan in hoeverre u het met de stellingen in de linkerkolom eens bent door op dezelfde regel rechts het nummer te omcirkelen dat het meest met uw mening overeenkomt.

Vraag	Mate van instemming				
	Helemaal niet mee eens	Enigszins mee oneens	Geen mening	Enigszins mee eens	Helemaal mee eens
1.Mijn leerlingen vinden bewegend leren leuk	1	2	3	4	5
2.Mijn leerlingen moeten veel lachen tijdens het bewegend leren	1	2	3	4	5

3.Mijn leerlingen zijn meer gemotiveerd voor hun taken tijdens bewegend leren	1	2	3	4	5
4.Bewegend leren biedt de leerlingen uitdaging	1	2	3	4	5
5.Bewegend leren is een fijne afwisseling op de gangbare werkvormen	1	2	3	4	5
6.De leerlingen hebben voldoende nadentijd tijdens het bewegend leren	1	2	3	4	5
7.Het niveau van het programma sluit goed aan bij mijn leerlingen	1	2	3	4	5
8.De voorbeeldbewegingen zijn duidelijk voor de leerlingen	1	2	3	4	5
9.Het taalgebruik van het programma is duidelijk voor de leerlingen	1	2	3	4	5
10.Het programma werkt routinematig	1	2	3	4	5
11.Het programma sluit goed aan op mijn werkwijze	1	2	3	4	5
12.Het programma sluit goed aan op de methodes die ik gebruik	1	2	3	4	5
13.Tijdens bewegend leren kunnen mijn leerlingen succeservaringen opdoen	1	2	3	4	5
14.Tijdens bewegend leren zijn er mogelijkheden om leerlingen verantwoordelijkheid te leren	1	2	3	4	5
15.Tijdens bewegend leren blijft de veiligheid in mijn klas gewaarborgd	1	2	3	4	5
16.Bewegend leren werkt verstorend op de structuur in de klas	1	2	3	4	5
17.Bewegend leren maakt de kinderen onrustiger	1	2	3	4	5
18.Bewegend leren leidt de kinderen af van de taak	1	2	3	4	5
19.Bewegend leren leidt tot meer storend gedrag	1	2	3	4	5
20.Tijdens bewegend leren kan ik met duidelijke regels en afspraken werken	1	2	3	4	5
21.Tijdens bewegend leren kan ik het overzicht over de klas behouden	1	2	3	4	5
22.Tijdens bewegend leren kan ik complimenten geven	1	2	3	4	5
23.Tijdens bewegend leren kan ik goed gedrag belonen	1	2	3	4	5
24.Tijdens bewegend leren kan ik feedback geven	1	2	3	4	5
25.Tijdens bewegend leren kan ik consequent blijven handelen	1	2	3	4	5
26.Ik kan rustig blijven tijdens het bewegend leren	1	2	3	4	5
27.Ik heb het bewegend leren goed georganiseerd	1	2	3	4	5
28.Ik heb me goed voorbereid op het lesgeven in bewegend leren	1	2	3	4	5
29.Ik begeleid het bewegend leren actief	1	2	3	4	5
30.Na afloop van het bewegend leren ervaar ik meer rust bij de leerlingen	1	2	3	4	5
31.Na afloop van het bewegend leren heb ik het idee dat de kinderen zich beter kunnen concentreren	1	2	3	4	5
32.Ik heb het idee dat mijn leerlingen de stof beter oppikken t.g.v. bewegend leren	1	2	3	4	5
33.Ik vind het leuk om met bewegend leren te werken	1	2	3	4	5
34.Ik heb tijdens bewegend leren onderwijsassistentie nodig	1	2	3	4	5

35. Ik voel me bekwaam om bewegend leren te geven	1	2	3	4	5
36. Er is voldoende informatie over bewegend leren beschikbaar op mijn school	1	2	3	4	5
37. Ik vind bewegend leren waardevol genoeg om er extra tijd in te willen steken	1	2	3	4	5
38. De directie/leidinggevenden van mijn school steunen bewegend leren	1	2	3	4	5
39. De directie/leidinggevenden zorgen voor voldoende materialen t.b.v. bewegend leren	1	2	3	4	5
40. Het is belangrijk dat er een coördinator van bewegend leren in school wordt aangesteld	1	2	3	4	5
41. Bewegend leren sluit aan bij de normen en waarden van onze school	1	2	3	4	5
42. Dit is het juiste moment om bewegend leren te implementeren op onze school	1	2	3	4	5

Wat vind je het grootste voor- en nadeel van het programma?

Voordeel:

Als je een aanvulling/wijziging zou mogen aanbrengen in het programma, wat zou dat dan zijn en waarom?

Overige opmerkingen:

Bijlage 3. Operationalisatie

Operationalisatie vragenlijsten Bewegend leren cluster IV

Onderzoeksvraag: *Wat is er nodig om bewegend leren optimaal te kunnen laten aansluiten bij de doelgroep van het cluster IV onderwijs?*

Vragenlijst leerlingen

Definitie van begrip / concept (uit onderzoeks vraag)	Dimensie (begrippen uit je definitie)	Indicator (manier om begrip te meten) Bron: Van Lieshout, 2009 & van der Wolf & van Beukering, 2009	Vragen of meetwaarden of observatiecategorie	Antwoord-Categorieën	Meetniveau
Behoeftes van <u>leerlingen in het cluster IV onderwijs</u> . Dit zijn: <i>Leerlingen met ernstige ontwikkelings problemen en/of psychiatrische problemen</i> (van Lieshout, 2009). <i>Hieronder vallen bijvoorbeeld ADHD, ASS en angsten.</i>	A. Behoeftes ADHD leerlingen B. Behoeftes ASS leerlingen C. Behoeftes kinderen met (faal)angst D. Behoeftes van kinderen met ODD	Ad. A 1.prikkelende, uitdagende lesstof 2.variatie in werkvormen 3.voldoende (nadenk)tijd 4.structuur 5.duidelijke regels en afspraken 6.overzicht 7.positieve feedback 8.belonen gewenst gedrag 9.consequent zijn 10.bewegingsonrust kunnen uiten	Vind je dat (tijdens) het bewegend leren: 1a.leuk is? 1b.uitdaging biedt? 2.een leuke variatie is tijdens de lesdag? 3.jou voldoende nadenktijd biedt? 4.verstorend is voor de structuur in de klas? 5.duidelijke regels in de klas gelden? 6.de leerkracht voldoende het overzicht behoudt? 7.de leerkracht voldoende complimenten geeft? 8.de leerkracht voldoende beloningen (muntjes*) uitdeelt? 9.de leerkracht voldoende consequent blijft? 10a. je bewegingsonrust kwijt kunt? 10b.je na afloop weer beter rustig kunt werken? *bij de Hertog wordt er beloond met muntjes; daarmee kan gespaard worden voor 'echte' beloningen.	schaal	ordinaal

		Ad. B: 1.visuele ondersteuning 2.positieve feedback 3.belonen gewenst gedrag 4.kort, duidelijk taalgebruik 5.structuur (in tijd, ruimte, activiteit en materiaal) 6.prikkelarme omgeving 7.duidelijke regels en structuur 8.voorspelbaarheid, routines	Vind je dat (tijdens) bewegend leren: 1.de voorbeeldbewegingen duidelijk zijn? 2.de leerkracht voldoende complimenten geeft? 3.de leerkracht voldoende beloningen (muntjes*) uitdeelt? 4.het programma duidelijk taalgebruik gebruikt? 5. verstorend is voor de structuur in de klas? 6a. jou onrustig maakt? 6b. jou (soms) afleidt van de taak? 7.duidelijke regels in de klas gelden? 8.de werkwijze goed te volgen/vaak hetzelfde is? *bij de Hertog wordt er beloond met muntjes; daarmee kan gespaard worden voor 'echte' beloningen.	schaal	ordinaal
		Ad. C: 1.veiligheid 2.positieve en procesgerichte feedback 3.succeservaringen 4.duidelijke regels en structuur 5.realistische/haalbare doelen 6.voorspelbaarheid 7.rust 8.voldoende (nadenk)tijd 9.goede organisatie van de les 10.humor	Vind je dat (tijdens) bewegend leren: 1.je je voldoende veilig voelt in de klas? 2.de leerkracht voldoende complimenten geeft? 3.je de lesstof beter gaat begrijpen? 4.duidelijke regels in de klas gelden? 5.(soms) te moeilijk is? 6.duidelijk is wat er gaat komen? 7.de rust in de klas wordt verstoord? 8.je voldoende nadenktijd biedt? 9a.door de leerkracht goed wordt georganiseerd? 9b.door de leerkracht goed wordt begeleid? 10a.meer plezier beleeft aan het leren? 10b.soms grappig is?je vaak moet lachen?	schaal	ordinaal
		Ad. D: 1.begrenzen ongewenst gedrag 2.belonen gewenst gedrag 3.duidelijke structuur en grenzen bieden 4.succeservaringen opdoen 5.verantwoordelijkheid geven 6.neutraal (zonder emotie) reageren	Vind je dat (tijdens) bewegend leren: 1.storend gedrag voldoende wordt begrensd door de leerkracht? 2a.goed gedrag voldoende wordt beloond door de leerkracht? 2b.de leerkracht voldoende complimenten geeft? 3.duidelijke regels in de klas gelden? 4.je de lesstof beter gaat begrijpen? 5.de leerkracht je verantwoordelijkheid geeft voor je eigen gedrag en keuzes? 6.de leerkracht rustig op jullie reageert?		

Vragenlijst leerkrachten

Definitie van begrip / concept (uit onderzoeksvraag)	Dimensie (begrippen uit je definitie)	Indicator (manier om begrip te meten) Vanuit de schoolgids en literatuur rondom speciaal onderwijs, zoals Van Lieshout, 2009 & van der Wolf & van Beukering, 2009	Vragen of meetwaarden of observatiecategorie	Antwoord-Categorieën	Meetniveau
Behoeftes van leerlingen in het cluster IV onderwijs. Dit zijn: <i>Leerlingen met ernstige ontwikkelingsproblemen en/of psychiatrische problemen</i> (van Lieshout, 2009). <i>Hieronder vallen bijvoorbeeld ADHD, ASS en angsten.</i>	A. Behoeftes ADHD leerlingen B. Behoeftes ASS leerlingen C. Behoeftes kinderen met (faal)angst D. Behoeftes kinderen met ODD	Ad. A 1.prikkelende, uitdagende lesstof 2.variatie in werkvormen 3.voldoende (nadenk)tijd 4.structuur 5.duidelijke regels en afspraken 6.overzicht 7.positieve feedback 8.belonen gewenst gedrag 9.consequent zijn 10.bewegingsonrust uiten	Heb je het idee dat (tijdens) het bewegend leren: 1a.de leerlingen het naar hun zin hebben? 1b.het programma voldoende uitdaging biedt? 2.een fijne variatie op de gebruikelijke werkvormen biedt? 3.de leerlingen voldoende nadenktijd biedt? 4.verstorend is voor de structuur in de klas? 5.het mogelijk is/blijft met duidelijke regels en afspraken te werken? 6.je voldoende het overzicht over de klas kunt behouden? 7.je voldoende gelegenheid hebt om complimenten te geven? 8.je voldoende gelegenheid hebt om beloningen (muntjes*) uit te delen? 9.je voldoende consequent kunt blijven handelen? 10a.kinderen hun bewegingsonrust kwijt kunnen? 10b.zorgt voor meer rust in de klas na afloop? *bij de Hertog wordt er beloond met muntjes; daarmee kan gespaard worden voor 'echte' beloningen.	schaal	ordinaal
		Ad. B: 1.visuele ondersteuning 2.positieve feedback 3.belonen gewenst gedrag 4.kort, duidelijk taalgebruik 5.structuur (in tijd, ruimte, activiteit en materiaal) 6.prikkelarme omgeving 7.duidelijke regels en structuur 8.voorspelbaarheid, routines	Heb je het idee dat (tijdens) bewegend leren: 1.de voorbeeldbewegingen duidelijk zijn voor de leerlingen? 2.je voldoende gelegenheid hebt om complimenten te geven? 3.je voldoende gelegenheid hebt om beloningen (muntjes*) uit te delen? 4. het taalgebruik van het programma voldoende duidelijk is voor de leerlingen? 5. verstorend is voor de structuur in de klas? 6a. de leerlingen onrustig maakt? 7b. de leerlingen (soms) afleidt van de taak? 8. het mogelijk is/blijft met duidelijke regels en afspraken te werken? 9. in het programma veelal routinematig wordt gewerkt. *bij de Hertog wordt er beloond met muntjes; daarmee kan gespaard worden voor 'echte' beloningen.	schaal	ordinaal

		Ad. C: 1.veiligheid 2.positieve en procesgerichte feedback 3.succeservaringen 4.duidelijke regels en structuur 5.realistische/haalbare doelen 6.voorspelbaarheid, routines 7.rust 8.voldoende (nadenk)tijd 9.goede organisatie van de les 10.humor	Heb je het idee dat (tijdens) bewegend leren: 1.de veiligheid binnen de klas gewaarborgd blijft? 2.je voldoende gelegenheid hebt om complimenten te geven? 3a.de leerlingen de lesstof beter gaan begrijpen? 3b.de leerlingen voldoende mogelijkheid hebben om succeservaringen op te doen? 4.het mogelijk is/blijft met duidelijke regels en afspraken te werken? 5.(soms) te moeilijk is voor de leerlingen?/sluit aan op niveau van de leerlingen? 6.in het programma veelal routinematig wordt gewerkt? 7.de rust in de klas wordt verstoord? 8.de leerlingen voldoende nadenktijd biedt? 9a.door jou als leerkracht goed georganiseerd wordt? 9b.door jou als leerkracht goed/actief wordt begeleid? 9c.je goed voorbereid bent? 10a.de leerlingen meer plezier beleven aan het leren? 10b.door leerlingen (soms) als grappig wordt ervaren/veel lachen?	schaal	ordinaal
		Ad. D: 1.begrenzen ongewenst gedrag 2.belonen gewenst gedrag 3.duidelijke structuur en grenzen bieden 4.succeservaringen opdoen 5.verantwoordelijkheid geven 6.neutraal (zonder emotie) reageren	Vind je dat (tijdens) bewegend leren: 1a.er meer storend gedrag plaatsvindt? 1b.er voldoende mogelijkheden zijn om ongewenst gedrag te begrenzen? 2a.er voldoende mogelijkheden zijn om goed gedrag te belonen? 2b.er voldoende mogelijkheden zijn om complimenten te geven? 3. het mogelijk is/blijft met duidelijke regels en afspraken te werken? 4.de leerlingen de lesstof beter gaan begrijpen? 5.het mogelijk is de leerlingen eigen verantwoordelijkheid te geven? 6.het je lukt om rustig te (blijven) reageren op leerlingen?		

Determinanten m.b.t. de innovatie, gekoppeld aan de vragen uit het operationalisatie schema + evt. aanvullende vragen:

- 1 procedurele helderheid (o). Leerling (LL) en leerkracht (LK): B1,4,9. Aanvullend: LK: Is het duidelijk hoe het programma gebruikt moet/kan worden?
- 2 juistheid (o). Of wat je doet ook is wat je denkt dat het zou moeten zijn.
- 3 compleetheid (o). Met open vraag aan LL en LK: Is er iets wat je mist in het programma?
- 4 complexiteit (o). LL en LK: C5.
- 5 congruentie huidige werkwijze (o). Aanvullend LL: Past het programma goed bij de stof waar je mee bezig bent? Aanvullend LK: is het programma goed in te passen in jouw werkwijze? En in de methodes waarmee je werkt (rekenen – taal apart). + LL en LK A2
- 6 zichtbaarheid uitkomsten (o). LL en LK: C3a en C3b. Aanvullend: LK: heb je het idee dat de resultaten/concentratie/bewegingsonrust/motivatie van de leerlingen verbeteren?
- 7 relevantie cliënt (o). Dit gaat om de mate waarin bewegend leren past bij de doelgroep. Het hele operationalisatie schema is hierop gericht.

Determinanten m.b.t. de gebruiker, gekoppeld aan de vragen uit het operationalisatie schema + evt. aanvullende vragen:

- 8 persoonlijk voordeel / nadeel (o). A1 en C10 Aanvullend LK: Vind je het leuk om met het programma te werken? Open vraag aanvullend aan LL en LK: Wat vind jij het grootste voordeel van het programma? Wat vind jij het grootste nadeel van het programma?
- 9 uitkomstverwachting (o). C3
- 10 taakopvatting (o). C9 Aanvullend LL: doe je goed je best wanneer met het programma gewerkt wordt?
- 11 tevredenheid cliënt (o). A1, A2, B1, B4, C3, C10
- 12 medewerking cliënt (e) Aanvullend LL: als bij taakopvatting
- 13 sociale steun (o). Is er voldoende hulp/begeleiding?
- 14 descriptieve norm (o) = sociale norm die bepaald wordt door de mensen om ons heen. LK: Sluit bewegend leren bij de normen en waarden van de school?
- 15 subjectieve norm (o) = mening van anderen is van belang om dat we 'bij de groep willen horen'. LK: wordt het je opgelegd of vind je het zelf ook leuk?
- 16 eigen-effectiviteitsverwachting (o) = de verwachting iets te kunnen. C3?
- 17 kennis (e) ook C3
- 18 informatieverwerking (o) Aanvullend:LL/LK: is deze methode eenvoudiger om de lesstof op te pikken dan tijdens een reguliere les?

Determinanten m.b.t. de organisatie – aanvullende vragen:

- 19 formele bekrachtiging management (o) LK: is er steun vanuit organisatie?
- 20 vervanging bij personeelsverloop (o)
- 21 capaciteit / bezettingsgraad (e). aanvullend: LK: is het nodig om assistentie te hebben tijdens bewegend leren?

22 financiële middelen (e). LK: vind je dat de school bewegend leren moet ondersteunen met financiële middelen?
23 tijd (o). LK: kost bewegend leren je extra tijd? Is bewegend leren het waard om extra tijd in te investeren?
24 beschikbaarheid materialen en voorzieningen (e). LK: is er voldoende materiaal beschikbaar voor bewegend leren?
25 coördinator (o). LK: Vind je dat er iemand binnen de organisatie moet zijn die het bewegend leren coördineert?
26 turbulentie in de organisatie (p) is de timing handig? LK: komt BL op het juiste moment?
27 beschikbaarheid informatie over gebruik innovatie (o). LK: Vind je dat er voldoende informatie m.b.t. het bewegend leren beschikbaar is op je school?
28 feedback aan gebruiker (o) LK: zijn er tijdens het bewegend leren voldoende mogelijkheden om feedback aan de leerlingen te geven? LL: vind je dat je voldoende feedback krijgt tijdens het bewegend leren?

Determinanten m.b.t. sociaal politieke omgeving:

29 wet- en regelgeving (e)

(o) op basis van objectieve (empirische) gegevens uit de gecombineerde data-sets
(e) op basis van theoretische verwachtingen van implementatiedeskundigen
(p) op basis van praktijkervaring van implementatiedeskundigen

LK: In hoeverre staat de organisatie ervoor open?

Bijlage 4: Inschaling vragenlijsten (n.a.v. resultaten voormeting)

Constructen:

Geel: attitude
Lichtgroen: programma
Lichtblauw: structuur in de klas
Rood: feedback/complimenten
Roze: didactische werkvormen
Donkerblauw: rust/concentratie
Paars: leerwinst
Donkergroen: Voorwaarden voor implementatie

Vragenlijst Leerlingen:

	<i>Vraag</i>
1.	Ik vind bewegend leren leuk
2.	Ik moet veel lachen tijdens het bewegend leren
3.	Ik heb meer zin in rekenen en taal tijdens bewegend leren
4.	Ik zet me meer in voor rekenen en taal tijdens bewegend leren
5.	Bewegend leren is een fijne afwisseling op de normale manier van lesgeven
6.	Ik heb genoeg nadenkijd tijdens het bewegend leren
7.	De oefeningen in het programma vind ik moeilijk SPIEGELEN
8.	De voorbeeld bewegingen zijn duidelijk
9.	Het taalgebruik van het programma is duidelijk
10.	Het is duidelijk hoe het programma werkt
11.	Tijdens bewegend leren merk ik dat dingen mij lukken
12.	Tijdens bewegend leren voel ik me veilig in mijn klas
13.	Tijdens bewegend leren is er veel drukte en chaos in de klas SPIEGELEN
14.	Bewegend leren maakt mij onrustig SPIEGELEN
15.	Bewegend leren leidt mij af van de opdracht SPIEGELEN
16.	Tijdens bewegend leren ben ik vaak storend SPIEGELEN
17.	Tijdens bewegend leren gelden duidelijke regels en afspraken in de klas
18.	Tijdens bewegend leren kan de juf/meester de hele klas goed in de gaten houden
19.	Tijdens bewegend leren geeft de juf/meester complimenten
20.	Tijdens bewegend leren beloont de juf/meester goed gedrag
21.	Tijdens bewegend leren geeft de juf/meester goed aan we goed en niet goed doen
22.	Tijdens bewegend leren spreekt de juf/meester kinderen aan die zich niet aan de regels houden
23.	Tijdens het bewegend leren blijft de juf/meester rustig
24.	De juf/meester heeft het bewegend leren goed georganiseerd/geregeld
25.	De juf/meester is goed voorbereid op de les bewegend leren
26.	De juf/meester helpt ons bij de lessen bewegend leren
27.	Na afloop van het bewegend leren voel ik me rustiger
28.	Na afloop van het bewegend leren kan ik me beter concentreren op de volgende taak
29.	Ik heb het idee dat ik rekenen/taal beter begrijp door bewegend leren

Vragenlijst Leerkrachten:

Vraag

1. Mijn leerlingen vinden bewegend leren leuk
2. Mijn leerlingen moeten veel lachen tijdens het bewegend leren
3. Mijn leerlingen zijn meer gemotiveerd voor hun taken tijdens bewegend leren
4. Bewegend leren biedt de leerlingen uitdaging
5. Bewegend leren is een fijne afwisseling op de gangbare werkvormen
6. De leerlingen hebben voldoende nadenktijd tijdens het bewegend leren
7. Het niveau van het programma sluit goed aan bij mijn leerlingen
8. De voorbeeldbewegingen zijn duidelijk voor de leerlingen
9. Het taalgebruik van het programma is duidelijk voor de leerlingen
10. Het programma werkt routinematig
11. Het programma sluit goed aan op mijn werkwijze
12. Het programma sluit goed aan op de methodes die ik gebruik
13. Tijdens bewegend leren kunnen mijn leerlingen succeservaringen opdoen
14. Tijdens bewegend leren zijn er mogelijkheden om leerlingen verantwoordelijkheid te leren
15. Tijdens bewegend leren blijft de veiligheid in mijn klas gewaarborgd
16. Bewegend leren werkt verstorend op de structuur in de klas SPIEGELEN
17. Bewegend leren maakt de kinderen onrustiger SPIEGELEN
18. Bewegend leren leidt de kinderen af van de taak SPIEGELEN
19. Bewegend leren leidt tot meer storend gedrag SPIEGELEN
20. Tijdens bewegend leren kan ik met duidelijke regels en afspraken werken
21. Tijdens bewegend leren kan ik het overzicht over de klas behouden
22. Tijdens bewegend leren kan ik complimenten geven
23. Tijdens bewegend leren kan ik goed gedrag belonen
24. Tijdens bewegend leren kan ik feedback geven
25. Tijdens bewegend leren kan ik consequent blijven handelen
26. Ik kan rustig blijven tijdens het bewegend leren
27. Ik heb het bewegend leren goed georganiseerd
28. Ik heb me goed voorbereid op het lesgeven in bewegend leren
29. Ik begeleid het bewegend leren actief
30. Na afloop van het bewegend leren ervaar ik meer rust bij de leerlingen
31. Na afloop van het bewegend leren heb ik het idee dat de kinderen zich beter kunnen concentreren
32. Ik heb het idee dat mijn leerlingen de stof beter oppikken t.g.v. bewegend leren
33. Ik vind het leuk om met bewegend leren te werken
34. Ik heb tijdens bewegend leren onderwijsassistentie nodig SPIEGELEN
35. Ik voel me bekwaam om bewegend leren te geven
36. Er is voldoende informatie over bewegend leren beschikbaar op mijn school
37. Ik vind bewegend leren waardevol genoeg om er extra tijd in te willen steken
38. De directie/leidinggevenden van mijn school steunen bewegend leren
39. De directie/leidinggevenden zorgen voor voldoende materialen t.b.v. bewegend leren
40. Het is belangrijk dat er een coördinator van bewegend leren in school wordt aangesteld
41. Bewegend leren sluit aan bij de normen en waarden van onze school
42. Dit is het juiste moment om bewegend leren te implementeren op onze school

Factoranalyse t.b.v. inschaling - vragenlijst leerlingen:

Attitude:

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,513	5

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VR1	14,06	11,298	,268	,473
VR2	14,94	10,167	,212	,503
VR3	15,39	9,399	,229	,502
VR4	15,23	8,892	,320	,432
VR5	14,19	9,606	,444	,370

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
18,45	13,751	3,708	5

Programma:

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,451	5

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VR6	17,1039	6,621	,122	,497
VR8	16,4416	6,855	,212	,414
VR9	16,4286	6,853	,260	,384
VR10	16,4416	5,987	,549	,210
RecodeVR7	16,7013	6,686	,157	,460

Structuur in de klas

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,390	4

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VR12	10,0000	6,158	,293	,233
VR17	9,7273	7,201	,125	,412
VR18	9,7403	5,616	,369	,135
RecodeVR13	11,0130	7,434	,083	,456

Feedback/complimenten:

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,685	3

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VR19	6,75	5,741	,399	,715
VR20	7,10	4,357	,636	,395
VR21	6,51	5,569	,478	,618

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
10,18	10,151	3,186	3

Didactische werkvormen:

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,647	5

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VR22	15,18	11,256	,343	,628
VR23	15,13	12,878	,254	,659
VR24	14,97	10,236	,552	,515
VR25	15,13	11,404	,527	,541
VR26	15,27	12,122	,360	,613

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
18,92	16,625	4,077	5

Rust/concentratie

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,720	5

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VR27	14,5584	17,276	,415	,698
VR28	14,7792	16,516	,540	,649
RecodeVR14	14,1299	15,430	,597	,623
RecodeVR15	13,9091	17,057	,484	,671
RecodeVR16	14,0000	17,974	,368	,716

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
17,8442	24,607	4,96054	5

Leerwinst

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,454	2

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VR11	3,10	1,805	,309	.
VR29	4,01	,960	,309	.

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
7,12	3,578	1,892	2

Factoranalyse t.b.v. inschaling - vragenlijst leerkrachten:

Attitude

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,252	7

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VR 1	24,14	5,209	,009	,268
VR 2	24,86	3,978	,014	,338
VR 3	25,07	4,379	,254	,136
VR 4	25,14	3,978	,233	,119
VR 5	23,93	4,533	,337	,125
VR 33	23,93	4,841	,091	,232
VR 37	24,36	4,863	-,042	,334

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
28,57	5,495	2,344	7

Programma:

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha ^a	N of Items
-,423	7

- a. The value is negative due to a negative average covariance among items. This violates reliability model assumptions. You may want to check item codings.

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VR 6	21,50	5,192	-,467	,140
VR 7	22,57	3,187	,067	-,629 ^a
VR 8	21,07	2,687	,280	-,987 ^a
VR 9	21,07	4,071	-,243	-,152 ^a
VR 10	21,29	4,066	-,238	-,162 ^a
VR 11	21,64	2,247	,440	-1,379 ^a
VR 12	22,57	4,418	-,298	-,119 ^a

- a. The value is negative due to a negative average covariance among items. This violates reliability model assumptions. You may want to check item codings.

Structuur in de klas

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,479	4

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VR 15	12,2857	2,989	,093	,607
VR 20	11,8571	3,363	,315	,412
VR 21	12,4286	1,802	,595	3,647E-14
RecodeVR16	12,2857	2,989	,227	,452

Vraag 15 weghalen:

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,607	3

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
12,2857	2,989	1,72888	3

Feedback/complimenten

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,822	3

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
12,86	2,747	1,657	3

Didactische werkvormen

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,677	5

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VR 25	15,93	4,379	,389	,649
VR 26	16,21	3,566	,453	,616
VR 27	16,43	3,648	,465	,610
VR 28	16,64	3,940	,351	,662
VR 29	16,21	3,412	,517	,584

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
20,36	5,478	2,341	5

Rust/concentratie

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,680	5

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VR 30	15,0714	5,918	,382	,654
VR 31	14,7857	4,797	,539	,580
RecodeVR17	14,8571	4,286	,517	,591
RecodeVR18	14,7143	4,374	,513	,593
RecodeVR19	14,2857	6,527	,249	,694

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
18,4286	7,495	2,73761	5

Leerwinst**Reliability Statistics**

Cronbach's Alpha	N of Items
,384	3

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VR 13	6,00	2,769	,056	,556
VR 14	6,93	1,302	,425	-,236 ^a
VR 32	6,93	2,225	,235	,277

a. The value is negative due to a negative average covariance among items. This violates reliability model assumptions. You may want to check item codings.

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
9,93	3,610	1,900	3

Voorwaarden voor implementatie**Reliability Statistics**

Cronbach's Alpha	N of Items
,455	8

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VR 35	25,4286	7,341	,558	,279
VR 36	26,2857	6,989	,377	,327
VR 38	25,7857	7,720	,529	,307
VR 39	26,5714	10,264	-,087	,500
VR 40	25,5714	10,418	-,174	,578
VR 41	25,5000	9,192	,185	,431
VR 42	25,9286	9,148	,186	,430
RecodeVR34	25,9286	6,687	,227	,428

Minus vraag 39 en 40:

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,622	6

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
22,5714	10,264	3,20371	6

Bijlage 5: Tabellen resultaten leerlingen

Van belang: voor onderstaande tabellen zijn álle compleet ingevulde vragenlijsten van leerlingen gebruikt. Voor het vergelijken van de testblokken zijn díe leerlingen die om de een of andere reden de vragenlijst van één van beide testblokken niet heeft ingevuld, verwijderd.

Tabel 1: Demografische gegevens deelnemende leerlingen (vanaf groep 5) de Hertog testblok 1

Omschrijving	N (%)
Geslacht	
Man	65(84.4%)
Vrouw	12(15.6%)
Leeftijd (in leerjaren)	
Groep 5	12(15.6%)
Groep 6	33(42.9%)
Groep 7	11(14.3%)
Groep 8	21(27.3%)

Tabel 2: Demografische gegevens deelnemende leerlingen (vanaf groep 5) de Hertog testblok 2

Omschrijving	N (%)
Geslacht	
Man	64(85.3%)
Vrouw	11(14.7%)

Leeftijd (in leerjaren)	
Groep 5	11(14.7%)
Groep 6	37(49.3%)
Groep 7	10(13.3%)
Groep 8	17(22.7%)

Tabel 2: Resultaten leerlingen op implementatievragenlijst in gemiddelde, SD en aantal bevestigende antwoorden

	Blok 1 (n=77)		Blok 2 (n=75)	
Vraag	M(SD)	N(%) (gedeeltelijk) mee eens	M(SD)	N(%) (gedeeltelijk) mee eens
1.Ik vind bewegend leren leuk	4.39(0.91)	67 (87.0%)	3.99(1.29)	54 (72.0%)
2.Ik moet veel lachen tijdens het bewegend leren	3.52(1.33)	44 (57.2%)	3.05(1.41)	31 (41.4%)
3.Ik heb meer zin in rekenen en taal tijdens bewegend leren	3.06(1.50)	30 (39%)	2.65(1.59)	22 (29.3%)
4.Ik zet me meer in voor rekenen en taal tijdens bewegend leren	3.22(1.45)	34 (44.2%)	3.07(1.34)	25 (33.4%)
5.Bewegend leren is een fijne afwisseling op de normale manier van lesgeven	4.26(1.08)	58 (75.3%)	3.68(1.41)	42 (56.0%)
6.Ik heb genoeg nadenktijd tijdens het bewegend leren	3.68(1.28)	44 (57.2%)	3.29(1.40)	35 (46.7%)
7.De oefeningen in het programma vind ik moeilijk	1.92(1.19)	10 (13.0%)	2.31(1.23)	11 (14.6%)
8.De voorbeeld bewegingen zijn duidelijk	4.34(1.03)	66 (85.7%)	3.83(1.47)	51 (68.0%)
9.Het taalgebruik van het programma is duidelijk	4.35(0.96)	60 (77.9%)	3.96(1.26)	48 (64.0%)
10.Het is duidelijk hoe het programma werkt	4.34(0.87)	64 (83.1%)	4.29(1.06)	58 (77.3%)
11.Tijdens bewegend leren merk ik dat dingen mij lukken	4.01(0.98)	53 (68.9%)	3.63(1.25)	41 (54.7%)
12.Tijdens bewegend leren voel ik me veilig in mijn klas	3.49(1.30)	33 (42.9%)	3.68(1.26)	36 (48.0%)

13.Tijdens bewegend leren is er veel drukte en chaos in de klas	3.52(1.31)	45 (58.5%)	3.65(1.20)	46 (61.3%)
14.Bewegend leren maakt mij onrustig	2.29(1.49)	21 (27.3%)	2.72(1.43)	21 (28.0%)
15.Bewegend leren leidt mij af van de opdracht	2.06(1.40)	13 (16.9%)	2.52(1.47)	18 (24.0%)
16.Tijdens bewegend leren ben ik vaak storend	2.16(1.45)	19 (24.7%)	2.53(1.42)	17 (22.6%)
17.Tijdens bewegend leren gelden duidelijke regels en afspraken in de klas	3.77(1.30)	43 (55.9%)	4.03(1.24)	51 (68.0%)
18.Tijdens bewegend leren kan de juf/meester de hele klas goed in de gaten houden	3.75(1.34)	44 (57.2%)	3.56(1.30)	38 (50.6%)
19.Tijdens bewegend leren geeft de juf/meester complimenten	3.43(1.35)	37 (48.1%)	3.67(1.41)	44 (58.7%)
20.Tijdens bewegend leren beloont de juf/meester goed gedrag	3.08(1.42)	28 (36.4%)	3.16(1.43)	27 (36.0%)
21.Tijdens bewegend leren geeft de juf/meester goed aan wat we goed en niet goed doen	3.68(1.29)	41 (53.3%)	3.79(1.40)	43 (57.3%)
22.Tijdens bewegend leren spreekt de juf/meester kinderen aan die zich niet aan de regels houden	3.74(1.44)	45 (58.5%)	3.97(1.40)	49 (65.3%)
23.Tijdens het bewegend leren blijft de juf/meester rustig	3.79(1.23)	41 (53.3%)	3.57(1.29)	39 (52.0%)
24.De juf/meester heeft het bewegend leren goed georganiseerd/geregeld	3.95(1.32)	52 (67.5%)	3.72(1.39)	44 (58.7%)
25.De juf/meester is goed voorbereid op de les bewegend leren	3.79(1.12)	43 (55.9%)	3.60(1.32)	38 (50.7%)
26.De juf/meester helpt ons bij de lessen bewegend leren	3.65(1.21)	40 (52%)	3.43(1.30)	36 (48.0%)
27.Na afloop van het bewegend leren voel ik me rustiger	3.29(1.49)	35 (45.5%)	2.75(1.45)	21 (28.0%)
28.Na afloop van het bewegend leren kan ik me beter concentreren op de volgende taak	3.06(1.40)	28 (36.4%)	2.83(1.31)	21 (28.0%)
29.Ik heb het idee dat ik rekenen/taal beter begrijp door bewegend leren	3.10(1.34)	26 (33.8%)	2.95(1.48)	26 (34.6%)

N.B. Antwoorden konden variëren van 1 tot en met 5. Een hogere score impliceert een hogere mate van instemming met de vraag.

Tabel 3: Resultaten leerlingen per klas op implementatievragenlijst in gemiddelde, SD en aantal bevestigende antwoorden

<i>Klas 5b</i>	<i>Klas 6a</i>	<i>Klas 6b</i>
----------------	----------------	----------------

Vraag	<i>M(SD) blok 1 (n=12)</i>	<i>M(SD) blok 2 (n=11)</i>	<i>M(SD) blok 1 (n=15)</i>	<i>M(SD) blok 2 (n=13)</i>	<i>M(SD) blok 1 (n=7)</i>	<i>M(SD) blok 2 (n=11)</i>
1.Ik vind bewegend leren leuk	4.58(0.52)	4.36(1.03)	4.47(1.06)	3.46(1.56)	4.57(1.13)	4.00(1.41)
2.Ik moet veel lachen tijdens het bewegend leren	4.00(1.35)	3.36(1.43)	2.93(1.58)	2.46(1.51)	4.00(1.53)	2.64(1.57)
3.Ik heb meer zin in rekenen en taal tijdens bewegend leren	3.33(1.30)	2.64(1.43)	2.73(1.67)	2.00(1.41)	2.00(1.53)	2.27(1.85)
4.Ik zet me meer in voor rekenen en taal tijdens bewegend leren	3.25(1.49)	3.27(0.79)	3.07(1.62)	2.69(1.65)	3.14(1.86)	2.45(1.57)
5.Bewegend leren is een fijne afwisseling op de normale manier van lesgeven	4.58(0.79)	4.27(1.10)	4.27(1.34)	3.00(1.78)	3.86(1.22)	3.73(1.62)
6.Ik heb genoeg nadenktijd tijdens het bewegend leren	3.67(1.07)	3.82(0.98)	3.73(1.49)	2.54(1.66)	3.57(1.90)	2.73(1.42)
7.De oefeningen in het programma vind ik moeilijk	1.42(0.90)	2.73(1.62)	2.40(1.24)	2.08(1.12)	2.00(1.73)	2.27(1.10)
8.De voorbeeld bewegingen zijn duidelijk	4.33(1.23)	4.45(0.82)	4.67(0.49)	3.85(1.68)	4.71(0.49)	3.91(1.70)
9.Het taalgebruik van het programma is duidelijk	4.33(0.89)	4.09(1.14)	3.73(1.22)	3.62(1.56)	4.29(0.95)	4.09(1.45)
10.Het is duidelijk hoe het programma werkt	4.33(0.89)	4.27(0.79)	4.27(1.10)	3.77(1.48)	4.57(0.79)	4.64(1.21)
11.Tijdens bewegend leren merk ik dat dingen mij lukken	4.25(0.87)	4.18(1.17)	3.93(1.16)	2.69(1.55)	4.00(1.16)	4.00(1.00)
12.Tijdens bewegend leren voel ik me veilig in mijn klas	3.67(1.37)	4.18(0.98)	3.33(1.50)	3.00(1.41)	2.86(1.22)	3.27(1.42)
13.Tijdens bewegend leren is er veel drukte en chaos in de klas	3.75(1.29)	3.55(1.04)	3.33(1.29)	3.38(1.45)	4.14(1.46)	3.91(1.45)
14.Bewegend leren maakt mij onrustig	2.25(1.49)	2.55(1.29)	2.20(1.70)	2.85(1.57)	3.00(1.73)	3.55(1.57)
15.Bewegend leren leidt mij af van de opdracht	2.08(1.56)	2.55(1.21)	2.00(1.56)	2.69(1.70)	2.43(1.81)	2.36(1.69)
16.Tijdens bewegend leren ben ik vaak storend	2.50(1.68)	2.73(1.42)	2.13(1.73)	2.54(1.61)	4.43(1.51)	2.82(1.60)
17.Tijdens bewegend leren gelden duidelijke regels en afspraken in de klas	4.08(1.56)	4.45(0.82)	3.13(1.41)	2.77(1.42)	3.86(1.57)	4.64(1.21)
18.Tijdens bewegend leren kan de juf/meester de hele klas goed in de gaten houden	4.75(0.62)	4.45(1.04)	2.67(1.29)	3.08(1.26)	3.71(1.50)	3.45(1.81)
19.Tijdens bewegend leren geeft de juf/meester complimenten	3.92(1.62)	4.73(0.65)	2.60(1.24)	2.77(1.42)	3.71(1.81)	3.00(1.73)
20.Tijdens bewegend leren belooft de juf/meester goed gedrag	4.00(1.60)	4.45(0.93)	2.47(1.41)	2.92(1.55)	3.43(1.81)	2.91(1.58)

21.Tijdens bewegend leren geeft de juf/meester goed aan wat we goed en niet goed doen	3.92(1.56)	4.73(0.65)	3.67(1.60)	2.69(1.55)	4.29(1.50)	4.27(1.35)
22.Tijdens bewegend leren spreekt de juf/meester kinderen aan die zich niet aan de regels houden	3.58(1.73)	4.45(0.69)	2.87(1.51)	3.38(1.45)	5.00(0.00)	4.27(1.35)
23.Tijdens het bewegend leren blijft de juf/meester rustig	3.25(1.49)	3.18(1.25)	4.20(1.08)	4.15(1.46)	4.00(1.53)	3.00(1.41)
24.De juf/meester heeft het bewegend leren goed georganiseerd/geregeld	3.83(1.19)	3.18(1.72)	3.47(1.64)	3.46(1.61)	3.86(1.57)	3.36(1.75)
25.De juf/meester is goed voorbereid op de les bewegend leren	3.33(1.07)	2.91(1.18)	3.53(1.30)	3.69(1.18)	4.00(1.16)	3.73(1.56)
26.De juf/meester helpt ons bij de lessen bewegend leren	4.25(0.97)	3.91(1.38)	3.07(1.28)	2.62(1.39)	3.57(1.51)	3.45(1.57)
27.Na afloop van het bewegend leren voel ik me rustiger	3.67(1.30)	3.00(1.41)	2.73(1.58)	2.46(1.66)	3.29(1.70)	2.64(1.69)
28.Na afloop van het bewegend leren kan ik me beter concentreren op de volgende taak	4.00(0.85)	2.55(0.93)	2.47(1.55)	2.38(1.66)	3.29(1.80)	2.73(1.49)
29.Ik heb het idee dat ik rekenen/taal beter begrijp door bewegend leren	3.50(1.31)	2.82(1.66)	2.53(1.51)	2.92(1.61)	3.71(1.50)	2.91(1.70)

N.B. Antwoorden konden variëren van 1 tot en met 5. Een hogere score impliceert een hogere mate van instemming met de vraag.

Resultaten:

Vragenlijst leerlingen per klas

	Klas 6/7c		Klas 7b		Klas 8a		Klas 8b	
Vraag	<i>M(SD) blok 1 (n=13)</i>	<i>M(SD) blok 2 (n=13)</i>	<i>M(SD) blok 1 (n=9)</i>	<i>M(SD) blok 2 (n=10)</i>	<i>M(SD) blok 1 (n=13)</i>	<i>M(SD) blok 2 (n=12)</i>	<i>M(SD) blok 1 (n=8)</i>	<i>M(SD) blok 2 (n=5)</i>
1.Ik vind bewegend leren leuk	4.46(0.78)	4.62(0.87)	4.00(1.32)	3.30(1.57)	4.31(0.75)	4.08(0.90)	4.25(0.89)	4.00(1.41)
2.Ik moet veel lachen tijdens het bewegend leren	3.15(1.41)	2.92(1.44)	3.56(1.33)	3.20(1.23)	3.69(1.03)	3.83(1.34)	3.75(0.71)	3.00(0.71)
3.Ik heb meer zin in rekenen en taal tijdens bewegend leren	2.38(1.33)	2.69(1.44)	4.00(1.23)	3.00(1.89)	3.31(1.49)	3.00(1.54)	3.88(1.23)	3.60(1.67)
4.Ik zet me meer in voor rekenen en taal tijdens bewegend leren	2.92(1.55)	3.46(1.13)	4.33(0.87)	3.40(1.51)	2.92(1.89)	3.17(1.47)	3.25(1.28)	3.00(0.00)
5.Bewegend leren is een fijne afwisseling op de normale manier van lesgeven	4.00(1.00)	4.23(0.93)	4.22(1.56)	3.20(1.48)	4.54(0.78)	3.42(1.31)	4.13(0.84)	4.20(1.10)

6.Ik heb genoeg nadenktijd tijdens het bewegend leren	3.77(1.17)	3.92(0.95)	3.56(1.42)	3.80(1.48)	3.69(1.25)	3.58(1.24)	3.63(1.06)	2.00(1.00)
7.De oefeningen in het programma vind ik moeilijk	1.92(1.26)	2.15(1.28)	2.00(1.00)	2.30(1.34)	2.15(1.28)	2.17(1.19)	1.25(0.46)	2.80(0.84)
8.De voorbeeld bewegingen zijn duidelijk	4.46(0.88)	4.69(0.48)	3.44(1.67)	3.30(1.70)	4.15(0.90)	2.92(1.68)	4.50(1.07)	3.20(0.45)
9.Het taalgebruik van het programma is duidelijk	4.85(0.56)	4.54(0.78)	4.56(0.73)	3.90(1.37)	4.54(0.78)	3.75(1.29)	4.25(1.17)	3.40(1.14)
10.Het is duidelijk hoe het programma werkt	4.31(0.75)	4.77(0.60)	4.00(1.00)	4.10(0.88)	4.69(0.48)	4.58(0.79)	4.13(0.99)	3.40(0.89)
11.Tijdens bewegend leren merk ik dat dingen mij lukken	4.54(0.66)	4.00(1.00)	4.11(0.78)	4.20(0.92)	3.62(1.12)	3.00(1.13)	3.50(0.76)	3.40(0.89)
12.Tijdens bewegend leren voel ik me veilig in mijn klas	3.62(1.04)	3.92(1.12)	3.67(1.00)	4.50(0.85)	3.46(1.51)	3.42(1.38)	3.75(1.49)	3.60(0.89)
13.Tijdens bewegend leren is er veel drukte en chaos in de klas	3.08(1.38)	3.69(1.03)	3.78(1.20)	3.90(0.74)	3.23(1.42)	3.58(1.44)	3.88(1.13)	3.60(1.34)
14.Bewegend leren maakt mij onrustig	1.85(1.21)	2.08(1.12)	1.78(1.20)	2.50(1.35)	2.31(1.38)	2.83(1.64)	3.13(1.64)	2.80(1.10)
15.Bewegend leren leidt mij af van de opdracht	2.08(1.26)	2.08(1.55)	1.67(1.41)	2.30(1.49)	2.08(1.32)	2.83(1.40)	2.25(1.58)	3.20(1.10)
16.Tijdens bewegend leren ben ik vaak storend	2.38(1.45)	2.54(1.27)	2.00(1.23)	1.90(1.37)	1.92(1.32)	2.42(1.38)	1.63(0.74)	3.00(1.41)
17.Tijdens bewegend leren gelden duidelijke regels en afspraken in de klas	3.54(1.13)	3.69(1.32)	3.89(1.36)	4.60(0.70)	3.92(0.86)	4.50(0.80)	3.88(1.13)	3.60(0.55)
18.Tijdens bewegend leren kan de juf/meester de hele klas goed in de gaten houden	3.85(1.07)	3.62(0.87)	3.22(1.30)	3.60(1.08)	4.00(1.35)	3.58(1.31)	4.25(1.17)	2.80(1.48)
19.Tijdens bewegend leren geeft de juf/meester complimenten	3.38(1.26)	3.69(1.25)	3.11(1.05)	4.20(1.03)	3.69(1.32)	4.17(1.27)	4.00(1.07)	2.80(1.10)
20.Tijdens bewegend leren beloont de juf/meester goed gedrag	3.38(1.33)	3.62(0.96)	3.00(1.32)	3.10(1.45)	2.46(1.13)	2.00(1.04)	3.13(0.84)	3.20(1.48)
21.Tijdens bewegend leren geeft de juf/meester goed aan wat we goed en niet goed doen	3.69(0.86)	3.77(1.56)	3.11(1.17)	3.80(1.23)	3.54(1.27)	3.92(1.31)	3.63(0.92)	3.20(0.45)
22.Tijdens bewegend leren spreekt de juf/meester kinderen aan die zich niet aan de regels houden	3.54(1.33)	3.38(1.12)	4.22(1.30)	4.60(0.70)	3.62(1.33)	4.17(0.84)	4.50(0.93)	3.60(0.89)
23.Tijdens het bewegend leren blijft de juf/meester rustig	3.38(0.87)	4.08(0.86)	3.33(1.12)	3.70(0.95)	4.00(1.29)	3.58(1.44)	4.50(0.93)	2.60(0.89)
24.De juf/meester heeft het bewegend leren goed georganiseerd/geregeld	4.15(1.35)	4.00(1.23)	4.11(1.36)	4.10(1.10)	4.31(0.86)	4.25(0.87)	4.00(1.31)	3.60(0.89)
25.De juf/meester is goed voorbereid op de les bewegend leren	4.23(0.83)	3.85(1.07)	3.89(1.36)	4.00(1.16)	4.08(0.95)	3.67(1.23)	3.50(1.07)	3.00(0.71)
26.De juf/meester helpt ons bij de lessen bewegend leren	3.85(0.80)	3.46(1.13)	3.56(1.59)	4.10(1.10)	3.38(1.19)	3.25(1.06)	4.13(0.99)	3.40(0.89)

27.Na afloop van het bewegend leren voel ik me rustiger	3.46(1.05)	3.08(1.26)	4.11(1.36)	3.30(1.57)	3.23(1.69)	2.25(1.36)	2.63(1.60)	2.40(0.89)
28.Na afloop van het bewegend leren kan ik me beter concentreren op de volgende taak	2.85(1.21)	3.46(0.88)	3.67(1.32)	3.40(1.65)	3.15(1.35)	2.58(1.08)	2.13(0.99)	2.60(0.89)
29.Ik heb het idee dat ik rekenen/taal beter begrijp door bewegend leren	3.23(1.09)	2.62(1.26)	3.56(1.33)	3.70(1.64)	2.92(1.26)	2.92(1.31)	2.63(1.30)	2.80(1.10)

N.B. Antwoorden konden variëren van 1 tot en met 5. Een hogere score impliceert een hogere mate van instemming met de vraag.

Week 1: Meest genoemde antwoorden bij de open vragen:

Positief	Negatief/ Veranderpunt	
Leuk 22x	Drukke/lawaai 12x	Andere/leukere bewegingen 6x
Beweging/fitheid 17x	Vermoeiend 10x	Uitdagender/moeilijker maken, meer variatie 6x
Niet hoeven leren 7x	Saai/te weinig uitdaging 10x	Leukere muziek 5x

Week 2: Meest genoemde antwoorden bij de open vragen:

Positief	Negatief/ Veranderpunt	
Leuk 15x	Drukke/lawaai 12x	Andere/leukere bewegingen 6x
Beweging/fitheid 18x	Vermoeiend 7x	Uitdagender/moeilijker maken, meer variatie 17x
Niet hoeven leren 12x	Saai/te weinig uitdaging 8x	Leukere muziek 8x

Bijlage 6: Tabellen gegevens en resultaten leerkrachten

Tabel 1: Demografische gegevens deelnemende leerkrachten de Hertog onderzoek cyclus 1 (n=14)

Omschrijving	N (%)
Geslacht	
Man	2 (14.3%)
Vrouw	12 (85.7%)
Leeftijd (in jaren)	
20-29	3 (21.4%)
30-39	5 (35.7%)
40-49	4 (28.6%)
50-59	2 (14.3%)

Tabel 2: Demografische gegevens deelnemende leerkrachten de Hertog onderzoek cyclus 2 (n=11)

Omschrijving	N (%)
Geslacht	
Man	2 (18.2%)
Vrouw	9 (81.8%)
Leeftijd (in jaren)	
20-29	3 (27.3%)
30-39	3 (27.3%)
40-49	3 (36.4%)
50-59	2 (18.2%)

Tabel 3: Demografische gegevens deelnemende leerkrachten de Hertog onderzoek cyclus 3 (n=9)

Omschrijving	N (%)
Geslacht	
Man	2 (18.2%)
Vrouw	7 (81.8%)
Leeftijd (in jaren)	
20-29	3 (33.3%)
30-39	3 (33.3%)
40-49	2 (22.2%)
50-59	1 (11.1%)

Tabel 4: Resultaten leerkrachten op implementatievragenlijst in gemiddelde, SD, missende waarden en aantal bevestigende antwoorden

Resultaten:

Vragenlijst leerkrachten

Vraag	Cyclus 1 (n=14)		Cyclus 2 (n=11)		Cyclus 3 (n=9)	
	M (SD)	N (%) (gedeeltelijk mee eens)	M (SD)	N (%) (gedeeltelijk mee eens)	M (SD)	N (%) (gedeeltelijk mee eens)
1.Mijn leerlingen vinden bewegend leren leuk	4.43 (0.51)	14 (100%)	4.36(0.51)	11 (100%)	4.11 (0.60)	8 (88.9%)
2.Mijn leerlingen moeten veel lachen tijdens het bewegend leren	3.71 (1.20)	11 (78.5%)	3.91(1.04)	9 (81.8%)	4.00 (0.87)	6 (66.7%)
3.Mijn leerlingen zijn meer gemotiveerd voor hun taken tijdens bewegend leren	3.50 (0.65)	8 (57.1%)	3.09(0.70)	9 (81.8%)	3.56 (0.73)	6 (66.7%)
4.Bewegend leren biedt de leerlingen uitdaging	3.43 (0.85)	9 (64.3%)	3.09(0.94)	5 (45.5%)	3.33 (1.00)	6 (66.7%)
5.Bewegend leren is een fijne afwisseling op de gangbare werkvormen	4.64 (0.50)	14 (100%)	4.55(0.52)	11 (100%)	4.11 (1.05)	7 (77.8%)
6.De leerlingen hebben voldoende nadentijd tijdens het bewegend leren	3.79 (0.98)	10 (71.4%)	3.64(1.12)	8 (72.7%)	3.89 (1.17)	7 (77.8%)
7.Het niveau van het programma sluit goed aan bij mijn leerlingen	2.71 (0.83)	3 (21.4%)	2.64(0.81)	2 (18.2%)	3.00 (1.00)	4 (44.4%)

8.De voorbeeldbewegingen zijn duidelijk voor de leerlingen	4.21 (0.80)	13 (92.8%)	4.00(1.10)	9 (81.8%)	4.11 (.093)	8 (88.9%)
9.Het taalgebruik van het programma is duidelijk voor de leerlingen	4.21 (0.98)	11 (78.6%)	4.45(0.52)	11 (100%)	4.22 (0.97)	8 (88.9%)
10.Het programma werkt routinematig	4.00 (0.96)	10 (71.4%)	4.27(0.91)	10 (91%)	4.22 (0.67)	8 (88.9%)
11.Het programma sluit goed aan op mijn werkwijze	3.64 (0.84)	10 (71.4%)	3.64(0.92)	6 (54.6%)	3.56 (0.88)	7 (77.8%)
12.Het programma sluit goed aan op de methodes die ik gebruik	2.71 (0.83)	3 (21.4%)	3.00(1.10)	4 (36.4%)	2.56 (0.88)	2 (22.2%)
13.Tijdens bewegend leren kunnen mijn leerlingen succeservaringen opdoen	3.93 (0.83)	11 (78.5%)	3.91(0.83)	9 (81.8%)	3.89 (0.93)	7 (77.8%)
14.Tijdens bewegend leren zijn er mogelijkheden om leerlingen verantwoordelijkheid te leren	3.00 (1.11)	6 (42.9%)	3.27(1.10)	8 (72.7%)	3.89 (0.93)	7 (77.8%)
15.Tijdens bewegend leren blijft de veiligheid in mijn klas gewaarborgd	4.00 (0.96)	12 (85.7%)	4.09(0.83)	10 (90.9%)	4.44 (0.53)	9 (100%)
16.Bewegend leren werkt verstorend op de structuur in de klas	2.00 (0.78)	1 (7.1%)	2.36(1.03)	4 (36.4%)	2.33 (1.00)	2 (22.2%)
17.Bewegend leren maakt de kinderen onrustiger	2.43 (1.02)	3 (21.4%)	2.82(1.33)	4 (36.4%)	2.78 (0.97)	3 (33.3%)
18.Bewegend leren leidt de kinderen af van de taak	2.29 (0.99)	2 (14.2%)	2.18(0.98)	2 (18.2 %)	2.56 (1.13)	3 (33.3%)
19.Bewegend leren leidt tot meer storend gedrag	1.86 (0.54)	0 (0%)	2.45(1.13)	4 (36.4%)	2.78 (0.83)	2 (22.2%)
20.Tijdens bewegend leren kan ik met duidelijke regels en afspraken werken	4.43 (0.51)	14 (100%)	4.18(0.87)	10 (90.9%)	4.56 (0.53)	9 (100%)
21.Tijdens bewegend leren kan ik het overzicht over de klas behouden	3.86 (0.95)	11 (78.5%)	4.27(0.47)	11 (100%)	4.22 (1.09)	7 (77.8%)
22.Tijdens bewegend leren kan ik complimenten geven	4.36 (0.50)	14 (100%)	4.27(0.91)	10 (90.9%)	4.11 (1.05)	7 (77.8%)
23.Tijdens bewegend leren kan ik goed gedrag belonen	4.36 (0.50)	14 (100%)	4.27(0.91)	10 (90.9%)	4.33 (0.71)	8 (88.9%)
24.Tijdens bewegend leren kan ik feedback geven	4.14 (0.86)	12 (85.7%)	4.00(1.00)	8 (72.7%)	4.00 (1.00)	7 (77.8%)
25.Tijdens bewegend leren kan ik consequent blijven handelen	4.43 (0.51)	14 (100%)	4.36(0.51)	11 (100%)	4.44 (0.53)	9 (100%)
26.Ik kan rustig blijven tijdens het bewegend leren	4.14 (0.77)	13 (92.9%)	4.45(0.52)	11 (100%)	4.11 (0.93)	8 (88.9%)
27.Ik heb het bewegend leren goed georganiseerd	3.93 (0.73)	12 (85.7%)	4.09(0.70)	9 (81.8%)	4.11 (0.60)	8 (88.9%)
28.Ik heb me goed voorbereid op het lesgeven in bewegend leren	3.71 (0.73)	10 (71.4%)	4.09(0.54)	10 (90.9%)	3.67 (0.71)	7 (77.8%)
29.Ik begeleid het bewegend leren actief	4.14 (0.77)	11 (78.6%)	4.18(0.60)	10 (90.9%)	4.22 (0.67)	8 (88.9%)
30.Na afloop van het bewegend leren ervaar ik meer rust bij de leerlingen	3.36 (0.63)	6 (42.9%)	3.18(1.08)	5 (45.5%)	3.00 (0.87)	3 (33.3%)
31.Na afloop van het bewegend leren heb ik het idee dat de kinderen zich beter kunnen concentreren	3.64 (0.84)	8 (57.2%)	3.27(1.10)	5 (45.5%)	3.33 (0.87)	5 (55.6%)
32.Ik heb het idee dat mijn leerlingen de stof beter oppikken t.g.v. bewegend leren	3.00 (0.88)	4 (28.6%)	2.82(0.98)	7 (63.7%)	3.11 (0.78)	3 (33.3%)
33.Ik vind het leuk om met bewegend leren te werken	4.64 (0.63)	13 (92.9%)	4.27(0.91)	10 (90.9%)	4.56 (0.73)	8 (88.9%)
34.Ik heb tijdens bewegend leren onderwijsassistentie nodig	2.36 (1.39)	2 (14.3%)	2.55(1.21)	1 (9.1%)	1.89 (1.27)	2 (22.2%)
35.Ik voel me bekwaam om bewegend leren te geven	4.14 (0.77)	13 (92.9%)	4.27(0.47)	11 (100%)	4.22 (0.67)	8 (88.9%)
36.Er is voldoende informatie over bewegend leren beschikbaar op mijn school	3.29 (1.07)	5 (35.7%)	3.45(0.93)	6 (54.6%)	3.33 (0.50)	3 (33.3%)
37.Ik vind bewegend leren waardevol genoeg om er extra tijd in te willen steken	4.21 (0.89)	10 (71.4%)	3.82(0.87)	8 (72.7%)	4.11 (0.78)	7 (77.8%)
38.De directie/leidinggevenden van mijn school steunen bewegend leren	3.79 (0.70)	9 (64.3%)	4.00(0.78)	8 (72.7%)	3.67 (0.71)	5 (55.6%)
39.De directie/leidinggevenden zorgen voor voldoende materialen t.b.v. bewegend leren	3.00 (0.56)	2 (14.3%)	3.36(0.81)	4 (36.4%)	3.33 (0.50)	3 (33.3%)
40.Het is belangrijk dat er een coördinator van bewegend leren in school wordt aangesteld	4.00 (0.96)	10 (71.4%)	4.09(0.83)	8 (72.7%)	4.00 (0.87)	6 (66.7%)

41.Bewegend leren sluit aan bij de normen en waarden van onze school	4.07 (0.62)	12 (85.7%)	4.09(0.70)	9 (81.8%)	4.11 (0.60)	8 (88.9%)
42.Dit is het juiste moment om bewegend leren te implementeren op onze school	3.64 (0.63)	8 (57.1%)	3.91(0.54)	9 (81.8%)	3.56 (0.88)	5 (55.6%)

N.B. Antwoorden konden variëren van 1 tot en met 5. Een hogere score impliceert een hogere mate van instemming met de vraag.

Meest genoemde antwoorden bij de open vragen:

Onderzoek cyclus 1

Positief (aantal keren genoemd)	Negatief/Veranderpunt (aantal keren genoemd)	
Afwisseling 6	Differentiatiemogelijkheden 4	Spelling 5
Beweging/fitheid 6	Te lang 4	Zelf sommen/woorden kunnen invoeren 5
Makkelijk/hanteerbaar 5	Saai/veel hetzelfde 4	Te korte periode 4

Onderzoekcyclus 2

Positief (aantal keren genoemd)	Negatief/Veranderpunt (aantal keren genoemd)	
Afwisseling 3	Differentiatiemogelijkheden 3	Spelling 3
Beweging/fitheid 7	Te lang 4	

N.B. Veel leerkrachten gaven aan niet in herhaling te willen vervallen en daarom vaak andere antwoorden in te vullen in cyclus 2 dan in cyclus 1. De resultaten van cyclus 2 kunnen daarom min of meer aanvullend worden gezien op die uit blok 1. In cyclus 3 werden geen vernieuwende punten meer genoemd.

Bijlage 7: Samenvatting focusgroepen en interviews

Periode 1: Leerlingen:

Groep 4: Mieke, Soufyan, Damian

Positief: Leuk, lekker bewegen, daarna weer beter kunnen stilzitten en werken. Denken het ook beter te snappen.

Negatief: steeds dezelfde stickers.

Groep 3a:

Positief: Leuk, lekker bewegen, levels en stickers.

Negatief: lawaai, achtergrond en plaatjes aanpassen aan belevingswereld leeftijd, geluiden/muziekjes vervelend (bv. bij antwoord fout).

Groep 6a: Ruben, Thijn, Danieke, Lucas

Veel lawaai

Waren niet voorbereid; gelijk bij binnenkomst gingen ze starten, dus dat overviel ze wat.

Het geluid mag van hen zachter of uit. Met name de geluidjes bij een goed of fout antwoord (en de reacties van de klas daarop) zijn storend.

Het is ook wennen.

Tussendoor misschien een 'spelletje' doen ter afwisseling?

Groep 8a: Joost, Jean-Luc, Daniëlle

Vermoeiend. Ze vinden dat er veel wordt gesprongen. Er zou meer afwisseling in de bewegingen mogen zitten, ook omdat het anders saai wordt. Té moe werkt voor hen juist verstorend op hun rust en concentratie. Lekker even bewegen helpt daarentegen wel.

Het mag wat uitdagender voor groep 8, zowel qua stof als qua bewegingen. En ook iets minder snel de levels kunnen halen, gaat nu te makkelijk.

De achtergrond en personages zouden voor groep 8 wel mogen worden aangepast.

Veiligheid: heeft voor hen te maken met voldoende ruimte om je heen hebben zodat je elkaar niet raakt en anderen niet in je persoonlijke zone komen.

Groep 7b: Sem, Luciano, Tristan

Schaamte/gênant door de manier van bewegen en het bewegen op de plaats. Je staat zo in de belangstelling. Liever met een doel en in de ruimte.

Er zijn nogal wat leerlingen die gek gaan doen; andere bewegingen e.d. ; andere leerlingen gaan hierin mee, wat tot onrust leidt. LIn geven aan van de LK te willen dat die de kinderen die storend gedrag laten zien, wegstuurt. Onrust zou wel kunnen komen doordat het nieuw is.

LIn vinden het bewegen wel prettig tussendoor en als het prettig verloopt zouden ze zich daarna ook rustiger voelen.

Groep 5b: Tijn, Thijs, Isa, Milas

Drukte doordat kinderen andere dingen doen dan de bedoeling is.

Meer keuze muziek.

Bewegingen zouden nog wel wat moeilijker mogen. Wat meer variatie in bewegingen ook.

Ze voelen zich rustiger na afloop omdat ze even lekker hebben kunnen bewegen.

Periode 1: Leerkrachten:

Judith – LK groep 6a:

Deze klas veel moeite met lawaai, omschakelingen. Van tevoren goed rust creëren is

belangrijk. Beter voorbereiden.

Het is wel even wennen (niet optimaal voorbereid) en als parttimer is het erg lastig in een week goed feedback te kunnen geven m.b.t. het programma.

Nikki – LK groep 8a

Beweegniveau te laag. Je kunt bewegingen zelf aanpassen. Bv de hak-tik voorwaarts; hier een lunge van maken.

Denkniveau te laag. Groep 8 versie is nog niet uit. In dit programma is daar verder niets in aan te passen. Je zou dan voor een andere manier van bewegend leren moeten kiezen.

Vermoeidheid. Komt volgens LK ook doordat weinig kinderen in deze klas sporten. Je kunt hierin wel makkelijk differentiëren, door bv joggen te vervangen voor stappen.

Het intro van de opdrachten is niet altijd duidelijk. Zelf opdracht goed doornemen van tevoren zodat je hier op in kunt spelen.

Voorbeeldbeweging niet altijd duidelijk. Zelf meedoen/voordoen.

Hoe vermoeider, daarna minder snel rust. Herkent LK. Tussendoor even een break/beweging aanpassen of een 'brainpuzzle' tussendoor bv.

Diana – LK groep 7b

Tempo houden is belangrijk. Met name de opdrachten van spelling hebben vaak veel invul- en klikwerk, waardoor de lln moeten wachten en onrustig worden. Van tevoren dus goed kijken welke opdrachten hiervoor wel en niet geschikt zijn. Lln die storend zijn en/of niet mee willen doen, gaan naar het bijlokaal zodat ze anderen niet storen. De meeste kinderen kiezen er dan toch voor om mee te doen.

Er een 'wedstrijdelement' aan toevoegen daagt de lln uit, bv zo snel mogelijk.

Voorbeeldbeweging is niet altijd duidelijk.

Sluit niet aan bij sTaal; bij F&V worden de letters gespeld i.p.v. de klanken.

Jolanda – LK groep 5b

Soms idd wat onrustig. Op die momenten even de basisbeweging wat langer aanhouden (bv stappen op de plaats) om de kinderen weer even tot rust te brengen – stabiliteit.

Niet alle opdrachten zijn even geschikt, zeker bij spelling. Sommige opdrachten overslaan; kiezen wat past. En bv. bij woorden spellen het deel waarop de woorden in letters (ipv klanken) worden gespeld even overslaan.

Leerlingen mee laten denken en misschien zelfs af en toe mee laten kiezen uit een aantal opdrachten.

Periode 2: Leerlingen:

Groep 3b: Dylano, Dylana, Dion

Leuk, lekker even bewegen. Wel druk in de klas (steken elkaar aan) en daarna nog niet alle energie kwijt, dus moeite met rustig worden. Stof (te) makkelijk. In de ruimte bewegen, rennen.

Groep 6b: Donovan, Jasper, Didier

Steeds dezelfde bewegingen is niet leuk. Veel onrust en ruzies in de klas. Kinderen houden zich vaak niet aan de regels. Het programma is wat 'saai'; zou meer aangepast kunnen worden aan de beleavingswereld van het tegenwoordige kind. Bv. andere muziek en bv danspassen inzetten. Ook de stickers zouden wat meer gevarieerd kunnen worden. Het programma is tevens niet altijd duidelijk.

Groep 8b : Tijn, Falko, Max

Tweede blok weinig F&V gedaan; veel problemen in de klas. Er is veel onrust tijdens BL.

Falko geeft aan ook last van de beperkte beweegruimte te hebben. BL zou leuker zijn buiten de klas en wanneer er meer variatie was. Het is nu saai en duurt vaak te lang (met name spelling)

Groep 6/7c: Tijn, Jonah, Lotes

Tweede blok onrustiger dan eerste. Het was nu minder leuk, saaier. Niet meer nieuw dus kinderen minder 'verplicht' om op te letten. Andere bewegingen en opdrachten zouden kunnen helpen. Er moet meer uitdaging zijn; de leerlingen zullen zich dan meer inzetten en dan kan het ook zorgen voor meer rust na afloop. Dat lukt niet als leerlingen gaan lopen 'klieren'; veel kinderen kunnen daar ook moeilijk mee stoppen. Meerkeuze vragen te makkelijk; sommige antwoorden onrealistisch. Maar... de vragen moeten zeker ook niet te moeilijk, want zij hebben gemerkt dat dat juist ook de aandacht vermindert. Meer handbewegingen. Instructie voor oefeningen niet altijd duidelijk.

Periode 2: Leerkrachten:

Diana – LK groep 7b

Meer onrust t.g.v. enkele storende leerlingen die er tijdens blok 1 weinig/niet waren. Het nieuwtje is er een beetje af en kinderen gaan meer storen. Hoe houd je het boeiend? Spelling duurt nog steeds te lang. Er moet tempo in blijven. Na afloop kinderen heel even de tijd gunnen om hun energie te laten gaan en dan pas weer oppakken.

Judith – LK groep 6a

Meer leerlingen in het 2^e blok die meedoen; in 1^e blok toch nog vaak spannend. Het programma is verder duidelijk en de kinderen zijn goed te enthousiasmeren. 1 leerling voor de klas; die kijkt goed rond naar het meest gegeven antwoord en dat mocht diegene invullen. Rest van de klas praat niet.

Jolanda – LK groep 5b

2^e testblok meer moeite met het kiezen van opdrachten die goed aansluiten. De inzet is nog steeds goed, maar wel bezorgd om hoe dit zal zijn als er nog vaker mee wordt gewerkt; zou wat saai kunnen worden. Het is van belang dat de leerkracht actief meedoet. De kinderen zijn het hier gewend, waardoor het goed verloopt. Verder de uitdaging zelf wat vergroten door de kinderen echt te laten wachten op het goede antwoord, kinderen te complimenteren voor een eigen keuze en kinderen die zich wat minder laten horen wat meer de beurt te geven.

Nikki – LK groep 8a

Tijdens het 2^e blok was er meer verveling zichtbaar. Het niveau is te laag en 2 x per dag is te veel. Einde van de week meer vermoeidheid. Meer verveling en vermoeidheid zorgen voor meer onrust, ook na afloop. De poppetjes zouden realistischer mogen worden gemaakt. Verder zou het meer uitdagen als het meer als een 'game' wordt ingericht, met levels waarbij ze bv steeds iets erbij kunnen verdienen.

Periode 3: Leerkrachten:

Marlies – LK groep 6/7c

Minder enthousiast, met name door slechte aansluiting op methode(s) en doordat je al zo veel moet doen. Mist differentiatie en flexibiliteit in het programma. Structuur in de klas is goed, maar altijd goed. Veiligheid is daarvoor van groot belang. Gewenning aan programma lijkt wel nodig, ook voor de kinderen. Vindt het wel erg belangrijk, maar zou graag zien dat het dan wat oplevert, dus dat het niet erbij is, maar in plaats van. Maatwerk nodig per klas. Kinderen vragen er nu niet om; missen het niet als het er niet is. Van belang is uitdaging en tempo houden.

Maikel – LK groep 6b

Kinderen vinden het leuk, maar brengt erg veel onrust en onveiligheid in deze klas. Aansluiting op methode(s) niet erg goed. Duidelijk voor structureren en tempo houden helpt. Als ze erg vermoeid zijn, lijkt de motivatie om te gaan leren na afloop nog minder. Eerste keer zijn de leerlingen nog nieuwsgierig, maar na een aantal keren werd het minder uitdagend. Zelf ook minder gemotiveerd, dus dat helpt ook niet mee. Het is een fijne afwisseling, maar twee keer per dag is te veel. Kinderen vragen niet naar de lessen wanneer ze die niet krijgen. Maatwerk is noodzakelijk. Succeservaringen opdoen is belangrijk.

Flora – LK groep 8b

Blok 3 beter; meer gewend aan programma; leerlingen voelen zich minder ongemakkelijk. Fijn dat er zelf een draai aan mocht worden gegeven. Heeft leerlingen meer betrokken (bv. welke lessen, welk tijdstip). Geen spelling gedaan. Leerlingen nu meer gemotiveerd. Veiligheid in klas van groot belang. Aansluiting op methode (m.n. spelling) slecht. Niet het gevoel dat de kinderen daar iets van leren. Sowieso jammer dat er nog geen versie voor groep 8 is. Programma sluit ook niet echt aan bij de belevingswereld van groep 8 kinderen en is niet uitdagend genoeg. Bewegend leren vast op het rooster gaan zetten (maatwerk per klas), zodat het ook duidelijk voor de leerlingen en evt. invallers is. Dit moet als team gedragen gaan worden, niet ieder voor zich. Scholing belangrijk.

Jessica – LK groep 4

Vrijheid in derde periode was prettig; geen verplichting, waardoor iedereen meer gemotiveerd was. Aansluiting programma niet goed. Voor groep 4 eerste lessen veel te eenvoudig. Inzetten beloning (muntjes) werkte stimulerend. Rust/concentratie na afloop lijkt ook afhankelijk van de les die daarna volgt; wanneer het een les betreft waarbij ze goed moeten opletten (bv. uitgebreide instructie) lijkt het moeilijker dan wanneer ze zelfstandig moeten gaan werken. Zelf actief meedoen is belangrijk.

Bijlage 8. Uitwerking interviews

Codering:

Geel: attitude

Lichtgroen: programma

Lichtblauw: structuur in de klas

Rood: feedback/complimenten

Roze: didactische werkvormen

Donkerblauw: rust/concentratie

Paars: leerwinst

Donkergroen: Voorwaarden voor implementatie

Testweek 1

Groep 4 – 11 maart 2019: Mieke (M), Soufyan (S), Damian (D)

I: Nou, ik wil even aan jullie vragen of jullie bewegend leren leuk vonden. D: Ja, M: Ja. I: Soufyan? S: Ja. I: Kan je vertellen wat je leuk vond? S: Ik vond alles leuk, bewegen vond ik leuk en daar word ik steeds beter in spelling en rekenen. I: oh, dus je vond dat t ook hielp dat je beter ging werken in spelling en rekenen? S: Ja. I: want dat was je aan het oefenen terwijl je aan het bewegen was? S: Ja

I: Mieke, wat wil jij erover zeggen? M: t is ook heel leuk bij rekenen, want je krijgt elke keer een nieuwe sticker en (ruis)... en ehmm... I: ja, zeg maar gewoon. M: ik heb ook het gevoel alsof dat ik dan... dan onthoud ik meer dingen (lacht). I: onthoud je meer dingen denk je heb je t gevoel? M: ja. I: oké, Damian? D: nou, ik eh, vind t wel leuk omdat eh... t komt omdat ik dan iets beter word eigenlijk... helemaal met dat tijd. I: oké, dus doordat het op tijd is? D: ja, want krijg je zeg maar ehm 3 minuten de tijd om zo veel mogelijk sommen te doen. I: oh ja... en dat ging goed dan? D: ja.. I: oké. En hebben jullie ook meer zin in rekenen en taal... D: jaaa M/S: jaa. D: ik heb er al mn hele leven zin in! I: ja, heb je meer zin? Vind je het leuker dan gewoon achter een bureautje zitten. D/S/M: jaaa. I: oké. En je m als je nou, wat vind je nou t, t grootste voordeel van dat bewegend leren? D: nou ehm we worden wat sportiever. I: en jij Mieke? M: ook... I: ook dat? M: iedereen geeft steeds 5 sterren maar ik... soms doet ze zoveel dingen tegelijk, dan zeg ik gewoon 4... I: okeee... M: zo te veel dingen tegelijk... I: okeee. En soufyan. S: ik word er steeds beter in. Ik beweeg heel vaak in freerun tikkertje. Daar word ik steeds beter in door het bewegen. I: oh, doordat je beweegt? S: ja. **Hé, en vinden jullie dat jullie genoeg nadenktijd hebben als je dat doet of.. kon je genoeg nadenken?** S/D/M: Jaa. I: Ja? S/D/M: ja. D: ik hoef eigenlijk niet eens na te denken. I: Je wist gelijk het antwoord al? D: ja. I: okee. En jullie hadden ook allebei genoeg nadenktijd? En vonden jullie het soms ook wel eens moeilijk? D: neeeeeuh. M/S: nee. S: een beetje. I: een beetje soms. Welke dingen vond je moeilijk? S: ja.. jaa. Best moeilijke sommen, maar het valde wel mee. I: ok. Ze waren, je wist, de meeste antwoorden had je wel goed? S: ja. I: ok. En was het ook, want je ziet dan in het plaatje iemand de voorbeeldbeweging doen hè wat je ... S: jaa, Freddy of Femke. I: ja die.. en was dat duidelijk, die beweging? S/M/D: jaa, ja. (ruis) I: je wist precies gelijk wat je na moest doen? M: op een gegeven moment gingen kinderen zó en dat zij zó deed. I: ohhh, ok, dus dan was t toch soms misschien niet helemaal duidelijk? Want jij zegt ze deed met haar hoofd en toen gingen de kinderen met de handen doen? M: en ook, dan deden ze tegelijk zo. I: ohhh.. S: en ze deed steeds sneller. I: ok, en dat was wel te volgen? S: ja, dat was zo te volgen. **I: hé en vinden jullie dat er door als jullie aan het bewegend leren zijn, hè, vinden jullie dat het dan erg druk wordt in de klas?** D: neeuuhh. S/M: neee, nee. I: nee? D: dan zeggen ze gewoon tegelijk t antwoord en dat is normaal. I: ok, maar t wordt niet te veel lawaai in de klas? D: nee, niet zo: (maakt schreeuwend geluid).

I: ok. Dus dat viel mee. Hadden jullie geen last van in ieder geval? D/S/M: nee. I: oh dat valt mee. En had de juf het allemaal goed geregeld? Had ze het goed uitgelegd? Wat er moest gedaan worden? D: Ja. S/M: ja. I: Ja? Dus ze had het goed voorbereid? S/D/M: ja, ja. I: dat is wel heel fijn! Waren er duidelijke regels? S/M/D: ja, ja, ja. I: had ze goed verteld? S/M/D: ja. I: Ok. Nou super! En hielp ze jullie ook een beetje? S/D/M: ja. Jaaa. M: op een gegeven moment stond ze er voor en ehh toen ging ze een beetje op de eh aan de kant staan dat we t al een beetje konden zien. I: oh dat je het beter kon zien.. want ze deed het zelf ook mee? M: ja. I: dat is wel leuk natuurlijk. M: toen was ze zo aan het doen en.. ze bleef niet bij het bord staan, want we hadden nog een keer 10 secondes en toen 7 of 10 secondes om naar het bord te rennen! (lacht) I: (lacht) hé en als jullie dat nou gedaan hebben hè, bewegend leren, merk je dan dat je daarna dan dat je gewoon weer iets beter stil kan zitten? S/D/M: jaaa, ja. I: ja? Dat je dan weer iets rustiger wordt of dat niet? S: jaa! An, anders zit je gewoon te rekenen, kan je niet bewegen... ik wil gewoon bewegen, daarna kan ik het weer goed doen. I: jaa, oh dus dat helpt jou wel, om daarna weer rustiger te zijn? Bij jullie ook, Damian en Mieke? D/M: jaa, ja. S: ik hou heel erg van bewegen. I: jaa. En en kun je je dan na dat je dat gedaan hebt ook weer beter concentreren op je werk? S: Ja! I: ja? Jullie ook? D: ja. I: ja? Okee. Nou das wel fijn. Willen jullie nog iets zeggen over het programma, iets wat je misschien zegt van nou dat zou nog iets beter kunnen... wat zou er voor jullie nog moeten veranderen? (stilte) D: nou ehm.. (stilte) voor mij kan ik ehm.. (stilte) wel eh.. ehm... wat wou ik nou ook alweer zeggen? I: is er nog iets wat je nog niet zo leuk vindt aan het programma? Is er nog iets waarvan je zegt nou dat kan nog wel iets beter of iets leuker? D: er kan nog wel inderdaad wat leuker, bijvoorbeeld ehm dan krijg je... want wij krijgen ook wel eens dezelfde stickers en dat vinden wij niet zo fijn want we willen graag allemaal verschillende. I: ok. Dus wat meer afwisseling in de stickers? Ja? Jullie nog iets Soufyan of Mieke? S: nee. I: nee, jij vindt alles leuk zoals het nu is. En jij Mieke? Geen aanvullingen meer ook? Nee? Nog iets te zeggen?..... I: Nee? Nou dan hartstikke bedankt.

Groep 3a – 12 maart 2019: Danyal (D), Morris (M), Olivier (O)

I: dan wil ik graag eerst weten of jullie dat leuk vonden, dat bewegend leren. O: jaaa, ik vond het super leuk! D: ik vond het ook leuk. I: Morris, vond jij het leuk? M: Ja! I: Ook leuk?... en wat vond je er dan zo leuk aan? Danyal? Wat vond jij er zo leuk aan? D: omdat je dan... een score kreeg en we hebben nog niet tot level 10 gehaald. We hebben wel level 9 gehaald. I: oh, jij vond het leuke dat je scores kon krijgen, dat je levels kon halen. En jij, wat vond jij leuk Olivier? O: eh.... Gewoon alles. I: jij vond alles leuk? O: ja. Maar wat ik niet zo leuk vond, dattt... dat sommige kinderen zeiden dat waarom doe je niet 1 keer er eentje fout? I: oh, zeiden sommige kinderen dat? Dat vond je niet zo leuk? O: dat vond ik eigenlijk niet zo fijn want ze wouden eigenlijk dat er... dat er eentje fout werd gedaan... I: maar dat wilde jij niet? O: dat vond.. dat vind ik niet zo fijn. I: en jij, Morris, wat vond jij er zo leuk aan? M: ik vond.... Ehm... I: wat vond jij zo leuk aan bewegend leren? M: hoe meer er fout waren, hoe minder sterren ik de les geef! I: ok. Dus vond je het leuk om te werken met de sterren? Of vond je het juist niet leuk? M: als we allemaal goed waren gingen er 5 sterren. I: en dat was leuk? M: ja. I: en hadden jullie vaak 5 sterren? D: jaa, ja de op 1 dag hadden we had de juf gezegd wie geeft er 1 ster? Niemand. Wie geeft er 2 sterren? Niemand niemand niemand... I: allemaal 5 sterren? D: ja, iedereen had 5 sterren. I: ja. Hé en hebben jullie nou ook meer zin in rekenen en in spelling als jullie t met als jullie t op die manier doen... dan dat je t normaal doet, achter een tafel? D/O: ja, ja, ja. I: ja, is dit leuker? Heb je er dan meer zin in Morris? Of maakt t jou niet uit? M: mmm mij maakt t niet uit wanneer we gaan beginnen. I: maar maakt t, vind je het anders wanneer je het achter een tafeltje doet en dat je het gewoon moet opschrijven zo of vind je het leuker wanneer je het met het digibord zo met dat bewegen doet? M: ehm met het digibord bewegend leren. I: ja, dus dan heb je er meer zin in? O: ja, dan heb ik er eigenlijk ook meer zin in. I: en vonden jullie het ook wel eens moeilijk? D: nee!

I: nee, Danyal niet? O: Maar ik vind ook werken leuk! I: oh das mooi. Maar vonden jullie het bewegend leren ook wel eens moeilijk? D: nee, ikke niet! M/O: nee, nee. I: jullie snapten alles en het was ook heel duidelijk wat je moest doen? D/O/M: ja, ja. I: en als er nou een beweging voor werd gedaan hè, want hoe heette dat poppetje ook alweer, weten jullie dat nog? O: ja, Femke. I: ja, of? D/M/O: of Freddie. M: Freddie Winter. I: hé en deed ie t dan duidelijk voor? Konden jullie het goed nadoen? Allen: ja. I: maar wist je gelijk wat je moest doen als je Freddie of Femke zo zag bewegen? Jaa?? O/D: ja, ja. I: en jij Morris, wist je ook gelijk wat je moest doen? M: ehhe, alleen t was Freddie WIND. I: oh, ok. En vond je het duidelijk wat ie voordeed. M: ja. I: en hadden jullie ook genoeg nadenktijd? D/O: jaa! I: ja? Kon je goed nadenken over de antwoorden? Allen: ja. I: en vonden jullie dat het druk werd in de klas onder bewegend leren? D: ja ja, sommige kinderen, toen we het fout hadden zeiden sommige kinderen Jaa, jaa, jaa. I: dus er kwam een beetje lawaai. En hoe vonden jullie dat? D: niet leuk! Dat vonden wij vervelend. O/M: ja. O: en ik ben ook een beetje doof. I: jij bent een beetje doof?? Door dat lawaai geworden of?? O: nee ik ben gewoon al heel lang een beetje doof. I: oh. Maar dat vonden jullie wel iets minder fijn, dat er soms een beetje lawaai was. M/D: ja, ja. O: ik ben dit jaar al doof en ook vorig jaar. I: hé en als je nou, na afloop van het bewegend leren, als je klaar was, merkte je dan dat je weer beter stil kon zitten? Weer beter met je andere opdrachtjes aan de gang kon? D: ikke soms. I: jij soms wel? En jij, ook, ja Olivier ook. En jij, Morris? M: ik, ik weet niet wat je zei net. I: nou, nou soms ben je wel eens een beetje onrustig zoals nu, zit je een beetje te wiebelen. Als je dan bewegend leren hebt gedaan hè, heb je dan daarna minder dat je moet wiebelen? Kun je dan beter stilzitten, beter concentreren? O: ik wel! D: ik soms. I: en jij Morris? M: nee, dat kan ik helemaal niet! I: oh, juist niet? ga je dan juist extra wiebelen? M: ja! I: Morris gaat er juist extra van wiebelen, maar jullie niet. D: en hij heeft ook oneindig wiebels. I: ja Morris heeft heel veel last van wiebels hè, maar het wordt niet minder door het bewegend leren, Morris? M: nee, maar méér! I: oh, maar meer juist? Oh en kun je uitleggen, weet je hoe het komt dat je dan meer gaat wiebelen juist? M: ik heb wiebels in mn lijf en als ik dan ga bewegen dan wordt dan ga ik steeds meer wiebelen. I: oh, dus het lukt niet om het dan even kwijt te raken als je dan even lekker beweegt? M: nee. I: oh das jammer zeg. Hé en ehm helpt de juf jullie ook goed tijdens bewegend leren? D: jaa! I: ja, had ze het allemaal goed uitgelegd wat je moest doen? D: bijvoorbeeld bij spelling dan moest je volgens mij.. of bij rekenen moest je blokjes... ik wist al wat het was dus eh ik ging gelijk tellen en toen wist ie we hadden een beetje want die blokjes gingen omhoog. I: oh... oké. I: maar de juf deed ook goed mee dus? En had de juf ook goed verteld Olivier hoe het werkte, het bewegend leren? O: ja. I: oh dus jullie snapten het helemaal dat is fijn. Hé en dan ben ik nog even benieuwd (onderbreking) hé hebben jullie nou nog iets wat je anders zou willen aan het programma? Morris, zou jij nog iets willen veranderen aan het programma, wat je anders of beter of leuker of anders zou willen? D: ik zou t wel weten. I: dan mag jij t zo ook vertellen.. eerst even naar Morris luisteren.. M: op de... op lijn 3. I: lijn 3? Wat is dat lijn 3? D: ik weet t. M: eh dat dat is met de tien! I: oh die moest anders? En wat moet daar anders aan dan? (lachen) M: neee, er moest helemaal níets anders aan, die vond ik leuk! I: Danyal, wat zou jij nog willen veranderen aan het programma? D: ik zou bewegend leren zou ik wel weten voor Morris, ik denk dat Morris het wel leuk vindt om de achtergrond te doen met Hotwheels hè? I: dat je de plaatjes kon veranderen? M: met allemaal Pokémons zoals Jarmen. I: hé en wat zou jij veranderen dan, Danyal? D: ik zou veranderen dat de kinderen gewoon dat als er een foutje is dat die gewoon aangeeft je hebt het fout en niet zo zegt... met zo'n geluidje erbij (doet geluid na). I: oké. D: dat moet eruit. I: oké dat is heel duidelijk. Heb je nog meer of is dat het belangrijkste? D: dat is het... I: en jij Olivier heb jij nog iets dat je zou willen veranderen? (Stilte) I: nee? Alles helemaal goed? Alles leuk? O: ja. I: oké, dan zeg ik dankjulliewel.

Groep 6a – 18 maart 2019: Danieke (D), Ruben (R), Thijs (T), Lucas (L)

I: nou jongens, hé, wat opviel uit de vragenlijsten was nou eigenlijk vonden alle klassen dat en bij jullie klas vonden de meeste kinderen ook wel heel erg leuk. Dus dat was wel fijn.. maar het viel wel op dat heel veel kinderen bij jullie in de groep hadden ingevuld, en daar waren ook een paar van jullie bij, die vonden dat ze er niet zo veel om hoefden te lachen. L: jaa. I: ja, vond jij dat Lucas, vond jij het niet hoefde je er niet zo veel om te lachen? L: nee, nee eigenlijk niet. I: en hoe kwam dat? Was het gewoon heel serieus dat je niet hoefde te lachen of vond je het niet leuk dat je niet hoefde te lachen? L: nou.. als je eh t is wel leuk maar ehm ja je moet toch eh goed luisteren en dan is t niet echt handig als iemand er door gaat lachen. I: ahh kijk want soms kan het net andersom zijn dan ik het bedoel want jij bedoelt meer van ik was gewoon heel serieus bezig dus dan hoef ik niet echt erom te lachen. L: ja. I: hadden jullie dat ook? Rest: jaa, ja. R: ik bedoelde niet echt dat t niet grappig was. Het was wel leuk maar niet echt grappig. I: nee oké, dat hoeft ook niet persé wil je zeggen, dat is ook niet heel belangrijk, t hoeft niet grappig te zijn? R: nee. I: oké dat was heel duidelijk, dus jullie hebben het gewoon heel serieus opgenomen? Kinderen: ja, ja. I: oké. Hé en er stond ook bij jullie klas eigenlijk kwam naar voren dat jullie niet persé meer zin hebben in taal of spelling of rekenen als je bewegend leren doet? R: ik vind dit leuker. I: ja, jij vond het wel leuker hè Ruben? R: ja ik vind het leuker dan taal. I: ja jij vindt het op deze manier wel leuker, je hebt er wel meer zin in.. en je .. Danieke niet volgens mij hè? D: nee, ik hou van sporten op zichzelf al helemaal niet. I: nee, jij houdt gewoon niet van bewegen eigenlijk? R: ik vind het juist leuk! T: ja ik ook niet, elke woensdag heb ik knallende hoofdpijn. I: van het sporten of waarvan? T: van zwemmen. I: jja, want dat krijg je misschien ook van de chloorlucht of zo, maar we hebben het even over het bewegend leren alleen hè? Dus jullie hebben er wel meer zin in en jij niet? L: nou ik wel, want ik ga iedere eh woensdag eh trainen dan doen we allemaal van die serieuze oefeningen zoals planken op de zijkantehh echt van die echte oefeningen. I: hé en Danieke hoe zou het nou op een andere manier dat we wel dat we t leuker zouden kunnen maken? Of is het voor jou gewoon het bewegen zelf dat je niet leuk vindt? D: dat ook. T: we hadden ook van die stomme dingen want toen we een keer deze moesten doen, zo (doet beweging voor), toen was dat ding door mij eraf gevlogen, lag gewoon aan de andere kant van de tafel.. I: dus jij vond de bewegingen niet leuk? T: nee als ik eerlijk moet zijn vind ik het niet leuk. I: maar kan je aangeven wanneer het leuker zou worden dan? L: nou t zou wel leuker geweest zijn als ze dr meer uit kunnen halen dan dat het nu is. T: ja. L: dat ze af en toe eh gewoon wat wel leuk is als je gewoon zo een beetje dat ze op de helft misschien eh of een pauze kan nemen of gewoon een soort spelletje doen. I: te lang hetzelfde dus? L/T: ja. Jaa. T: en bij spelling was het heel stom want dan moest je steeds steeds eh spellen en echt... iedereen ging door elkaar gewoon het was niet normaal. Je .. gewoon blablablaaa. L: ja schreeuwen en... t was veeel te druk. R: neuhh. I: jij had daar blijkbaar geen last van maar jullie ervaren dat wel zo? T: 2 kinderen die keihard schreeuwen en de rest hoorde je eigenlijk niet. I: maar als dat lawaai er niet zou zijn hè zouden jullie het dan leuker vinden? T: neee. D: ja! L: eeh nee nog steeds niet. D: ik houd niet van lawaai. I: nee maar die hoeft natuurlijk niet persé heel veel lawaai te geven maar het gaf nu veel onrust. T: onrust ja. I: zou dat wel beter kunnen? Ook als je het vaker doet of zo? R: ja ik vind dit wel leuk maar als er taal op het bord staat of zo vind ik het niet leuk. I: jij vindt het wel leuker. Maar jij had dus geen last van de onrust in de klas? R: nee. Maar dan moet je even wat leuks doen (ruis) T: ja en die opdracht en die opdracht, als ze die nou allemaal bij bewegend leren doen dat je geen boeken geen schriften geen losse dingen hebt dan was het nou weer top! Moesten ze alles doen... D: maar bij toetsen hoe doe je dat dan? Want dat moet je alsnog bij elkaar doen die toetsen hèè. T: jaa. I: maar je had toch nu ook geen boeken bij bewegend leren? Allen: nee. T: ik bedoel dat je dat dan bij rekenen eh bij alle vakken is dat je eigenlijk niet meer hoeft te... I: oh je zou het bij alle vakken willen? T: ja want ik schrijf alles of verkeerd om en dan is t weer uhhh (doet zoemer na) en dat is heel gek. I: oké, maar net zei je nog dat je het eigenlijk niet zo heel leuk vond maar je zou het toch

eigenlijk wel bij alle vakken willen? T: bij alle vakken... L: nou dat lijkt me ook een beetje té.... T: ja. I: oke maar je vindt het dus eigenlijk wél leuker dan gewoon leren? L: nou het is wel beter als je alles als je bij alles 1 vak doet lijkt het me wel een beetje té.. T: oké, rekenen deed je doe je mét en bij spelling en bij taal.. L/R; nee bij taal niet. T: maar dat moeten ze nou dus erbij doen, dat alles, gewoon alle vakken.. I: we gaan eventjes terug want anders gaan we te veel een beetje van het onderwerp af.. als je eh met t lawaai wil ik nog even over hebben hè, Danieke zegt als t misschien minder lawaai zou zijn zou ik t wel prettiger vinden.. en Lucas en Thijn, hadden jullie daar last van, van dat lawaai? L: oh verschrikkelijk. T: ja. Jij had het wel niet achter je! I; maar het zou beter zijn als... L; Jayden die was die stond achter mij en ik stond 1 keer zo en bam... I: oké maar er minder lawaai zou zijn zou je t wel fijner vinden? L; jaa. T; dan moeten de plekken een keer verwisseld worden want ik heb ik kom altijd met blauwe plekken thuis. I: oké en als je na afloop hè als je bewegend leren hebt gedaan, gaven jullie in de klas ook aan... voelde je je dan rustiger? De meesten gaven aan van niet echt ...?? T: nee ik krijg hoofdpijn daarvan... L; jaaa, nou... (stilte) I: kun je je beter concentreren, voel je je rustiger..?? R: gewoon t zelfde.. T; ik krijg een soort bonken dan in mn hoofd... I; oké, jij wordt er juist onrustiger van? En jij, Lucas? L; eh.. nou ik eh nou ik word er wel een beetje onrustig ervan, I: hé en vonden jullie dat de juf alles goed had voorbereid? T; Nee! L: nouuu, t was wel goed... T; echt, t stond niet eens op t bord. L; ja ze kwam wel ineens van jongens we doen dit of dat en .. I: maar als t anders was voorbereid hè, zou er iets beter kunnen in... allen: jaa, ja. I; en wat zou er nog beter kunnen daarin denk je, Danieke? D: wat ze nu deden, dan beginnen ze in 1 keer en dat wisten wij niet eens of dat het eraan kwam of niet... I; je zou graag willen dat je wat langer wist van tevoren dat t kwam.. R; maar dat is niet de schuld van het bewegend leren zelf. I; nee dat klopt maar bewegend leren kan dan dus leuker worden of beter gaan wanneer het misschien duidelijker werd verteld van tevoren toch, dan zou je t misschien minder vervelend vinden, Danieke? D: ja. I; is er nog wat in het programma zelf wat jullie wat je zou willen veranderen. Als jij wat zou mogen veranderen aan t programma, wat zou je dan veranderen Danieke? D: dat t minder druk werd. I; dat t minder druk werd... daar kunnen we misschien wel wat voor zorgen, daar kunnen we misschien we wat op bedenken.. T; als je iets fout hebt dat je dan die scheet niet hoort, niet meer. I; oh dat, oh dat geluid? T; jaa. En de juf die heeft m altijd zo hard staan. L: ja en Jari die gaat altijd nadoen zoals als je t goed hebt dan zegt ie Yeaahh en dat doet Jari Yeahhh. I: oké dus die geluiden zijn ook vervelend? T: ja allemaal.... L/D: jaa. R; Nee. I: (lacht) Ruben die heeft gewoon die vindt het allemaal gewoon prima die heeft nergens... L; maar als ik het zou veranderen zou ik er af en toe een eh spelletje of eh.. I: ja, een onderbreking of... L: ja eh een soort galgje of zooo, een simpel spel. T: nou galgje zou ik er niet in doen I; nee maar dat was een voorbeeld. Hé super, dankjullie, ik heb genoeg ideeën.

Groep 6a – 18 maart 2019: LK Judith Moret (J)

I: ehm even kijken ehm nou in ieder geval heel veel kinderen gaven aan dat ze het leuk vonden en dat ze t eh een goede afwisseling vonden. Dat gaf jij ook aan als leerkracht. Eh.. en jij gaf ook of je een beetje de twijfel had of kinderen ehm eh wel onrustiger ervan werden of niet of een beetje zo in t midden.. J: ja ja. I; en dat gaven jou kinderen eigenlijk ook eh aan en dat was best wel opvallend vergeleken bij andere klassen dat zij best wel vonden dat ze ja onrustig ervan werden en eh ja ik heb net met de kinderen ook gesproken en die vonden ook dat er best wel veel lawaai was in de klas waar ze last van hadden... J: is ook wel t type kind... en dat zien we ook vaak in die schakelmomenten. I; en eh wat zet jij dan normaal zeg maar in om dat voor ze zo rustig mogelijk te houden of heb jij ideeën erbij hoe dat misschien bij bewegend leren dat ze daar zo min mogelijk J; ja wat ik normaal... I; t is nu natuurlijk de eerste keer dus... J; ja normaal moeten ze van mij rustig binnenkomen en dan laat je ze van daar al eh de taxi is voor hen al een heel gebeuren... I; hhm oké. J; maar dat ze zo

rustig mogelijk binnenkomen en aan hun tafels en eh dan ga je over naar rekenen.. en nu.. gaat t wel rustig maar dan is t even actief.. ja dat .. I; want je begon gelijk de dag begon je met bewegend leren? J: ja het rekenen was dat.. I: oké. Dat was gelijk het eerste wat ze deden? J: ja ja. I; ja want Danieke gaf bijvoorbeeld ook aan ik was niet helemaal goed voorbereid, t stond in 1 keer voor me en ik moest.. dat gaf haar bijvoorbeeld veel onrust en jij zegt nu van.. als we t dan zeg maar, als ik van tevoren iets meer rust zou hebben, zou t voor hun ook meer rust kunnen geven of??? J: eh neee maar eh zo glijden ze normaal bij mij de lessen in en voor hierna eh eh hier misschien iets langer de tijd om te landen... zij vinden sowieso het in de klas het lokaal het springen vinden zij al wel onrustiger, zij zijn ook heel erg met geluiden dat het heel erg op ze binnenkomt dus.. op een gegeven moment zal t wennen maar t komt geeft t toch nog wel wat onrust. Maar dat zie je ook vaak wel bij de gymlessen sowieso. Dan, dan, ja dan worden ze gewoon wel wat ... : hmhm maar ze gaven nu wel specifiek aan dat ze daar wel last van hadden van die onrust dus ik dacht kunnen we zoeken naar iets waardoor het voor hun zo min mogelijk onrust geeft en.. daar wil ik jullie in laten meedenken hoe zouden we dat vorm kunnen geven? J: ja ik vind dat deze ik vind sowieso.. je moet even wat langer eh.. je ziet ook vaak op de bank, om ze dan weer helemaal stil te krijgen vinden ze lastig, van die schakelmomenten, dat vinden ze.. I: of denk je ook, want jij zei natuurlijk van dit is natuurlijk de eerste keer is t ook dat je denkt als ze t vaker doen dat t gewent? J; dat denk ik wel, jawel.. eh nu was t nieuw, ik heb zelf ook niet denderend kunnen voorbereiden, ook dat t eraan kwam, dat het eraan ging komen, maar ze weten dan nog niet wat precies, ze willen dan ook graag weten hoe t eruit ziet van tevoren en nu ja krijgen ze eh ja t overdondert ze dus.. I: ja ja. J: ja dus ik denk ook wel een stukje gewenning erin, absoluut. I: ja ja. Oké ze zeiden ook van niet alleen t geluid van in de klas maar ook de geluiden van t programma vonden ze eigenlijk best wel...wanneer je bv een antwoord goed of fout had dat gaven ze bijvoorbeeld aan van die geluiden dat zou voor ons niet hoeven, want daar gaan weer kinderen op reageren.. J; oh maar die kan ik ook zachter zetten. I; ja precies dus dat zou wel makkelijk te eh te voorkomen... J; te verhelpen kunnen zijn. Ja. I: heb je nog andere ideeën over hoe dat eh ehm zij gaven ook bijvoorbeeld aan, de meeste kinderen gaven in deze klas wel aan dat ze niet persé meer zin hadden.. er waren wel kinderen die t wel aangaven maar ze hadden niet persé nu nog meer zin in rekenen of spelling bij bewegend leren. Denk je dat dat ook nog kan komen of dat we daar iets mee kunnen doen dat we dat.. dat t beter wordt? J: ja dat denk ik wel. Dat heb ik ook opgeschreven. Ik heb ze op groep 6 niveau ingeklikt en t is best wel een zwakke klas. Dus hierna, als we weer beginnen, zou ik dingen op groep 5 niveau... I: oké, oké. J: dat helpt denk ik wel een stukje... eh toevallig met rekenen, in ieder geval wat ik had, ik had toevallig zo'n hele lange, die duurde ook heel lang... ik .. dat nam voor sommigen ook een stukje plezier nam dr in weg. Maar dat was toevallig die, want daarna had ik een andere en die was alweer een stuk stuk korter dus.. I; dus als je misschien het programma beter kent, kun je ook beter inschatten welke je gebruikt, is dat zo? J: jaa, ook. Ja. I: oké. Nou ja dat was eigenlijk.. ik weet niet of jij zelf nog zoiets hebt van dat moet ik eigenlijk echt nog even over het programma, van ik denk dat we daarmee, als we dat veranderen dat t dan... een stuk beter aan kan slaan? J: nou ja voor mijzelf, ik had liever nog 2 of 3 weken willen proberen, maar dat komt puur, ik werk maar 2 dagen, dus tjoep het was ff die twee dagen en dan start je ook op dus eh voor mijzelf heb ik nog eigenlijk niet helemaal goed inzicht ehh maar t is ook een beetje de situatie waar ik nu in zit hè eh Kirsten komt net weer terug, ik heb heel veel, dus t moest bij mij ook allemaal nog wel een beetje er tussendoor en in die twee dagen.. ehm.. ja ja als je dan net twee weken of wat meer hebt dan heb je wat meer dingen die je hebt kunnen uitproberen maar nu heb je in principe dan maar 4 dingen ook gehad.. I: maar zou je dan liever de volgende proefperiode bijvoorbeeld iets langer hebben? J; ja! I: oké. Want we hebben nu zeg maar weer een tweede testweek straks maar weer van een week staan maar stel dat we die twee weken zouden doen dan zou je zelf denken dat dat

prettiger zou zijn? J; ja voor 2 dagen is dat wel prettig. Ik snap voor 3 of 4 dagen dat je zo lang werkt .. I: dat het dan wel lukt..? J: dat t wel lukt, ja. Maar ik kan ook wel begrijpen dat je voor die twee dagen... maar nu hebben we ook Kirsten die weer feedback terug kan geven hè en dat je t dan niet aanpast op mij dat snap ik hoor maar als je maar 2 dagen werkt en als je dan wel afhankelijk bent van mijn antwoorden die terugkomen.. eh dan is dat wel heel kort I: ja nee dat snap ik. J: en nogmaals de situatie waar ik nu inzit. Ik bedoel en ook de situatie waar ik nu in zit want ik bedoel anders zou je er ook thuis mee kunnen werken en eh in t programma maar dat was bij mij nu even anders.. I: oké, top, nou dankjewel.

Groep 8a – 18 maart 2019: Leerkracht Nikki Steigerwald (N)

I; oké even kijken.. groep 8a. Nou ja ze waren heel positief over het programma. Ze vonden het heel leuk, heel divers, goede afwisseling en zo gaven ze allemaal aan. Alleen ehm ehm zij gaven wel aan dat ze het heel erg vermoeiend vonden. Dat was heel bijzonder.. N: ja. Ja. I: kan je dat plaatsen of.. N: ja, ja twee keer per dag was natuurlijk twee keer een kwartier was best wel heftig voor deze groep, ook omdat hier toch wel veel kinderen zitten die eigenlijk helemaal niet sporten waardoor ze t daardoor een kwartier achter elkaar bewegen, eigenlijk helemaal niet stilstaan, dat vonden ze best wel.. pittig. Dus bij dat tussendoor dat joggen daar zag je ze wel echt wel zo van pff even rustig stappen in plaats van joggen.. I: jaa. N; en dat vonden ze wel pittig. I: en heb je ze kunnen ze zouden ze, want ik moet ze morgen natuurlijk ff vragen of ze dat ook echt vervelend vonden of.. maar zou je t dan ook voor ze kunnen aanpassen dat ze t.. wanneer ze t eventueel te vermoeiend vinden, dat t aangepast kan worden of... N: ja nou wat eh wel wat we wel besproken hebben als t dan met t joggen tussendoor niet lukt, ga dan in ieder geval stappen in plaats van joggen hè ga dan stappen op de plek. I: jaa, gewoon iets minder de lucht in N: juist, bijvoorbeeld. I: maar je hebt wel het idee dat dat inderdaad ook met de doelgroep te maken heeft waardoor ze dat zo ervaren.. of is het puur deze klas waarvan je zegt eh ze bewegen gewoon niet veel of.. N; nou ik denk nou met de doelgroep kan ik niet zo heel goed zeggen maar in deze klas vind ik dat wel passend.. I: maar dat zou dan wel bij meerdere klassen dus eigenlijk wel eh.. N: ja. I: oké. Ze gaven ook aan eh bij waren dus eigenlijk heel erg positief maar bij dat vermoeiende gaven ze aan wel heel veel dat ze afloop niet persé rustiger waren of geconcentreerder, daar waren ze niet heel positief over. ik weet niet of jij dat ook zo hebt ervaren? Volgens mij had jij wat wisselend aangegeven.. N; ja wisselend ehm t ene van t ene spel wel en dan van t andere spel weer niet want ehm bij het ene spel werden ze ook echt wel vermoeider omdat ze veel meer oefeningen moesten doen of veel moeilijkere oefeningen moesten doen waardoor ze daarna aan tafel eerst zoiets hadden van pfoeh eerst even eh uitpuffen.. I: dus dan waren ze daarna nog niet direct rustig, dus juist als het te vermoeiend was, waren ze daarna niet direct rustig. N: nee en eh er zaten ook spellen bij waar je echt even flink wel moest puzzelen en dan hielden ze vaak ook met de oefening op omdat ze dan stil gingen staan om naar de oefening of naar de som gingen kijken zo van eh hoe zit het ook alweer.. I: en dat lukte niet tegelijk? N; en t lukt dan niet tegelijk want dan kunnen ze geen 2 dingen tegelijk doen. I: hmhm. N: en daarna pakten ze de oefeningen weer op en dan zag je ze vooral omdat ze dn moesten nadenken en dan achteraf zag je ze dan zo van ahh dat was wel lastig maar jaa oké wel goed te doen.. I: maar dan waren ze rustiger? N; maar dan waren ze wel weer wat rustiger.. dus misschien dat het iets meer met een dat er af en toe een klein pauzetje of zo.. dat t iets een onderbreking, dat was wel fijn als die oefeningen dat hadden wanneer er even een onderbreking in zit.. N: ja ja. I: okée. Wat jij aangaf en dat gaven heel veel aan was dat t niveau niet goed aansluit ..? N: ja. Ja. I; kun je daar iets meer over vertellen? N; jaaa als we t bewegingsniveau daar zaten oefeningen bij die je die gewoon echt veel te makkelijk waren dus dr waren een aantal oefeningen dan moesten ze een eh een soort ja hak-tik doen dus met het been naar voren en dan met de hak de vloer tikken.. I: ja ja. N: en toen zaten ze echt zo van nou dat is wel heel makkelijk

ehmmm dus dat soort oefeningen daar was wel verschil in maar ook in het niveau van de aangeboden stof, ook die sloot niet altijd helemaal aan omdat dan de woorden waren te makkelijk om te spellen of eh het was niet passend bij een groep 8 woord... I; oké. N; of eh de sommen dan kon je bijvoorbeeld hondertallen en dan moest je kon je de opdracht de beweging uitkiezen of t dan keer, plus of min was of delen door... en eh dan waren t hele makkelijk sommen waar alleen maar nullen aan vast gekoppeld waren dus... ja dat was dan het niveau wat niet aanpaste qua diactiek. I; dus t was eigenlijk iets te laag t eh niveau. N; Ja. I: en heb jij, behalve dat dat programma, want er komt natuurlijk wel een groep 8 versie nog, maar eh zou je daar zelf al iets mee kunnen op dit moment eh dat je daar al iets zou kunnen variëren daarop? N; ja. Nou in het programma zelf niet maar wel in de klas bijvoorbeeld. Ehm ze vinden hier tafeljoggen heel leuk die staat natuurlijk wel kant en klaar online maar je zou ook gewoon in een powerpoint presentatie gewoon moeilijkere sommen kunnen zetten en daar passende oefeningen bij plaatsen. I: ja maar dan dan zou je m dus zelf weer moeten gaan maken.. maar in t programma zelf.. N: in t programma zelf kun je niet aanpassen, nee. I: en heb jij alles al eh zeg maar bekeken of er ook nog iets moeilijkere in staan? Of ben je een beetje bovenaan begonnen en eh... N: nou ik heb m nu aangepast aan eh t doel van de les dus als ze t bijvoorbeeld gingen hebben over oppervlakte heb ik de opdrachten over oppervlakte eruit gepakt off als t ging over inhoudsmaten echt een inhoudsmaten opdracht ehm.. dus die heb ik echt bekeken en ehm verder heb ik wel wat losse opdrachten bekeken meer om te bekijken van past t bij mijn les of niet maar verder nog niet eh specifiek. I; en is een week dan ook kort om in te schatten wat eh.. N: om alles te bekijken wel. Ja. M: en als je nou t volgende blok want ik had t net ook met Judith even overlegd als je een volgende blok, jij bent natuurlijk wel fulltimer, zou je dan aan een week wel weer genoeg hebben om iets beter een inschatting nog te kunnen maken? N: dat denk ik wel.. I: of liever een langere periode? N; nee ik denk dat een week dan wel oké is, omdat ik 5 dagen werk, I; ja ja. Dat zou voor jou voldoende zijn.. N: ja. I: oké ehm je gaf ook iets aan van dat de voorbeeldbewegingen niet helemaal duidelijk waren... N: ja bijvoorbeeld die hak-tik dan was t zo van moet ik nou mn hak tikken of moet ik gewoon een stap naar voren zetten... of wat, wat is de bedoeling? Kijk een springoefening, bijvoorbeeld een jumping-jack, die is heel duidelijk, maar dr zaten ook een aantal bewegingen tussen waarvan kinderen dachten ehh wat is dit? Nou ja en dan is het voordeel voor de kinderen, nou ik doe méé, dus ik sta gewoon mee te springen en te dansen en te doen en dan doen ze dat wel na ehm en dr waren op een gegeven moment ook zulke makkelijke oefeningen bijvoorbeeld weer die hak-tik dat ze zeiden van ja dit is wel heel makkelijk, ik zei nou maak dr dan een lunge van hè ik doe wel voor, doe maar na.. I: oh jij bent m zelf al eh... N: dus dan heb ik m op die manier wel weer wat aangepast dus sommige van die bewegingen waren niet helemaal duidelijk of eh of te makkelijk.. I: dus dan zou eigenlijk of eh t programma zou daar in eh ook wat meer diversiteit misschien.. N: ja want t zijn wel altijd dezelfde opdrachten.. I: maar jij kan zelf, jij zegt zelf ik maak er dan bijvoorbeeld even een lunge van.. kijk dat is ook een idee natuurlijk.. N; ja ja, of een squat hadden we ook een keer dr van gemaakt of eh... nou ja iets van die dingen. I: ooh oh ja nou oké duidelijk. Ehm.. even kijken. Ja we hadden t toenstraks over die na afloop concentratie en rust zeg maar ehm... had je daar nog specifiek nog meer ideeën over hoe dat eh t programma die pauzes een beetje of had je daar nog een idee bij... N: ja ik denk dat t ook wel een kwestie van wennen is, want nu was t natuurlijk en 2 keer op een dag en een hele week lang en als je het volgens de officiële manier zou doen dus eh 3 keer in de week ongeveer dan hè dan zijn ze er aan gewend, dan kunnen ze ook makkelijker landen. Nu moest eerst nog nabesproken worden wat vonden we ervan en ... I: ja ja. N: dus dan zijn ze alweer wat onrustiger en ik denk ook wel dat t een kwestie van wennen is hoor.. dat t ook eh t inoefenen is van zo'n opdracht... I: en denk je dat voor de kinderen dan dat een week wennen ook.. genoeg zeg maar is, als we die in t tweede blok, want je zegt ik krijg dan wel een beeld maar.. N: ja ik denk wel als ze straks de 2e keer hebben dat ze dan wel

weer ehwel eerder zakken.. I; jaja. N; dat ze gaan zitten en zoiets hebben van ahh oké pfoeh we kunnen.. I: oké. N: omdat ze de oefeningen kennen, ze weten wat de bedoeling is.. iedereen hè want iedereen moet een plekje zoeken in de ruimte en dan is t ook van oeh waar ga ik staan.. huh? Wat is een goede plek voor mij? Oh hier heb ik te weinig ruimte en weet je je zag al gelijk een tweede of een derde dag.. joh ik zei we gaan beginnen met fit en Vaardig en foep foep foep iedereen die stond en staat en t is prima. Dus t is ook wel een kwestie van inoefenen.. I: nou, top. Heb jij zelf nog iets aan te vullen dat je denkt dat moet ik nog echt even zeggen over t programma daar zouden we nog echt winst, gewoon, voor t cluster 4 daar daar.. of zo heb ik gewerkt dat ik merk, dan sluit het goed aan? N: ehmmm nou ja in ieder geval echt het inoefenen hè, duidelijk aangeven wat je verwacht... ik vond de eh t inleidende stukje steeds eh voor iedere les niet helemaal helder dus dan moesten we t aanpassen hè dat er bijvoorbeeld stond doe met je hoofd de bewegingen mee, dat iedereen zat van eh doe met je hoofd de bewegingen mee??? Maar je moet toch met je hele lijf de hele beweging meedoen?? Dus dat introetje, en bij de meeste waren het maar 3 of 4 zinnen, das top, alleen, soms was het niet helemaal helder. I: was niet helemaal duidelijk? N: ja. Dus wat was iets ja en als leerkracht, je moet gewoon echt inoefenen. Dit is wat ik van je verwacht, zo gaan we het doen en dan, dan loopt t ook gewoon met een cluster 4 klas prima. Als je maar inoefent... I: ja, ja en als je t van tevoren hebt gezien waarschijnlijk dat dat, dat die inleiding niet helder is ... dan kan je ook zelf... N: gelijk al aanpassen! I: dus dan kan je ook zelf als je gewoon weet al van tevoren wat er komt... N: ja ja en dr is nu nog op zich nog wel aardig wat keus dus je kan of veel dingen ook bij je les zoeken, dat t ook nut heeft en niet zo van we moeten dus we doen iets, maar dat het ook wel een doel heeft.. I: jaja. N: dus dat is wel heel fijn. Ehm.. ja wat ik heel graag anders zou willen zien is dat je zelf bijvoorbeeld woorden bij eh spelling zou kunnen invoeren want dan kun je bijvoorbeeld woorden vanuit een toets of uit een dictee die de hele week eigenlijk niet zo lekker lopen dr in zetten en op die manier nog eens extra met de oefeningen meedoen... I: ja ja. N: ik vond het boksen heel leuk trouwens! I: dat je dan de letters moest spellen en dan het boksen dr bij, dat vonden ze hier ook echt heel leuk. I: Oh! Okée. Super. Dat was een aanrader: N: ja zeker ja die vonden ze hier het leukst. I: super thanks. Heel veel aan gehad...

Groep 8a – 19 maart 2019: Daniëlle (D), Jean-Luc JL), Joost (J)

I; even kijken, wat ik even aan jullie wou vragen, je mag gewoon door elkaar heen antwoorden, jullie geven eigenlijk allemaal als klas bijna allemaal aan dat jullie het heel leuk vinden, goeie afwisseling ehm.. maar dr zijn dr ook heel veel van jullie die ook aangeven dat ze t vermoeiend vonden in deze klas... klopt dat? In koor: jaaa.. ja I; en hoe komt dat, dat t vermoeiend was? J: soms dan heb je die bewegingen zeg maar je moest springen tijdens de sommen en dat is heel erg vermoeiend op een gegeven moment. D/JL: jaaa. Ja. I: okée... en zou dat aangepast kunnen worden? Hoe zou je dat eh.. J: nou, dat ze die bewegingen een beetje afwisselen zeg maar. I: oké. Niet de hele tijd springen? J: nee. I: vond je dat ook zo JL? JL: jaa. Maar was het ook dat het zo vermoeiend was dat je t daardoor minder leuk vond, of dat nog niet? D: dat nou weer ook niet in mijn ogen. J: mwaaahhh. D: want aan 1 kant vond ik het wel leuk om even uitgeput te zijn maar aan de andere kant werd ik daardoor wel weer afgeleid door mn werk. I: ok dus je moet eigenlijk niet té vermoeid zijn zeg je? Je zou iets minder vermoeid moeten zijn, anders leidt het je weer af daarna? D: jaa. J: ja kijk en bij mij was t op een gegeven moment dan wel minder leuk want je wordt echt moe en je moet nadenken en eh... I: dus als je een béétje vermoeid bent kun je nog wel nadenken maar dr moet een beetje afwisseling zijn van bewegingen? J/D: jaa, ja. Oké, nou dat is dan heel duidelijk. Oké en dr gaven ook heel veel kinderen in jullie klas aan waaronder ook een paar van jullie dat jullie t ehh niveau dat t wel wat moeilijker zou mogen soms.. en bedoelden jullie dan dat de bewegingen moeilijker mochten of de ... deee stof, dus de spelling of de reken eh opgaven moeilijker zouden

mogen? J: allebei wel een beetje. D: jaaa. I: kijk en de de opgaven staan in t programma dus dat is misschien iets, iets lastiger om dat moeilijker te maken maar zou t al leuker worden als de bewegingen dan wat moeilijker werden gemaakt? In koor: jaa. JL: want we deden eigenlijk gewoon elke keer bij elk antwoord moesten we zo dezelfde beweging gaan doen.. D: en dat werd uiteindelijk ook wel een beetje saai.. I: dat werd wat saai? Dus dr had meer afwisseling in mogen zitten? D: jaa. I: oké heel duidelijk en de opdrachten hadden wat jullie betreft dan ook iets moeilijker mogen zijn? Allen: jaa. I: nou doen jullie natuurlijk, de groep 8 versie die komt er nog aan, dus jullie hebben de groep 7 versie gedaan, dus dat t dan al, dat t wel zou schelen.. ehm s even kijken hoor, vonden jullie dat de ehm de bewegingen, de voorbeeldbewegingen, dat die wel duidelijk waren? Allen: jaaa, ja. I: want jullie juffrouw die had zoiets van eh ik weet niet of t helemaal duidelijk was voor de kinderen.. JL/D (door elkaar): sommigen wel en sommigen niet. JL: toen waren we aan t wachten want toen gaat er eerst 1 beweging en dan de andere alleen als je dan t antwoord wilt kiezen en als je t niet gezien hebt dan moest je eerst gaan wachten... I: oh dan moest je eerst... als je t niet helemaal goed had gezien in t begin? J: ja alleen 1 was echt te moeilijk.. (ruis) I: oh dus er was er wel 1 heel moeilijk? D: ja die snapte de helft van de klas niet, echt meer dan de helft van de klas niet. I: oké ja dat is dan wel weer een leuke uitdaging... hé en jullie zeiden net van eh ehm als je te vermoeid wordt dat je dan daarna een beetje hè werden jullie een beetje onrustig.. hadden jullie dat nu dus wel heel erg? Dat je na afloop moeite had met, want dat gaven jullie ook veel aan, dat je na afloop ehm moeite had met concentratie, met rustig zijn? Had dat te maken met dat het te vermoeiend was? J: ehm nou ik kan me juist dan wel heel erg goed concentreren.. lekker bewegen. I: ja als je .. oké D: ja ik had wel heel erg dat ik daarna heel erg afgeleid wordt.. als ik vermoeid ben... I: ja want in de vragenlijst gaven jullie als klas best wel vaak aan dat je na afloop nog dat t de concentratie en t rustig worden juist moeilijk was, maar omdat ik jullie net hoor zeggen van dat komt misschien omdat het te spannend was... dus dat zou dan al schelen als we dat een beetje, als t een beetje minder vermoeiend zou zijn? D: hmhm. I: oké eh ehm eh je veilig voelen in je klas.. in jullie klas waren er best nog wel wat kinderen die aangaven ja ik voel me tijdens zo'n bewegend leren eigenlijk niet helemaal nog veilig... hebben jullie je veilig gevoeld tijdens... J: ja ikke wel. JL: mjaaa. D: aan de ene kant wel aan de andere kant denk ik wat als ik nu per ongeluk omgeduwd wordt of zo. I: ohh! Oké. JL ja ze staan best wel dichtbij elkaar bij t digibord terwijl er eigenlijk best wel veel ruimte is.. J: jaa ik heb ook helemaal geen bewegingsruimte. I: ok dus die veiligheid heeft te maken met dat je de ruimte om je heen. D: ik ben tijdens bewegend leren bijna een paar keer op, tegen mn hoofd aan geslagen omdat we zo'n beweging moesten doen.. I: oké en kan je, hoe zou dat beter kunnen? Dat de kinderen, de andere leerlingen, want daar ligt t op dit moment aan, dat die wat meer ruimte zouden moeten maken.. I: oh dus als je iets meer ruimte voor jezelf zou hebben dan zou de veiligheid al wel wat beter zijn. J: ja en heel veel kinderen die staan helemaal voor in de klas en dan is t achter in de klas helemaal leeg maar ze komen ook zeg maar heel vaak in je persoonlijke cirkel. I: ja oké dus iets meer afstand van elkaar zou al helpen. Oh das ook een heel duidelijk antwoord jongens, hartstikke goed. Hebben jullie verder nog iets, want dat is eigenlijk de vragen die ik had.. hebben jullie zelf nog iets dat je zou zeggen nou als ik toch iets aan het programma zou mogen veranderen zou ik t zo of zo nog wel leuker of uitdagender willen maken. JL: leukere bewegingen. I: leukere bewegingen zeg jij. D: ik zou er meer karakters aan toevoegen en wat t design wat leuker maken, wat vrolijker... J: en dat je de levels wat minder snel haalt want je haalt nu echt in het begin haal je tot level 9 haal je continu al die levels.. I: ja. En das misschien voor de jongere kinderen wel leuk maar voor jullie zou er dan iets meer uitdaging mogen zijn.. dat eh mag wel iets pittiger zijn.. J: ja. I: nog iemand, nog iets? Wat je wilt toevoegen? J: nee niet echt. I: nou super, dankjulliewel jongens...

Hé jongens wat jullie allemaal in ieder geval bijna aangeven is dat jullie het heel leuk vinden, dat jullie veel moeten lachen, dat t een fijne afwisseling is hè dat je meer zin hebt eigenlijk in rekenen en spelling dan dat je het gewoon met een normale versie hebt, maar wat ik ook zie, is dat jullie ehm wel vinden dat t een beetje druk wordt soms in de klas.. klopt dat? Alle drie: jaa ja. I: en kan je daar iets meer over vertellen, wat is dat voor soort drukte dan? Th: nou dan kinderen die dan eh dan moet je zo doen, joggen, wat doen ze dan? Gaan ze bijvoorbeeld een dansje doen in plaats van eh joggen bedoel ik. I: oké dus dan gaan ze bijvoorbeeld dingen doen die niet de bedoeling zijn? Th: ja en dan gaan ze ook de hele tijd lopen en zo. Ja nee t hoort zo, en dan doen ze zo, of wat anders.. I: oké en hoe, wat vind je daarvan? Th: eh aan de ene kant is t vind ik t fijn dat je meedoet maar ehm sommigen doen dan inderdaad ook niet mee. Rest: ja, ja. Th: dr zitten ook soms kinderen bij en die denken ik heb er schijt aan, ik ga gewoon zitten, ik kijk wel ff wat ze doen.. I: oké, maar die drukte komt vooral omdat kinderen andere dingen gaan doen dan de bedoeling is of bedoelen jullie ook drukte in dat er lawaai is? M: nou heel soms is dr wel wat lawaai maar niet zo heel veel. I: oké en hebben jullie last van die drukte? Th: eh ik in ieder geval soms wel ja, dan denk ik echt bij mezelf van jongen houd toch eens op. I: oké, vind je vervelend dus, en jij Isa en Milas en Tijn? T: hmm soms. M/Is: ja, ja. Een beetje mee eens.. I: is het onrustiger dan het normaal is dan, tijdens bewegend leren? M: nee dat niet. Het kan ook heel onrustig zijn als we dat niet aan het doen zijn. Ik denk dat dit wel iets beter is.. I: oké, maar dr is niet meer lawaai of dat kinderen, Thijs zegt net dat kinderen... T: ja, dr is wel lawaai! I: ja, dr is meer lawaai wel? T: ja t is tenminste wel drukker. I: dus t is wel wat drukker.. en wat, zouden we daar iets aan kunnen doen? Om t dan wat minder druk te maken? (stilte)... hebben jullie daar ideeën over?... Th: ja ik denk bijvoorbeeld eh stel je hoort joggen te doen en je doet wat anders, dat je dan af bent en kan zitten. I: oké. Dus dat de juf dan wat strenger of de meester meester dr op is, ja in jullie geval dan een juf, maar dat ie wat strenger is en dat ie zegt als iemand zich niet aan de opdracht houdt, dan ... T: of pauzeminuutjes drbij doen of gewoon.. 1 keer niet goed meedoen, gewoon 2 pauzeminuutjes eraf trekken... I: oké, want jullie vinden wel van iedereen moet gewoon goed meedoen zoals de opdracht is. Allen: ja, ja. I: en anders wordt het onrustig en dat is vervelend..? allen: ja. Th: ja, soms was t ook bijvoorbeeld eh Chris ja die ging achter zn stoel zitten... en Quinten zag dat ook, ja die gaat dan ook achter zn stoel zitten.. I: oh ja dat snap ik ja. M: ja Chris gaat meestal gewoon zitten. T: maar das juist niet goed voor hem hè? Bewegen is juist goed? I: jaa das zeker goed. Daarom doen we het ook hè zodat we meer in beweging komen en we niet de hele dag op die stoel zitten.. hé en wat jullie ook een beetje op hadden geschreven was dat jullie de muziek een beetje soms vervelend vonden.. Th: soms wel ja M: ja ja. I: jaa. M: een beetje té luid en daardoor worden we iets te druk in ons hoofd. (zingen) I: stond de muziek de hele tijd aan bij jullie, onder het bewegend leren? Allen: jaa, ja. M: ja die stond aan. Th: en als die niet aan is ja dan wordt t saai ja vinden we.. M: maar t moet wel een mooi liedje zijn want anders.. (door elkaar heen) I: dus jullie willen wel graag muziek? Door elkaar heen: jaa, jaa (en ruis). I: wat voor muziek zou er dan bij moeten staan? (mompelen een overstaanbare titel van een liedje) I: jullie willen muziek die jij dan, die jullie een beetje leuk vinden? of dat je een keer wat anders kan kiezen, dat je niet de hele tijd dezelfde muziek hebt? (T. mompelt weer een bepaalde titel of artiest) Th: ja eh bijvoorbeeld Hailey die vindt K3 leuk en dan moeten ze die bijvoorbeeld K3 doen.. I: ja maar hoe doen we dat dan, want jij vindt vast wat anders leuk.. Th: ja want jij (praat tegen een van de anderen) vindt K3 echt stom.. I: hoe kiezen we dan iets wat de hele klas echt leuk vindt? T: ehm gewoon eh een liedje.. M: ja dat weet ik ook niet.. I: dat weet je niet.. maar je vindt wel iets anders dan wat er nu is in ieder geval? Th: nou eh.. nou is t iets, de eerste keer is t leuk maar t wordt steeds irritanter.. I: ja dat snap ik. En ook de muziekjes tussendoor als je een antwoord goed of fout hebt hè die geluidjes? M:

nee dat maakt helemaal niet uit. I: dat vind jij niet zo erg? M: nee. Th; nee dat vind ik niet zo erg. I: jij ook niet Isa? Is: mmm I: vind je die geluidjes vervelend als die eh als t antwoord goed of fout is of zo? Is: ik vond t niet zo vervelend. I: nee, vond je niet zo vervelend.. Th; maar sommige kinderen ook dan eh doen ze bijvoorbeeld eh moet je joggen maar dan doen ze bijvoorbeeld een tijd joggen, dan gaan ze niet bijvoorbeeld een woord spellen en ook niet zeggen of t fout of goed is maar gewoon de hele tijd zo doen.. I: en doen ze dat omdat ze t niet snappen of omdat ze dan niet zo veel zin hebben.. Th: dat weet ik niet. I: dat weet je niet? M: waarschijnlijk om leuk te zijn.. ze snappen t wel.. I: oké je hebt t idee dat ze... ok dat ze t wel snappen maar niet zo goed hun best doen.. M; het zijn gewoon groep 1 en 2 bewegingen of zo. I: oh de bewegingen zijn wel makkelijk? M: ja. I: vind je de bewegingen wel leuk ook Milas? Th: soms zijn ze wel moeilijk.... M: voor groep 5 kan t nog wel ietsje moeilijker.. I: t zou nog wel iets moeilijker kunnen? Oké. M: ja. I: hé en eh als jullie nou eh jullie gaven ook wel aan dat als jullie dit gedaan hebben hè bewegend leren, dat je je dan na afloop wel wat rustiger voelt en beter kunt concentreren. Klopt dat? Allen: jaa, ja. Th: ja dat heb ik ook wel ja. I: en hoe komt dat dan, hebben jullie een idee? Th: nou ik denk dat dat gewoon komt omdat je dan ff moe bent, wil je even rust, kun je ff uitrusten.. en dan kan je ff werken en dan is iedereen stil en dan .. I: even je energie, eventjes weer.. Th: ff weer pfoeh... T: ff rustig.. I: oké en hebben jullie dat allemaal hetzelfde ervaren, was je niet té moe daarna zeg maar? Th; nee t was niet zo dat je nou echt kapot bent.. T: neeee I: want dat zou ook weer niet fijn zijn? Th: t kan soms wel een beetje dat iets meer iets harder aan t ademen bent, zo (hijgt), dat je een beetje moe wordt maarrr niet echt dat je kapot bent en dat je echt op de grond gaat liggen, zo moe ben je dan.. M; dat hoort er wel bij! I: en als je echt heel moe bent, kun jij je dan nog goed concentreren? Of is dat dan... Th; nouuu M: nee want dan wordt t ook steeds drukker in je hoofd. I: word jij dan drukker in je hoofd? M: ja dan wordt je gewoon steeds drukker.. Th: ja maar sommige kinderen die hoor je echt, dan zie je dat poppetje die doet zó en wat doen die kinderen dan, die doen de hele tijd zó, en ja dan weet ik zeker, dan word je wel echt moe.. I: maar Milas zoals jij, jij doet zeg maar mee volgens de opdrachten zeg je en dan ben je gewoon, dan ben je een beetje, heb je lekker bewogen en dan kan je je wel beter concentreren? Zo voel je dat in iedere geval? M: als je staat is t wel iets fijner.. T: ja! M: want dan heb je ook meer energie. I: ja, oké. M: eigenlijk zitten we bijna de hele dag op de stoel dus .. I: ja precies. M; dus op een stoel hoeft je niks te doen... Th: ja op mijn oude school was t enige ja leg eens uit van ehm met een digibord van dit moet je doen je moet dat filmpje aanzetten en laten we dat uitleggen en de juf zit allemaal op de telefoon een spelletje te doen.. I: okéee. Th: en serieus zit je dan zit je de heele dag op de stoel, t enige wat je kan doen is één keer naar buiten en voor de rest zit je weer de hele tijd op de stoel. I: hé en Tijn als jij nog iets mocht veranderen hè aan t programma, wat zou jij dan nog willen veranderen? Wat zou t nog leuker maken, of beter? (stilte) T: weet ik niet.. I: Isa, heb jij nog ideeën? (stilte)...I: nee? Th: ja ikke wel... T: misschien dat ik de 'e' en dan een streepje doen, dan kan je een woord raden (stilte).. I: oké, das een nieuwe.. jij hebt een nieuwe spelvorm bedacht of zo? T: jaa. Th: weet je wat je ook wel kan doen? Bijvoorbeeld van, normaal doe je de hele tijd zo maar dan opeens doe je dan doe je een keer een andere beweging.. I: een beetje meer variatie in de bewegingen? Allen: jaa, ja. M: ja een beetje meer uitdaging. I: een beetje uitdaging... Th: dan moet je zo (voorbeeld) doen... T: op een gegeven moment moet je steeds zo (voorbeeld) doen en daarna moet je misschien eh.. als (onverstaanbaar) een soort squat-kick en dan weer gewoon eh springen.. I; oké nou top, dankjulliewel jongens...

Groep 5b – 19 maart 2019: Leerkracht Jolanda van Hoeflaken (J)

Even kijken ehmm wat vooral opviel de kinderen waren heel erg positief.. J: Ja hè? I: ze vonden het heel erg leuk, vergeleken bij de andere klassen, die waren ook positief, maar ze waren echt, en jouw klas was echt zeg maar 1 van de meest positieve klassen.. en wat zij

heel ehm.. heel positief aangaven was dat ze na afloop zich rustiger en beter geconcentreerd... beter konden concentreren.. J: ik weet niet of de wens de vader van de gedachte is hoor... dat weet ik niet.. I: ja, oké. Ik heb het er ook met ze over gehad, hoe voelde je dat dan? Ja dat was ook dan, daar waren de meningen een beetje over verdeeld, maar heb jij het idee dat ze.. dat ze beter dat ze rustiger zijn als ze even bewogen hebben? J: nou dat sowieso wel, dat sowieso wel, want anders merk je gewoon als je met een les begint dat ze best wel heel snel weer alle kanten op gaan. Dat zijn toch wel dingen die jeee..die zouden helpen ja. I: en ook dat ze zich beter kunnen focussen dan? J: hmm dat is een beetje lastig omdat, maar dat had ik ook geschreven, omdat sommige dingen is t best een gepuzzel om t aan te sluiten bij wat je op dat moment geeft.. I: ja, ja. J: hè dus daar moet je best mee oppassen omdat je anders van "Hoo, maar we hadden net helemaal dit"... en... ze zijn natuurlijk gewend bij mij om dat t heel erg als de opdrachten die ze krijgen ook heel erg op de lesstof slaat, dus dat vond ik wel eh eh .. I: maar is dat wel een beetje gelukt, om.. J: Jawel! Ja hoor, klok kijken en zo weet je wel die dingetjes, ook, ook, met spellen ook, maar dan loop je weer ja tegen weer letters en.. I: en de klanken.. J: wij zijn met die klanken... dus dat was dan wel ... "ja maar dit is toch een 2-teken-klank, daar maak je toch 1 gebaar?" weet je? Dus dat was heel erg.. I: ja ja, dus dat was lastig.. J: en ook mijn voorbereiding denk ik, van nou die sla ik over.. I: ik wou zeggen, zou je dan bepaalde opdrachten gewoon weglaten want ja.. J: ja die laat ik eruit, die haal ik eruit... I: ja, want die heb je, want ik hoor inderdaad over het algemeen dat de spelling wat minder aansluit maar heb je wel, heb jij al opdrachten gevonden waarvan je dacht nou die sluiten wel aan qua spelling? J: ehh jaa eigenlijk wel omdat we nog steeds met die herhaling met de atje-au, de otje-ou weet je wel, dat soort dingetjes eh ik had er één gevonden die sloeg ook best wel aan met de V en de F en dat zijn dingen die we toch nog heel veel trainen en daar maken kinderen een hoop fouten mee.. dus dat slaat wél erg aan.. I: maar dan moet je wel zoeken naar of t op dat moment bij jou lessen aansluit? J: ja ehm maar op zich is dat niet erg want bij sTaal heb je bij de spelling toch eerst een herhaling en ik pak meestal toch een herhaling waarvan ik denk Ja dat hebben ze op dit moment harder nodig dan.. I: dan wat er op t programma persé staat? J: ja, tenzij t programma echt aansluit bij wat ze op dat moment hè, dat ik merk ze vallen hier meer op uit.. maar ik sloeg dan de stap daarna over, want dan kan je op 'verder' klikken en dan moet je t woord ook nog even zó spellen.. I: jaa J: en dat sloeg ik dus maar over omdat je dan met de klanken en de letters zat. I: oké dus dat dat .. J: dus de bewegingen, staat het goed geschreven? Hè zooo, dus die deed ik wel en de vervolgstap dan niet. I: die kon je makkelijk wegklikken? J: ja, ja.. I: oh das wel een goeie tip ook denk ik voor de anderen.. J: ja, ja. I: en dan je ook gelijk wat korter, wat minder tijd kwijt? J: ja maar je kan net zo lang maken als je zelf wilt.. I: ja das waar.. J: want als ik zie van ze gaan een beetje gek doen omdat er gesprongen moet worden, laat ik ze langer op de maat stappen.. I: oh oké dus dan.. J: ja dan zijn ze ook weer even helemaal bij en dan gooi je er weer.. I: dus dan laat je de monotone beweging even een beetje gaan en dan.. J: ja ja ja. I: oké nou helemaal top. J: en ze hebben het zelf ook goed door want "t zijn er 12 juf" , helemaal onderin weet je.. "we hebben nog 3" weet je, zo.. das heel leuk! I: ja ja. Maar zij gaven wel aan dat ze ehhh eh de muziek niet altijd leuk vinden.. J: nee, nee, nou dat vonden wij eigenlijk ook wel een beetje hè? I: ja, ja. Mee eens.. J: t zou leuk zijn als je ook zelf een muziekje erbij kan kiezen.. of in ieder geval de mogelijkheid hebt tussen.. meer dan 1.. I: ja dat je meerdere keuzes hebt.. J: ja. I: ja, en ze vonden t ook wel dat t soms ook wel onrust gaf in hun hoofd of bij hun zelf.. terwijl ze bezig zijn zeg maar... zie je dat ook bij de kinderen? J: nou ik vond, op zich vond ik dat wel meevallen, maar wat ik al zeg, dan liet ik ze langer stappen tussendoor maar dan was het echt, zoals die klokken die sloeg heel erg aan. Sommige dingen die slaan heel erg aan en sommige dingen ehm ja toch wat minder .. I: ja. J: en ehm ja t is, t is dan voor de kinderen ook best wel lastig omdat ze bij mij best wel gewend zijn, nou wat ik van de week al tegen je zei: zijn we nog in de tegenwoordige tijd, blijf

je staan, is t toekomst naar voren, is het verleden stap/spring je ff naar achteren.. nou zelfs voltooid verleden tijd, zelfs nog een beweging erbij en dat slaat heeeel erg aan op.. waar we echt op dat moment middenin zitten... dus... misschien dat daarom.. iets wat meer onrust geeft dat.. I: zou t ook kunnen komen dat t gewoon nieuw is? J: dat denk ik ook... met een digibord erbij.. ja ook.. I: want denk je als je t vaker, langer gebruikt dat t .. J: ja hoor, ik denk t wel.. I: en heb jij als eh want jij staat natuurlijk wel gewoon de hele week voor de klas want parttimers gaven aan van ja ik vind het wel lastig om na zo'n korte tijd al te zeggen wat ik, hoe t.. kon jij na een week al best.. wel een goed beeld van geven of..? J: neee, dat vond ik ook lastig... I: oké.. dus eigenlijk, zou je dan de volgende periode wel weer een willen of liever langer? J: nee ik zou wel langer willen want ze vragen t een maandag ook gelijk, want die week is best zo voorbij hè en met name je hoefde er 3 of 4 lessen geloofde ik.. nou ja ik deed t dan wel elke dag. I: nee was wel gewoon elke dag.. J: oh nou dan had ik want ik dacht dat je er 3 of 4 of dan hoorde ik van iemand die inderdaad een duo had.. maar... ik denk t wel.. maar t is voor die kinderen, t is gewoon een kwestie van ook wennen en ehm.. als je t wat langer hebt, dan weten ze ook "oh, nou daar komt t bord, kunnen ze kiezen tussen freddie en femke.. weet je.. en eh die dingetjes.. en eh ik denk maar ik zou er dan graag een hele doorgaande... dat iedere klas t een beetje doet.. dat het gewoon... erbij hóórt!.. I: ja ja. J: maar dat ben ik dan... I: hé en heb je nou een volgende x, als je nou een volgende x ermee aan de gang gaat heb je dan nog dingen waarvan je zegt ja dat zou ik, dat zou ik voor deze doelgroep toch even iets anders aanpakken of ik zou t voor de kinderen graag op die manier doen of zien of.. tips voor andere klassen, dat je zegt van, dat is wel echt van belang voor mij geweest... J: eh.. ja die tussenstapjes langer tussendoor.. en ook als je ziet dat het heel goed gaat, dat je dat een beetje in de gaten houdt, want het is mij opgevallen, ik probeerde eerst echt, echt dezelfde aantal stappen tussendoor, omdat je vooral ook met die kinderen hè die.. en ik heb wel gemerkt dat ze eerder opletten de dia's dan dr op letten hoeveel tijd er tussen de dia's zit. Dus als je merkt het wordt een beetje rommelig, gewoon weer stappen op de plaats, die bewegingen, en dan rondkijken oke.. we kunnen weer.. en dan de volgende.. en als het heel goed gaat dan kun je er ook gewoon een aantal achter elkaar doen.. ik denk dat t belangrijker is dat ze die tussenbeweging, die heel heel simpel eigenlijk is, dat je dat soms wat beter iets kunt rekken wanneer je merkt dat t iets onrustiger wordt, dan dat je .. ik heb nu 10 minuten en die ga ik gebruiken... I: dus als je wat uitloopt, laat dat toe, want je moet wel even tussendoor, tussen de opdrachten de rust... J: ja en soms was ik echt heel snel klaar! Dan ging t echt heel goed en dan kon ik eigenlijk van de ene dia naar de andere.. maar soms dan was er echt wat onrust en ja, dan maar langer stappen op deee.. I: en dan had je ze weer terug? J: en dan was t weer goed. Ze weten exact hoeveel dia's hoor, want dat zien ze ook gelijk, dus je hoeft niet te denken ik vind het onrustig dus ik sla 3 dia's over... I: want dat zien ze (lacht) J: afraffelen moet je ook niet doen want dan worden ze alleen maar onrustiger.. dan kan je beter denken, ik stop er gewoon wat minuten meer in, ik laat ze wat langer op de plaats stappen... I: ja.. en natuurlijk van tevoren goed kijken welke, ja dat ga je keren als je langer.. J: dat is echt, dat is echt iets waarvan je, want ik begon echt, ik had het thuis gekeken ehm en toen dacht ik ja ik ga helemaal niet beginnen met les 1 want weet je.. neee I: ja, daar heb ik nu niets aan.. J: nee, gewoon door elkaar doen dus eh.. I: dus je moet wel goed even t programma doorkijken.. om je keuze goed te kunnen maken... J: ja en ook de kinderen laten helpen met t programma.. weet je, dat is ook leuk.. soms dan doe ik gewoon alsof ik onnozel ben en.. dat ben ik vaak ook maar goed.. en dan "oh juf je moet nu daar op klikken en dan ga je daarheen" dus.. je maakt t zo ook eigen.. I: je maakt ze mee verantwoordelijk ook? J: jaa. En dan zijn ze er veel meer betrokken dan hup, klik.. en ja, dat kun je natuurlijk niet bij iedere klas doen, maar t maakt, t maakt t wel eh ja.. I: jaaa, kinderen zijn veel meer betrokken er bij dan natuurlijk .. J: ja tuuuurlijk, ze mogen zelfs soms ook denken, denken ze dus dat ze t zelf uitgekozen (lachen beiden)... weet je wel, zó... maar dat maakt, dat maakt ze dan ook echt, ja, das gewoon

leuk, dan heb je gewoon de keuze.. I: maar goed, zou dat niet sowieso kunnen? Dat ze wel eens een les kiezen? J: ja. I: zou dat niet ook gewoon een optie zijn, als je ze gemotiveerder wil, om ze mee te laten kiezen welke lessen... J: ja ja.. maar dan moet je wel een beperkt aantal lessen doen.. dit is natuurlijk een hele lap.. I: ja en t moet natuurlijk wel aansluiten.. J: ja en t moet, t moet, van we gaan nu democratisch kiezen, t wordt díe of díe.. weet je, dat soort dingetjes... maar dat doen ze bij mij sowieso al veel.. dr wordt overal, zelfs lentekriebels: welke gaan we...? Zelfs daar.. I: leuk, top!

Groep 7b – 19 maart 2019: Sem (S), Luciano (L), Tristan (T)

Ehm luister, wat een beetje opviel in jullie vragenlijsten, ja, t was in jullie klas wat meer verdeeld. Er waren wat meer kinderen die wat, die niet heel positief erover waren ehm.. en wat vooral wordt gezegd is, ik merk dat jullie toch wel heel veel hebben gezegd over dat t wel heel veel drukte en lawaai gaf in de klas.. allen: ja ja. I: kunnen jullie daar iets over vertellen, wat wat vond je... was dat een groot nadeel voor jou, Sem? S: een beetje want eh kijk want als iedereen niet echt zo gaat bewegen dan eh andere dingen doen en eh daar werd je nogal eh beïnvloed van.. I: oké dus kinderen gingen dingen doen die niet de bedoeling waren eigenlijk... klopt dat? S: ja. I: en jij had daar last van en dan ga je meedoen, en jij had daar niet zo veel last van Luciano, volgens mij, want jouw vragenlijst was wel positief.. ? L: nou, niet echt, maar... als t onrustig is, dan kun je je niet echt concentreren op de som.. I: oké.. en jij had ook last van die onrust volgens mij, jij vond t ook wel onrustig.. (T zegt iets onverstaanbaars) I: wat zeg je? T: ik vond het niet zo heel fijn. I: nee. Maar kunnen we daar iets aan doen, aan die onrust, want dan zou t beter worden neem ik aan? S: als we t nog hebben.. I: ja, ja, het programma is er nog gewoon... maar wat zou je er aan kunnen doen om dat beter te maken, dat t minder onrustig is in de klas? ... hebben jullie daar ideeën over?.... want als het minder onrustig zou zijn, als meer kinderen mee zouden doen met de opdrachten, hoor ik jou zeggen Sem, dan zou je t wel leuker vinden? ... S: wat zeg je? I: zou je t dan leuker vinden, als kinderen meer mee zouden doen zoals t zou horen? S: ja. I: denk je ook dat t misschien komt omdat het nu nieuw was, dat kinderen gek gingen doen? L: ik denk van wel.. S: nou dat is meestal Luciano dat als we iets nieuws hebben, wist je nog dat we die ene som en dat eh bij aardrijkskunde hadden ze een ander leervak en toen gingen ze ook allemaal raar doen.. L: ja en ook bij dat dansen of zo.. met Just dance.. S: ja dan gingen ze ook raar doen. L: dat deden we gewoon eenmalig.. T: dat was gewoon drie keer niks. I: maar stel dat je t vaker doet hè dus dat kinderen dr aan gewennen... zou t dan.. zou t dan... L: misschien wel.. I: rustiger worden in de klas? S: ja. T: ik, ik vind t minder.. I: jij vindt t minder... wat vind je er minder aan? T: t is bewegen... I: ja, ja.. T: dan.. gaan ze je een beetje in de belangstelling zetten.. I: hmhm.. T: zoals ik... als je.. die belangstelling waar ik dan in wordt gezet, vind ik... nee! I: dat vind je niet fijn? T: nee. I: oké T: en dan moet ik die bewegingen maken zo huhhh en dan ga ik maar gek bewegen omdat ik het anders... I: neee, das heel goed dat j t aangeeft.. je voelt je daar.. een beetje schaamtegevoel geeft dat? T: ja... ik denk : dit wil ik helemaal niet, waarom moet dit nou? I: en zou t, zou dr een manier zijn waarop je t .. beetje waarop je ook zou kunnen bewegen waarop jij dat gevoel minder zou kunnen hebben dat je in deee picture staat? Zou dr voor jou iets zijn... T: ja maar dan moet ik .. als ik, als je iets met mij wilt doen, dan moet ik zeg maar wel vooruit komen... bijvoorbeeld.. eh I: niet op de plaats? T: nee.. (ruis) I: dus dan zou je echt een activiteit moeten doen waarbij je gewoon door een ruimte heen beweegt... S: ja, buiten of zo.. I: want je vindt het niet fijn, omdat je op de plaats dat je t gevoel hebt dat iedereen naar je kijkt of zo.. T: ja.. als je rent dan kan je dat niet zien.. omdat je dan rent... jóuw beelden gaan dan zo snel voorbij, alleen zij kijken nou de hele tijd naar je... I: ja oké... T: en dat kan je dan natuurlijk niet zien... I: ja daarom wilde ik ook graag jou dr bij, want jij hebt.. je beweegt op zich, je sport best graag, maar het viel mij op dat je dit niet zo positief had ingevuld maar jij zou dus graag willen dat er, dat er ander soort bewegingen zijn, dat t meer een doel had...

dat je ergens naartoe kon rennen of... T: ja. S: jaa! S: buiten gewoon... L: ja buiten.. S: dan zou t denk ik wel rustiger alleen ik denk dat... L: dan kan je na de oefeningen echt lekker uitrazen.. S: stel dat kinderen dan eh niet echt met oefeningen, meer buiten... I; want wat wel positief was, want jullie hadden het niet zo heel positief gescoord, maar jullie gaven wel... heel veel kinderen gaven wel aan dat ze zich afloop rustiger voelden.. als ze bewogen hadden... S: dat was echt niet zo hoor, dat was eh... zaten in de klas daarna te communiceren dat ze eh... aan t ruziën waren.. L; t was wel iets minder.. I: maar t gaat om een gevoel.. heb je t gevoel van jezelf, van binnen, dat je lijf rustiger is van binnen als je hebt bewogen, daar gaat t mij eigenlijk om... heb jij dat wel Luciano? L: een beetje... I: een beetje... jij niet Sem? S: echt een heeeel klein beetje.. I: en jij Tristan? Als je bewogen hebt, heb je t gevoel dat je lijf daarna wel rustiger is? T: ja als ik ehh zoals vanavond.. ik train hè.. (S en L lachen) T: en dan ben je afgeleid.. ehh ja Nú... I: ja nu ben je afgeleid dat snap ik... I: als jij getraind hebt vanavond? T: ja als ik getraind heb vanavond dan hier in mn hak heb ik dan ontzettend veel pijn en dan uiteindelijk denk ik dan van jaaa, dan sta ik daar op mn kamer heel ff, ff mn appjes die ik ondertussen tijdens de training nog niet naar heb kunnen kijken... ff... af zitten kijken.. en dan uiteindelijk ja dan kijk ik wel eventjes, maar dan plof ik op bed... I; en heb je, hebben jullie ook t gevoel dat je als je dan – jij zegt ik word er wel rustiger van – zou je je dan ook beter, als je even bewogen hebt, kun je je dan ook beter concentreren op je taak daarna... op t werk.. op t schoolse... als je een opdracht krijgt van school als je moet rekenen of leren.. L: sommigen worden van die opdrachten juist drukker.. S: juist drukker... I: maar hoe voelen jullie je? Voelen jullie je rustiger of drukker? L: rustiger, iets rustiger.. S: rustig... gewoon, gewoon.. I: want veel kinderen geven aan dat ze zich wel rustiger voelen, alleen ze gedragen zich dus niet zo? S: nee! Dat kunnen ze wel voelen, alleen dan gaan ze echt, echt contact zoeken ehmm zo van.. zo van eh zo van kom op, kom op we gaan een beetje vervelen.. net zoals Ruben en Decay... expres zo eh uitlokken dat de juffrouw daar op gaat reageren en dat de anderen dan weer kunnen kloten... I: ja maar heb je t gevoel misschien.. want wat Tristan zegt hè.. hij zegt, hij geeft gewoon aan van eh ja ik vind dat wel een beetje hè, ik vind dat.. wel een beetje schaamtegevoel hè? Zouden meer kinderen in de klas dat gevoel hebben denk je? S: neeeee .. I: dat ze daarom zo doen? T: ik heb, ik heb dr al wel... Decay die vindt dat.. I: ja dat denk ik ook ja.. S: in plaats van dít doen ze dan allemaal dansjes en zo.. I: ja.. en dat leidt heel erg af natuurlijk.. als kinderen allemaal andere dingen gaan doen.. S: jaaa. T: ja L: jaaa I: oké, even kijken... eh ja als je iets zou mogen veranderen aan t programma waardoor dat beter zou zijn hè, want jullie zeggen dan zou ik meer de ruimte gebruiken maar.. T: dat je een doel hebt.. I: maar als je dat niet.. want is natuurlijk echt een programma wat in de klas op het digibord staat.. als je gewoon eh bij dit programma, dus dat je t wel in de klas moet doen.. zou er dan iets zijn wat je zou helpen.. T: ja eh weet ik veel, een training of zo.. L: of net zoals bij de gym, zo'n soort acrobatiek, alleen dat t dan een soort oefening is dat de juf t doet en dat anderen t na moeten doen.. en dan buiten.. maar ja daar is ook geen digibord dus ja.. I: oké.. Sem? S: ik vind.. eh dat aanpassen kunnen we beter eh.. niet echt die bewegingen doen en echt eh andere bewegingen en dat we t ja... I: wat voor andere bewegingen? S: en gewoon kinderen wie ehh... gewoon eh niet niet normaal doen dan gelijk er uit worden gezet want die beïnvloeden de andere kinderen en dan denkt de juffrouw oeehh, ja Sem, ga er maar uit.. I: oké dus de juffrouw moet daar ook strenger op zijn vinden jullie, als kinderen zich dr niet aan houden dan moet t gewoon even klaar zijn.. S: bijvoorbeeld ik eh.. ik word dan beïnvloed en dan ga ik meedoen en dan krijg ik de schuld... I: oké, dankjewel.

Groep 7b – 19 maart 2019: Diana (D)

Ehm... ja t was heel leuk want de kinderen gaven ehmm nou wel wat divers maar er waren veel kinderen aan dat ze t wel leuk vonden.. D: ja.. I: en dat ze ook meer inzet toonden tijdens bewegend leren .. en dat gaf jij ook aan en dat was wel leuk om te zien.. D: ja.. I:

deee leerlingen geven zelf wel aan dat zij best wel veel last hebben van de onrust zeg maar die er zeg maar in de klas is... (Diana zegt nog even wat tegen een leerling die binnenkomt).. I: hoe jij het hebt ervaren... want jij gaf in de vragenlijst volgens mij niet dat je t heel erg onrustig vond in de klas, maar de kinderen vonden het wel onrustiger gaven ze net ook aan... tenminste de kinderen zeiden van ja, dan gaat er 1 iemand wat anders doen en daar stoor ik me aan en dan.. kinderen die niet zo goed meedoen en zo.. en daar hadden zij veel last van.. ehm.. heb jij.. denk jij dat dat komt door de nieuwheid van het programma ook of wat wat zou daar... D: ja, en het ligt ook aan de opdracht.. dus het ligt aan welke opdracht staat er, is het een makkelijke opdracht of geen makkelijke opdracht.. en en ehm de eerste dag ging t super goed en super gezellig en dan eh de tweede dag was er een andere leerling die de eerste dag ziek was, was er weer bij en eh die nou eh die is dan wat negatiever, nou dan begin je al wat negatiever.. en vervolgens eh.. heb je eh hoe heet t (leerling komt nogmaals binnen)... I: ehmmm D: nee maar het ligt aan de opdracht, dus t ligt ook aan dat die leerling weer terug was, t ligt ook aan is t minder druk of is t vol in de klas, kunnen ze bewegen of niet eh... geeft er iemand t antwoord of niet... en ik heb 1 dag een leerling gehad die achterin, helemaal achterin ging staan en dacht van jaa ik weet t niet, ik blijf maar stilstaan, dus dan ben je wel constant aan het helpen... nee, maak een beweging, of dat jij t niet eens bent met de rest.. en een andere beweging maakt, dat mag ook, want t is goed of fout, dus ja jij kan kiezen welke beweging je maakt.. I: hadden ze dat dan nog niet goed in de gaten of zo... D: neee, ja maar die moet dan ook maar gewoon de beweging maken want wij hebben t goed.. eh nee, hij mag zélf kiezen welke beweging hij maakt... dat hij dat anders doet is ook goed, alleen.. hij moest wel gáán bewegen... I: ja en heb je ook, denk je dat het dan misschien ook komt doordat t dan nog niet helemaal duidelijk is hoe alles werkt of zo? D: ja... ja I: Dat t kan komen dat als ze eenmaal beter snappen hoe t in elkaar zit dat.. D: ja, ja I: en ik hoorde je ook zeggen, t ligt aan de bewegingen en ik hoorde de kinderen ook zeggen, wij vinden niet alle bewegingen leuk die er zijn... ehm.. D: ja ja... I: ehm maar dat bevestig jij net... heb jij een idee hoe daar iets mee gedaan kan worden, dat je zegt van dan zou t misschien, als we t op die manier doen of zo, zou dat misschien.. want dat geven meer klassen aan, zeg maar, bepaalde bewegingen vinden we niet leuk.. eh heb jij dr ideeën over hoe dat zou kunnen worden .. veranderd of dat je t eh... nee niet echt?? D: nee want op zich de diversiteit in de bewegingen is wel goed... t is niet iedere keer t zelfde.. I: maar t is meer dat ze bepaalde bewegingen gewoon niet leuk, niet leuk genoeg vinden en dan, dan haken ze een beetje af.. D: ja... off... t gaat op tempo, we hebben ook een rekeningoefening gedaan op tempo en dan ehh weten ze t antwoord nog niet zo goed en dan gaan ze heel lang bewegen.. ja en dan duurt t even voordat je t invult... I: ooh zo.. D: en dan moet je klikken en invullen en klikken en weer klikken en dat gaat ten koste van het bewegen... I: ja ja. D: en we hadden ook, na de eerste dag hadden we een ehh een opdracht is het woord goed of fout gespeld.. en dan is t gewoon bewegingen maken en dan klaar.. je klikt... eh iedereen beweegt oké klik hoppatee en dan gaan we t woord met zn allen spellen en door naar de volgende en de kinderen vinden t leuker als er een beetje snelheid in zit. I: zou je dan bepaalde opdrachten ook van eh dat je denkt die zou ik niet meer gebruiken? Dan zou ik inderdaad de dingen eruit halen die lekker tempo hebben en die andere zou ik weglaten.. D: ja.. ja I: dus t is voor jou ook even wennen aan welke opdrachten wel en niet geschikt zijn voor de klas die je op dat moment hebt.. D: ja.. je kunt ook niet op t laatste moment doen.. dat kan gewoon echt niet, je moet zelf weten hoe die werkt.. I: ja je moet m van tevoren even gezien hebben want dan weet je of die wel of niet eh past waarschijnlijk bij de kinderen voor dat moment.. oké, dus dat is ook even gewenning.. D: ja.. en ze moeten heel erg wennen aan het spellingsdeel... I: ja.. ja, want dat sluit niet helemaal aan? D: neee t eh.. wij leren t aan in klankgroepen, dus 'afschuwelijk': af-schu-we-lijk'... maar dit is a-f-s-c-g-h-u... I: jaa. Ja. D: en zeg je al de 'uu'.. hèe? I: ja ja, daar heb ik ook meerdere klassen over gehoord die dat zo ervaren dus dat eh dat matcht eigenlijk niet met de methode die je gebruikt.. oké das

jammer.. maar daar kunnen we nu niet zo heel veel mee doen maarrrr..want dat kun je nu ook niet zo maar aanpassen.. D: en t is ook lastig om dat te spellen, dus dat is ook lastig.. I: mmm even denken hoor, ze gaven ook aan dat ze voorbeeld niet altijd helemaal duidelijk vonden... kan je je daarin plaatsen wat er niet helemaal niet duidelijk aan was? D: jaaa, ja, dan doet de mevrouw of de meneer een pop eh of een beweging voor en dan denken ze huh moet ie nou zo? Is t nou een huppel, is t nou... ? I: t is niet helemaal duidelijk wat er dan bedoeld wordt? D: nee, nee. I: oké en eh net in t gesprekje toen eh had ik ook bewust een paar kinderen erbij die niet zo heel positief daarover waren maar ehm.. er werd ook heel mooi aangegeven dat er ook een bepaald schaamtegevoel wel is, dat je zo in de picture staat, omdat je op je plaats beweegt ehmm.. dus kinderen die zich daardoor wel een beetje ehm niet zo makkelijk gedragen... denk je dat we daarmee iets kunnen doen zodat het voor die kinderen die dat lastig vinden, want ook dat hoor ik in meerdere klassen, die zich, die t gênant vinden.. hoe we dat zouden kunnen.. ondervangen? D: nee geen idee want ik zie eigenlijk iedereen wel bewegen, ik zie dr een paar naar achteren kruipen ehh.. I: helpt ze dat dan, als ze een beetje achteraan staan? D: ja, ik laat het wel toe. I: ja, ja, maar helpt hun dat dan denk je als ze een plekje wat minder.. D: nouu niet als ze, als ze gewoon meedoen wel, maar als ze dus inderdaad zoals die ene leerling gaan stilstaan.. nee, je gaat meedoen, ik wil jou zien bewegen! I: jaa.. en is dat ook bij bepaalde bewegingen of hebben die leerlingen dat bij alle bewegingen? D: bijna bij alle.. en ook als t tempo.. lang duurt.. dan eh haken dr ook een aantal af omdat t dan conditioneel niet eh dat ze dat niet kunnen bijbenen.. I: ja... ja want zij gaven zelf een beetje we vinden eh dan zou ik liever ehm buiten gaan bewegen of in de gymzaal dan.. dan heb ik een doel en dan sta je niet de hele tijd op je plek, zo in de spotlight zeg maar zo te bewegen... denk jij dat een andere vorm van bewegend leren dan.. in die zin beter zou aansluiten? D: ja dat zou kunnen, een Zweeds renspeel dat is natuurlijk ook eh bewegen maar ik denk dat t meer om de diversiteit gaat daarin.. I: dat je t afwisselt? D: jaa, ja. Want.. ik zie iedereen toch wel gefocust op t bord.. ja op 1 leerling na maar ja die kijkt altijd... I: ja precies. Nou ja, ze gaven ook allemaal wel aan dat ze meer inzet tonen omdat ze t leuker vonden op deze manier maar ze gaven ook wel de nadelen voor hun, die ze nu voelden in ieder geval aan, maar de zoektocht is nu een beetje, hoe kunnen we die nadelen een beetje weghalen zodat ze t inderdaad alleen maar eigenlijk nou zo positief mogelijk kunnen benaderen.. D: jaa ja. I: heb jij dan nu nog dingen die je zou veranderen als je.. als je een volgende testweek ingaat dat je denkt van, dan zouden we t nog zo of zo kunnen doen zodat t wat beter nog aansluit of... denk je dat t gewoon, als je nog een aantal keer doet, dat je zelf, dat je als klas daarin groeit? D: ja eh dat laatste, je groeit er sowieso als klas ook in, ook ook gewoon met afspraken maken en bij mij hoeven ze ook niet mee te doen. Niet mee willen doen, oké prima, dan ga je lekker even in t bijlokaal zitten, want t is eigenlijk dus, je weigert, dus dan hoeft je ook niet bij de klas aanwezig te zijn, want dan gaan ze lopen eh.. etteren... dus eh eigenlijk degenen die niet willen, eigenlijk wil iedereen meedoen want eh op t moment dat ze dan de keuze hebben naar t bijlokaal dan doen ze t niet, dan gaan ze juist weer meedoen dus.. I: ja want dat zeiden ze net ook wel mooi want dan zeiden ze van eh ja als iemand toch niet mee wil doen dan moet ie toch maar even aan de ka, dan moet ie maar gewoon weggaan want dan hebben we dr ook geen last van dus dat is wel, dat sluit dan wel mooi aan bij wat je zegt.. D: ja want anders gaat diegene zitten en om zich heen kijken en lopen irriteren dus dat dat vindt de rest ook niet prettig, dus je kunt meedoen of eh.. ja maar even weg dan. I: ja, oké. D: maar ik merk bij rekenen dat ze t leuker en interessanter vinden omdat t vaak dan beter aansluit bij de les, terwijl t spellingsgedeelte dan niet.. en te veel klikken is. I: ja. D: dus dan duurt t te lang en dan... I: heb jij de hele les, heb jij de spelling, heb jij m al beetje doorgenomen of er nog dingen verder naar onder zijn die, ik weet niet, t is natuurlijk best wel een grote.. zitten er nog dingen bij die wel... D: goed of fout is wel een hele goede, maar werkwoorden dat duurt helemaal te lang, want dan is t 'ik staak, hij staakt, wij staken' of eh in de verleden tijd, dan moet je alles invullen! I: ja, ja. D:

Nou en wie vult dat dan in en hoe beweeg je dan en... I: dus er moet wel tempo in blijven..
D: er móet tempo in blijven! I: die moet je even eruit, als je die eruit haalt dan... D: t liefst
willen ze.. zo snel mogelijk! Dus ... huphup antwoorden geven en we willen.. dus ze gaan
zelfs op de tijd zitten letten: hoe lang hebben we erover gedaan?? I: oh ja dus als je een
beetje dat element erin pakt, dan zijn ze waarschijnlijk iets gemotiveerder ook om eh.. D: ja
ja. I: ja, oké, oh das wel een leuke ook. Oké, dankjewel!

Testweek 2:

Groep 3b: 15 april 2019: Dion (Di), Dylana(Da), Dylano (Do)

I: Hé, bewegend leren, Fit en Vaardig, op het digibord, vonden jullie dat leuk? In koor: Jaaa.
I: Ja? Wat vonden jullie er leuk aan? Do/Di: ehmmm... Di: sporten sowieso. Do: jaa, dat
doen wij vaker met z'n tweeën buiten. I: Oké, dus dat je lekker aan het bewegen bent?
Di/Do: ja, ja. I: oké, en is dat dan lekker omdat je de rest van de dag heel veel stilzit? Do:
ja... eh nee. I: nee? Zit je de rest van de dag niet zo veel stil? Do: nee! I:nee? Maar is het
wel... Do: we kunnen niet gewoon op de stoel blijven zitten omdat we altijd bewegen op de
stoel. I: oké. Maar normaal als je rekenen of spelling doet moet je toch wel soms wel meer
stilzitten toch? Do: dat doe ik ook niet. I: maar nu hoeft dat niet, bij Fit en Vaardig? Do: Dion
doet dat wel, maar ik niet. Ik ben altijd... kijk.. I: oh jij bent altijd aan het wiebelen? Da: ja, zo!
I: Maar is het dan juist dus lekker dat je even bij fit en vaardig mag bewegen daarom dus?
Do: jaa! I: oké dus dat is fijn. Hé en eh is het programma waar je mee moet werken, is dat
een beetje duidelijk? Snappen jullie wat er bedoeld wordt? (onderbreking door een leerling
die plotseling binnenkomt) I: snappen jullie wat er bedoeld wordt met eh... Do: ja. I: en als
het, t voorbeeld wordt gegeven door t poppetje dan snappen jullie ook goed wat er bedoeld
wordt, wat ie voordoet? Di, Da: ja, ja. Do: hmhm. I: kun je t zo nadoen?.. oké... en kunnen
jullie, vinden jullie de sommen en de woorden die gedaan worden, zijn die makkelijk of
moeilijk of.. Di: heel makkelijk. I: heel makkelijk? Da: heel makkelijk!! I: te makkelijk? Allen:
jaaa. I: dus het zou wel moeilijker mogen? Do: bijvoorbeeld 6 keer 6, dat is 36 (Dylana wil
spullen pakken waar ze niet aan mag zitten en wordt dat even op aangesproken door I). I: 6
keer... dus t mag, zou wel moeilijker mogen voor jullie? Di: jaa, iets met 140 of zo... I: ohhh
Di: 140 bij 140 is 280. I: wow maar jij kan al wel heel goed rekenen dan... Da: jaa en ik kan
10 en 10 is eh 20 en dan doe ik er 20 bij is 40 Di: jaa das makkelijk. I: zo! Hé en luister ehm
is het wel eens zo dat als je aan het bewegen bent dat het een beetje onrustig wordt... wordt
het bij jullie onrustig in de klas? Do: jaa. Da: jaa, heel soms door Sarah. I: oké maar wat is
dan die onrust? Is er dan veel lawaai of zijn de kinderen dan heel druk.... Allen: jaaa
(praten vervolgens door elkaar). Do: Dion, ik en Enzo die hebben heel veel last van... Da: ja
en ik ook!! I: van dat er veel drukte is in de klas? Di (tegen Da): maar jij maar jij wordt, doet
juist het drukst. Da: neee! I: oh.. Di: jawel... ik meen t... I: oh dus jij doet wel een beetje
druk? En hoe komt het dat je daar druk van wordt, dan, Dylana? Da: dat komt omdat elke
keer, elke keer Sarah dr, dr tussendoor zit te kwekken en dan kunnen we niet door... I: oh jij
wordt druk van de anderen wanneer je daarop moet wachten? D: jaaa. I: oké. En voel, hoe
voelen jullie je eigen als je bewegend leren doet, wordt je daar een beetje onrustig van, of
word je daar juist rustig van of... Da: nee. Di: jaa, best wel gauw onrustig word je van fit en
vaardig. I:ja? Da: ja, maar soms niet... I: kun je daarna dan weer makkelijker stilzitten
bijvoorbeeld als je dat hebt gedaan? Do: nee. Di: mmm half.. I: half... en waar ligt dat aan
dan? Di:... (zegt iets onverstaanbaars gevolgd door) beetje stilzitten... Da: aan eh... Di: aan
t energie wat weee nog niet kwijt zijn. Do: jaaa. I: oh dus dan ben je m nog niet helemaal
genoeg kwijt? Dus je moet t wel echt goed kwijt zijn, dan helpt t een beetje...? Do: ja en
bijvoorbeeld als we de energie niet kwijt hebben dan dat ik andere kinderen heel druk doen,
dan gaan Dion en ik ook heel druk doen.. I: oké, oooh ja, snap ik, dat snap ik. Hé en heeft de

juf of meester het steeds goed uitgelegd en geregeld dat bewegend leren? Do: eh... Di: half. I: half? Wat zou er beter kunnen dan? Do: ehmm (Da: iemand heb mn speelgoed opgeruimd!!!)... I: wat zou dr beter kunnen dan? Di: ja.. eh.. Da; niet eh... weet ik niet. Di: dat weet ik ook niet.. I: oh dat weet je dan niet... Hé maar als je iets aan het programma zelf zou mogen veranderen hè, wat zou je dan nog, zou je dan nog iets hebben wat je leuker zou kunnen maken? Do: door de klas heen rennen! I: oh door de klas heen. Dus dat je niet op je plaats zou hoeven blijven? Di: jaaa! I: en jij Dylana, heb jij dan nog iets wat je zou willen veranderen aan het programma? Do: misschien handstand oefenen... Da: neee! Nee de hele tijd, de hele tijd door de klas lopen en naar buiten zonder jas! (stille) I: mmmm, maar dan je toch ook niet spelling en rekenen oefenen? Da: neeee, nee! DO; dat is juist leuk want dat is niet leuk. I: nee maar als je een manier moest hebben waarop je dus wel, net als bij fit en vaardig, dat je bewegend het rekenen en het spellen oefent, maar... misschien zou je denken van nou dat zou nog wel hè Dylano zegt ik zou wat meer in de ruimte willen bewegen... (roepen door elkaar heen) Do: als die anderen naar buiten mogen... en dat de meester dan Dion en Dylano roept, dus dannn... dan zeggen Dion en ik soms mogen we doorrekenen, mogen we doorrekenen of... Da: jullie mogen niet doorrekenen want we willen heel graag heel lang naar buiten en dan gaan we, dan gaan we.... (praten weer door elkaar heen)... Do: ons kan het niks schelen als we naar buiten willen. I: oké (praten weer door elkaar) I: maar zou je nog iets aan dat, zoals je het programma nu gedaan hebt hè, op dat digibord, met fit en vaardig, zou er nog, is er iets wat je niet zo leuk vond? Wat nog beter kan... Di: mmmm er zitten meer meisjes in. I: veel meisjes... maar voor de rest niks? Da: ja want hij gaat alleen maar, alleen maar die begrafenis is te moeilijk! Do: Dion, voor mij maakt t niet veel uit, ik heb er toch al eentje.. (lachen en praten nog door elkaar) I: nou, dankjewel jongens.

Diana (D) – LK groep 7b: 15 april 2019

I: ehm even kijken ehm testblok 2 nu ehm.. zijn er dingen die je eh naar aanleiding van testblok 1 nu en testblok 2 nu in vergelijking met elkaar dat je heel anders hebt ervaren, toen je aan het lesgeven was? D: nee niet anders. I: oké. D: niet in de zin van, zie het er anders uit of eh dat.. ehm.. het ligt er wel aan welke leerlingen je in je groep hebt op dat moment eh... en welke meedoen.. ik had het eerste testblok bepaalde leerlingen die het niet zo leuk vonden.. had ik er niet bij.. nou merk je wel dat andere kinderen ehm in.. gemotiveerder meedoen, terwijl als die leerlingen er wel zijn die.. t niet zo leuk vinden, dan worden een aantal toch ook wel demotiverend naar beneden... I: die hebben wel invloed daarop? D: ja. I: en hoe ga je daarmee om, als ze als ze.. D: jaa middelend... op het einde moet je altijd sterren geven aan de les en dan eh zijn er een aantal die altijd standaard 1 ster geven en een aantal altijd standaard 5.. ja en dag ik zeg ik ja das 3. Dan geef ik 3 sterren. En soms vinden kinderen t die eh t wel leuk vinden maar de les niet leuk vinden geven dan minder sterren en dan geef ik ook minder sterren. I: hhmme... want jij zei de vorige keer van als iemand t dan echt, weet je die heeft er geen zin in, die doet niet mee, die laat ik dan maar even in het bijlokaal zitten. doe je dat nog steeds of ga je daar.. D: ja .. I: nu anders mee om? D: of je doet mee, of anders is het les weigering. T hoort gewoon bij de les! I: ja. Maar alsnog hebben ze dan vanuit het bijlokaal invloed op die kinderen die hier zitten? D: nee, nee... I: oké dus dann, dan zorg je dat die invloed weg wordt gehaald die ze dan eh hebben? D: ja. We gaan niet zitten. je doet gewoon. I: ja, ja. D: en hoe je meedoet, of dat nou heel intensief is of dat dat nou heel rustig is, dat maakt niet uit... I: dat maakt niet uit! D: je doet wel, je beweegt wel mee. Je staat en.. I: maar toch kiezen sommigen er dan voor dat ze liever in het bijlokaal zitten dan dat ze meedoen? D: nee, ze gaan allemaal meedoen. I: ze gaan allemaal meedoen uiteindelijk? Oké. D: ja. Maar ik moet wel die consequentie dr op zetten... I: ja. Ja. D: anders blijven ze zitten.. I: anders dan, ja, dan haken ze af? D: ja. I: oké. Ja maar dan, als ze dan, doen ze dan ook wel een beetje positief mee of zijn ze dan.. D: nee, nee, wel

positief. I: oké. Das... en heb je dingen, want je had wel wat, je zei vooral in je voorbereiding heb ik nu, heb ik nu anders naar aanleiding van de tips die waren gekomen... D: ja, ja. I: ehm merkte je dat je dat je daar wat aan had dan, dat je het beter voorbereid had nu? D: ja. Sowieso ook gewoon goed naar de lessen gekeken, die tip had ik mezelf ook voornamelijk gegeven. I: hmmm, ja (lacht) D: van eh dat deed je in de les en dan dacht je ohhh dat loopt helemaal niet dus nu wel gewoon goed de lessen bekijken.. voorafgaand aan eh het geven, dat je weet wat er komt. I: ja. Ehm.. de, de kinderen, als ik nu kijk naar het algemeen kijk wat de kinderen terug hebben gegeven zeg maar, is het in ieder geval dat ze wat minder enthousiast zijn daarover... kan je dat ook plaatsen hier in de klas? D: ja. Ja. Dr zijn dr een aantal die echt demotiverend meegaan. In het vorig testblok waren degenen die niet fit en vaardig willen doen die waren dr de eerste dag, de eerste 2 dagen niet.. I: Oh ja. Maar dit is iets wat zeg maar, over de hele school komt het er een beetje uit; hoe denk je dat, hoe zou dat komen dat dat eh.. is dan het nieuwe er een beetje af of eh?? D: ja ja, het nieuwe is er af en ehm eh dr zijn een aantal enorm leuke fit en vaardig oefeningen bij maar eh een aantal niet.. veel klikken eh.. I: beetje t zelfde ook of eh? D: ja ja. T gaat niet door. I: ja. Het tempo is er dan een beetje uit? D: ja. Ja. En dan moeten ze even tussendoor bewegen en ik hou dan altijd 10 seconden aan en ik kijk of iedereen beweegt en ik tel tot 10 en dan ga ik verder.. ehm.. maar de kinderen willen graag sneller... I: ja. D: ja en dat jaa je moet tussendoor even bewegen en zeker bij sommige spellingsopgaven, dan sta je alleen maar met je handen te boksen.. I: en dat duurt te lang? D: ja. En dan moeten ze eerst het woord nog beluisteren. Dan moet je verder klikken of zeggen dat je wil gaan spellen. Dan heb je t woord gespeld, moet je weer op verder drukken. Dus het zit iedere keer ... I: en met name bij de spelling is het dan minder leuk, klopt dat? D: ja. Ja. I: ja want dat gaven ook wel kinderen aan, dat ze dat minder eh... D: ja, ja. I: oké. Ze gaven ook wel aan eh nu dat vond ik wel bijzonder, dat ze het minder duidelijk vonden dan in het eerste blok, dus nu hadden ze wel wat opmerkingen zichtbaar over dat t niet duidelijk was. Heb je dat hier ook zo ervaren, of niet? D: nou ik heb wel ervaren met invullen dat ze dan eh dan vragen ze ja wat bedoelen ze daar mee, t organiseren? Dan leg je t uit, van goh structuur aanbrengen, dat ik van tevoren vertel wat ik van ze verwacht en hoe het eh hoe t eh loopt en wat eh hoe t eh hoe de activiteit gaat en wat, wat er van verwacht wordt op het bord en hoe zij dan moeten reageren.. ehm... en dan eh vullen ze in oh ja vind ik niks ze eh nee dat heeft ze niet goed gedaan en dan denk ik huh? Dus ik heb niks gezegd van tevoren en niet verteld van tevoren en hoe je wat moet doen? Jawel! Ja maar... I: dan begrijpen ze dat dus.. ze hebben niet helemaal goed het begrip van wat dat inhoudt? D: ja. En ze hadden zoiets van ja alweer die enquête lijst en eh sommigen hadden zoiets van ja maar ik vind het helemaal niks dus dan ook gewoon alleen maar 1. I: alleen maar 1, ja, zonder dat ze dan kijken welke vraag dr bij hoort... D: en eh ja, of geen mening, geen mening. I: oké. En ik heb gezegd tegen de kinderen: als je het niet leuk vindt die mening mag je hebben.. I: ja zeker. D: je hóeft het niet leuk te vinden, maar kijk wel kritisch naar de vraag, gaat die dan ook over het niet leuk zijn of is het een hele andere vraag? I: ja ja. D: maar daar kijken ze niet naar.. I: dat vinden ze wel lastig om dat goed in te vullen? D: ja. Ja. I: oké. Ehm.. dr was bij de eerste enquête een beetje gebleken dat ze de veiligheid dat ze vooral de ruimte en zo lastig vonden, die was dus nu beter. Heb jij nog iets daarmee gedaan, dat ze qua ruimte anders eh of is het in jouw klas niet echt eh.. D: nee. Achter je stoel. Gewoon achter je stoel en vooral niet bemoeien met je buurman, van, van je buurman afblijven, of buurvrouw. I: ja. Ehm... even kijken hoor. D: maar ze zochten zelf ook wel de plek op, weet je dan, dan, zitten ze naast elkaar en dan gingen ze zelf wel een beetje uit elkaar.. I: jaa, ja dat gebeurde hier ook al wel, dat was ook niet zo zeer uit jouw klas dat dat de eerste keer volgens mij kwam. Ehm.. ze waren wel iets, ze gaven iets vaker aan dat ze er nu onrustig van werden en dat ze afgeleid werden, over alle klassen heen dan.. ehm.. kan je dat ook plaatsen, dat ze meer, dat ze onrustiger waren, meer afgeleid eh..? D: ja en toch t eh.. als t dan afgelopen is, zijn ze heel even druk, maar ik laat t dan ook even gaan,

want dan krijg je toch dat hele riedeltje van dat programma met hoeveel minuten en hoeveel sterren en eh... dan laat ik het ook even gaan.. maar als ik dan zeg jongens we gaan verder, we hebben nu spelling, nou zus en zo, dan heb ik de aandacht ook wel weer snel te pakken... I: oké, maar je merkt niet aan de kinderen van dat ze, dat ze inderdaad gewoon tijdens het bewegen dat ze al wat onrustiger waren, of meer afgeleid dan de eerste blok? D: niet meer of minder dan anders.. I: oké. D: niet meer of minder dan gewone lessen. I: oké, nou dat gaven ze zelf aan, dus ik was benieuwd of dat terug te zien was.. D: nee. I: oké. Nou en eh als je nou naar een 3e testblok, als je dan zelf zeg maar zou mogen gaan invullen hoe je met dit programma zou mogen gaan werken, wat zou je dan zelf voor wensen hebben hoe je dat programma zou in gaan zetten? D: mmm zeker niet 2 keer per dag, maar 1 x per dag en eh dan een andere vorm dr naast of iets of eh zoiets.. eh want je merkt dat 2 keer per dag toch echt gewoon "alweeeeer", en zeker degenen die het niet leuk vinden die zitten echt eh.. en het moet persé op het bord staan, want anders hoort het er niet bij... I: oh ja. D: op die manier.. dan gaan ze ook nog eh onderhandelen.. neee, t hoort er gewoon bij, punt (lachen beiden). Ja. Dus ik heb t uiteindelijk ook gewoon op t bord gezet, nu deze tweede testronde. Dus die heb ik dus wel dr uit gehaald want t is gewoon een vak (lacht). I: oh ja. D: ennn ehm.. maar .. jaaa, zou ik t heel erg anders doen? Ik vind t sowieso wel een meerwaarde dat je.. dat je dr mee bezig bent en iets aan het oefenen bent. En zeker bij automatiseren, bij rekenen. Ja, ik vind de rekenkant vind ik echt top! Ja. I: ja. D: maar ik vind de spellingkant.. I: minder... D: ja. I: top. Nou, ik weet genoeg.

Groep 6b: 16 april 2019 – Jasper (J), Didier (Di), Donovan (Do)

I: oké, jongens, even over bewegend leren... ehmm.. hoe vonden jullie dat? Vonden jullie t leuk of eh.. Di: ik vond het zelf niet zo leuk. I: jij vond t niet zo leuk. J: ikke wel! I: Jasper vond het wel leuk.. Do: nou.. nou, soms moet ik dan echt, ik moet de hele tijd dezelfde bewegingen doen en das nou echt niet zo chill vind ik. I: oké, jij vond vooral de bewegingen niet zo leuk.. Do: ja. I: en wat zou je dan daarop, daaraan willen veranderen? Wat zou je willen doen om t leuker te maken? Do: jaa.. misschien.. steeds een andere beweging.. I: oké. Wat meer variatie? Do: ja. I: en jij, Didier, want vond jij er niet zo leuk aan? Di: ik vond het gewoon saai, ik vond het niet leuk geprogrammeerd, ik vond de bewegingen niet leuk en ik vond t ook niet zo duidelijk. I: oké. En wat was er niet, de beweging niet duidelijk, of de opdrachten? Di: nou dan moest je, dan had je 1 foto en een andere foto en dat maakte samen een woord. I: ja. Di: dan had je eh tuin en dan je zo een want.. alleen dat werd samen..? Do: tuinvand.. Di: nee dat werd tuinhandschoen, maar het was gewoon een want, dus dan had het eigenlijk gewoon tuinvant moeten worden dus.. daar begreep niemand een bal van.. I: oké, dus dat was een beetje onduidelijk? Di: jaa. I: en dat vond jij eigenlijk over het algemeen zo? Di: en.. je had knutselspullen, en je had een klas... maar dat was dus tekenlo, knutsellokaal. I: ooké. Di: want je zegt dan gewoon, het was niet echt dat t een lokaal was, want er zaten ook gewoon kinderen in en je zag alleen die kinderen, je zag ook gewoon geen... I: oké. Die opdracht was onduidelijk. Di/Do: ja. Ja. I: en Jasper jij zegt, ik vond het wel leuk? Kan je vertellen wat jij dr leuk aan vond? J: alles. I: alles? J: ja. I: en wat vond je dan vooral... is het dan dat je even lekker mag bewegen of is t dan eh.. vond jij, vond jij de opdrachten bijvoorbeeld wel duidelijk en leuk.. J: ja. Jaaa, eigenlijk vond ik er alles goed aan en alles leuk! I: oh. Oh, nou das wel heel positief. Hé en wat doet dat met jou als jij bewegend leren eh krijg je daar ehm is het dan fijn dat je niet de hele tijd stil hoeft te zitten of eh.. J: ja. Ja. I: ja, vind je dat fijn? J: ja. I: en heb je dan eh ook daarna dat je je beter kan concentreren of zo of helpt dat daar niet voor? J: eh dat helpt daar soms wel voor. Di: bij mij niet, bij mij niet. I: bij jou niet? Di: ik word daar alleen maar drukker van.. eigenlijk helpt die eh.. had jij t eh eh gemaakt? I: nou ik heb t eh t is een, een voor mijn onderzoek is t een eh.. Di: want ik word er alleen maar, diegene die t heeft gemaakt die helpt mij erbij om drukker te worden en dan naar t bijlokaal te worden gestuurd.. I: oké. En wat, wat, kan je precies

aangeven wat dat is dat jou druk maakt? Di: eh dat je gaat bewegen en dan komt je energie weer omhoog. I: ja. Di: en dan moet je weer gaan werken, dan stop je en dan gaat je energie niet meer omlaag, dan blijf je gewoon. Gewoon eh.. I: oké. Ohhh en heb je, maar heb je dat ook als bijvoorbeeld buiten gaat spelen of gaat gymmen of zo, want dan ben je ook aan het bewegen.. Di: jaa dan ben ik ook gewoon druk. I: oké. Di: ik word wel, als ik veel beweeg, word ik wel moe, maar de energie die blijft.. I:oh. Oh. En bij jou, Donovan, hoe zit dat? Do: bij mij ehh (onverstaanbaar stukje) I: en met bewegend leren? Had je ook last juist dat je daar onrustig van werd of juist rustiger zoals Jasper soms zegt.. Do: onrustig. I: onrustig. Hé en de klas in het algemeen, werden veel kinderen er onrustig van? Allen: jaaa, ja. Heel veel. Do: daarvoor moeten we zelfs drie keer of vijf keer stoppen op een dag. I: ohh, dus.. Di: en de meester heeft ook gewoon de laatste keer gezegd, we doen t gewoon eh niet eh meer. I: oh das wel jammer want de meeste kinderen geven in eh als jullie van de vragenlijst aan eh heel veel kinderen die het wel leuk vinden, maar heel veel kinderen worden er dus wel onrustig van? Di: jaa. I: en wat gebeurt er dan precies, is er dan veel lawaai of eh kinderen die vervelend worden? Di: heel veel lawaai, aan elkaar lopen zitten, er ontstaan ruzies en alles... I: oh oké. J: ja en de kinderen doen ook de hele tijd rare bewegingen. Do: ja. J: dan moet de meester ook stoppen. Zo de beweging (doet voor)... niet de beweging die je moet doen. I: oké. J: maar met gewoon een aanpassing.. I: hebben jullie een idee waardoor dat, waar, waardoor dat misschien beter zou kunnen worden, dat iedereen wel wat beter zijn best zou doen.. is daar, is daar.. wat zou er dan moeten gebeuren, of wat zouuu... Do: als je een klein prijsje krijgt, zoals een appel of zo. I: een beloning zou dr aan moeten hangen? Door elkaar/enthousiast: jaaa, ja, ja. Di: ja, degenen die t dan goed doen, niet persé klassikaal een beloning, maar gewoon die t dan goed doen dat die gewoon een kleine beloning krijgen.. I: hmhm.. gewoon een muntje of zo? Di: ja, dat je een minuutje langer naar buiten mag of dat je op t einde nog heel effetjes op de computer mag of zo.. Do: jaa! I: krijg je nu een muntje als je goed je best doet of dat niet? Di: nee. I: heb je dat tot nu toe niet gehad bij bewegend... Do: neee! I: dat zou wel kunnen helpen denken jullie? Di/J: jaa, ja. Nee, dat denk ik niet bij mij. I: bij jou niet? Oh, wat zou bij jou helpen dan? Do: eten! I: eten, ja...(door elkaar heen praten) I: ehm ja oké, maar t moet wel iets zijn wat natuurlijk een beetje realistisch is hè, wat we kunnen... Di: de achtergrond was ook best wel saai van t bewegend leren, want er zit ook verder geen muziek onder en dat is zeg maar heel erg saai. I: oké, dus t moet een beetje uitdagender worden? Ja: bewegen op de muziek! Di: ja t moet een beetje uitdagender worden maar t moet ook eh muzikaler eh.. I: oké, oké. Di: dat je bijvoorbeeld de bewegingen moet doen op de toon van de muziek bijvoorbeeld.. I: aha. Hé en merkten jullie nou nog verschil tussen de eerste keer dat jullie dit deden, hè de eerste, eerste week en nu de tweede week... Di: nou we hebben het al heel lang niet meer gedaan omdat de meester gewoon stopte. I: ja maar jullie hebben nu pas hebben jullie de tweede keer en toen heeft de meester t gestopt maar daar, iets, een tijdje daarvoor hebben jullie de eerste keer, voor t eerst gedaan.. Di: ik vind dat ze steeds drukker worden. I: ze worden steeds drukker? Meerdere stemmen: ja, ja. Di: steeds meer naar het bijlokaal. I: oh.. en hoe zou dat komen dat... Di: steeds meer ruzies eh. I: gaan kinderen zich vervelen dan of... J: niet eh niet... Do: sommigen gaan een fortnite dansje doen zoals de hype.... J: ja, ja. Soms doen ze, als je dit moet doen (doet een beweging voor), doen ze soms zo, die doen de swish. I: maar zou t dan leuker zijn als er bijvoorbeeld een swish zat in het programma? Allen (enthousiast): jaaa, ja, ja! Do: ja of de hype. Di: ja of dat er bijvoorbeeld pasjes in zaten. Dat je gewoon een muziekstuk hebt, dat je, dat er dan muziek wordt afgespeeld en dat dat je eh dan ook sommige dansjes hebt. I: oké. En dat je dan ook zelf iets zou kunnen invoeren, van een beweging die jullie leuk vinden? Do: jaaaa! Nog beter! J: ja. Dan konden we, dan konden we met de hele klas beslissen welke er bij zou komen en dan.. gingen we die die les gebruiken voor... I: zou de aandacht er dan wat beter bijblijven? Allen enthousiast: jaa, ja! J: ik denk t wel! Want dan.. want dan.. Di: je moet ook wel een beetje letten op welke muziek je bij welke

... I: tuurlijk, ja. Di: bijvoorbeeld, je doet geen fortnite dansje bij klassieke muziek en je doet geen klassieke muziek bij een fortnite dansje en je doet ook geen eh, ja hoe zeg je dat, .. je doet ook geen ehhh, hele zachte muziek of van die hele harde muziek.. (praten door elkaar) I: ja precies. Maar dan betekent t wel, wat nu in is, is volgend jaar niet meer in, dus dan zouden we welk elke keer het moeten kunnen aanpassen eigenlijk toch? Allen: jaa, ja. Di: maar gewoon muziek die al járen.... J/Do: ja, ja. I: die altijd wel leuk is... oké. J: ja het is wel handig dat ze, dat als er een fortnite dansje bijkomt want dan hoeven ze, de kinderen niet weggestuurd te worden, want dat doen ze toch al de hele tijd.. (lachen) I: ja. Oké. J: dan worden ze niet weggestuurd. Do: ja da's wel chill. I: en hebben jullie nog eh ehm een laatste... (leerlingen praten over iets anders).. hebben jullie nog iets van, dat heb ik nu nog niet gezegd maar dat zou ik nog wel fijn vinden als dat anders was in het programma... Di: ehm... zeg maar, als je een level hebt gewonnen, die stickertjes, want die slaan meestal nergens op bij de les.. I: oké. Di: ik zou gewoon zeggen dat dat wel ergens, wat je bij de les hebt geleerd, dat t daar zeg maar wel bij hoort. I: oké. J: ja kijk zo'n, zo'n twee woorden samen in 1 foto, dat kan je zo, een sticker met samenstellingen erin.. I: oh ja, dus dat de stickers iets meer aangepast zijn aan de oefening die je hebt gedaan? Allen: ja, ja, jaaa. I: oké. Nog iets? Di: en dat er een muziekje... I: jaa, ja, want er zit wel een muziekje bij, die hebben jullie de eerste wel aan gehad, maar da's één keer steeds hetzelfde. Ik weet niet, hebben jullie die helemaal niet aan gehad? Di: nee. I: nee. Nee, daar heeft de meester misschien ook wel bewust voor gekozen omdat het misschien wel nog meer onrust veroorzaakte, maar.. ehm.. maar in ieder geval muziek.. en Donovan nog iets wat je.. Do: eh ja!... dat, dat, wat was t ook alweer... I: ik weet t ook niet... jullie nog iets? Di: neee! I: Jasper ook niet? J: nee. I: nee, Jasper zei al dat ie t heel leuk vond.. oké, nou top, dankjewel jongens.

Groep 8b: 16 april 2019 – Tijn (T), Falko (F), Max (M)

I: Hé we gaan het even hebben over fit en vaardig en ik wil graag even weten gewoon in het algemeen wat jullie daarvan vinden.. M: eh ja eh ik vind t leuk maar.... T gebeurt niet serieus altijd... I: oké, en waar ligt dat aan? M: ehmm, ja gewoon.. het is... nieuw.. eh t is iets anders ennn ja, I: en da's lastig dan voor sommige kinderen of wat bedoel, of wat bedoel je daarmee? M: ja... lastig.. I: oké. En wat vind jij ervan, Tijn? T: nou ik ben wel met Max eens, maar... ik denk ook, t komt ook een beetje, omdat... t zijn bijvoorbeeld met spelling hadden we heel veel oefeningen, daar moesten we 10 keer moesten we iets doen en dan moesten we ook helemaal, heel, niet dat je vrij stil staat, en dan moest je spellen en dan moest je.. I: ja, zo'n lunge moest je maken volgens mij... T: jaa en dat waren er 10 en zo. Op een gegeven moment, de eerste 2 is nog wel normaal, maar dan.. meer... als t nou bijvoorbeeld gewoon lopen is en dan 10 van rekensommetjes en als je t goed hebt dit en als je t fout hebt daneh... knieheffen of zo.. I: jaa, met die multiple choice antwoorden... T: dan gaat t wel serieus, maar bijvoorbeeld met die hele lange dan gaat t niet echt... I: oké sommige oefeningen duren te lang of zo.. T: mwah, ik vind t niet echt heel leuk, dan zou ik liever als je iets met bewegen dat je een opdracht elke dag met je klas moet uitvoeren en dan kan je die de hele dag moeten, bijvoorbeeld dat je 10 dingen moet zoeken, om t uur, in een hele week.. I: want je vindt t op zich wel leuk dat je iets met bewegen doet terwijl je leert, alleen deze manier vind je niet zo leuk? M: het is gewoon te veel... want net zoals met spelling. Met spelling hadden we 20 keer moeten, moeten we, moesten we 6 woorden lopen spellen, de hele tijd, moesten we de hele tijd dit lopen doen.. I: te veel herhalingen? M: 20 keer doen! 20 keer 6! Jaa... I: da's veel... M: jaa! 120 keer dit doen! T: het was wel veel alleen ik vond t niet zo heel leuk.. I: en vond je de bewegingen niet zo leuk, of de vragen? T: de vragen is best wel makkelijk... I: de vragen waren makkelijk? T: jaaa... en t is ook gewoon.. t is niet mijn ding! I: oké... Falko? F: ehm ik vind t wel leuk, maar sommige kinderen, als t iets te lang duurt, dan gaan ze alleen maar zitten dollen of vervelend zitten doen. Dan vraag je stoppen

en dan stoppen ze niet, dan gaan ze nog meer door en door en door. En dan komen ze steeds dichterbij je... en dan vraag ik of ie weg kan gaan, gewoon weer terug naar z'n plaats. En dan komt ie nog dichterbij en ja, dan sta ik tegen de rusthoek aan en dan komt ie nog dichterbij en dan slaat ie bijna tegen me aan.. I: oh, da's niet echt prettig natuurlijk... F: nee en dan zeg ik dat ie weg moet gaan maar dan blijft ie gewoon staan... I: oké dus t zou wel.. T: meer ruimte! I: het zou wel leuk kunnen zijn vind jij, als t serieus gaat.. F: jaa. I: en jullie geven aan van het kan wel serieus maar dan zou t ook wel iets uitdagender, iets leuker moeten zijn. T: ehmm ja dat je bijvoorbeeld elke dag ehm moet je in een hele week moet je 10 eh elke dag proberen eh 5 dagen.. dat je elke dag 2 insecten ziet die je nog niet gezien hebt... I: oké en hoe kom je dan in beweging? T: dat je dan 10 minuten de tijd hebt, dat jeeee... met de klas, insecten op gaan, moet je er twee opzoeken en.. I: je zou meer de ruimte in willen in ieder geval? T: ja. M: door de hele school!! I: oké dat je niet alleen maar... T: .. moeten wij dat wel kunnen, want in de klas is ook niet heel veel ruimte om de tafels en zo.. I: oké duidelijk. Hé en vinden jullie, is het programma wel duidelijk? Zijn alle opdrachten duidelijk, zijn de bewegingen die worden voorgedaan, is het allemaal wel duidelijk? M: ja. T: Ja, alleen ehm.. hij kan, t is.. een muzikje, en dan is t gewoon niet praten of zo en ehm de bewegingen dat, dat zijn ook bewegingen... als t bewegend is, dan ben je de hele tijd in beweging, bijvoorbeeld als je, als je ehh t niet waar is doe een beweging en als je t fout hebt dat heb je wel s, maar niet dat je dan 10 seconden stil moet zijn, eerst alles 10 minuten voor gaat doen, typen en dan gaat spellen.. een eh hele oefening wat veel te snel gaat, want dan doet dat poppetje heel sloom en dan gaat t spellen heel snel.. I: okée, dus dat klopt n.., de beweging klopt dan niet helemaal met de eh.. M: je raakt in de war! I: ohhh dat snap ik ja.. T: als je bijvoorbeeld bij de r bent en wij zijn bij de ehh, als je bijvoorbeeld eh 'racen' I: ja.. T: 'racen'.. als wij dan bij de c zijn is hij met t springen misschien net bij, tussen de r en de a... I: oké, zeg ik t dan goed dat t niet helemaal ritmisch is dan zeg maar, de bewegingen? Jaa? Oké.. die heb ik nog niet gehoord, da's wel een duidelijke.. vind jij t duidelijk Falko, wat er bedoeld wordt met..? F: nee je raakt best wel vaak in de war, want... dan zit je met iets in je hoofd, dan heb je het net in je hoofd wat fout en goed is en dan moet je alweer wat nieuws doen.. T: oh jaa en ook het typen dat gaat heel hard.. I: want, wat gebeurt er dan? T: nou als wij eh.. wij hebben een paar keer gehad dat ze op de t drukken... M: ja en dan wordt t dubbel! T: en dan gaat t drie.. I: Ohh! Oh, dan klopt ie niet helemaal, daar maakt ie een foutje in.. oké.. en ehmm hoe voelen jullie je na afloop van bewegend leren, doet dat iets met jullie? Als je kan bewegen? T: jaaa, wel zo van, eigenlijk had ik nu liever gewoon gewerkt of iets anders gedaan, want dan vind ik wel een beetje m'n tijd verspild... t is misschien wel geen les maar... bijvoorbeeld met die spelling dacht ik echt wel van... wat saai en dat dat, dan had ik liever gewoon normaal spelling gehad.. I: hmhm, maar ik bedoel eigenlijk meer.. ehm.. als je beweegt tussendoor hè, dus bijvoorbeeld bij t bewegend leren, heb je dan wel dat je je beter kan concentreren of dat je, of juist niet? T: het is wel lekker, maar op een gegeven moment, hij gaat de hele tijd dezelfde doen, dat ie dan niet als t een keer goed is een andere doet of zo, een andere beweging.. M: ja na de 10 kreeg, kreeg je pas een andere dus dan na die 60 woorden spellen kreeg je pas een andere beweging en dat is nog net wel t zelfde, net niet t zelfde.. I: maar als t dan stopt hè, bewegend leren is klaar, eh Falko jij wilde daar volgens mij iets over zeggen, ben je dan daarna, kun je je dan juist beter concentreren of juist niet, ben je dan rustiger of juist niet? F: eh een beetje onrustiger, maar t valt me wel op dat de klas dan, een paar kinderen nog veel drukker zijn en die dr blijven mee doorgaan.. T: ja als ze buiten adem zijn en zo.. I: oké die blijven, t brengt juist meer onrust vind jij... en zou dat wel anders kunnen? Zou t wel... M: maar ik vind juist dat je er meer uitgeblaft van raakt en dat je gewoon effe een half uur rustiger bent.. I: oké dus jij ervaart t anders.. voor jezelf in ieder geval.. M: ja, dan ben je gewoon uitgeblaft.. T: anders zou zijn dat ehm, dat hij eh dat er een soort rad is en dan moeten we draaien voor wat we in een week moeten doen en dat we... in bijvoorbeeld in 2 groepjes wie t snelst in de hele... ehm effe snel wat, wi t

ehmm, elke dag mag je.. 10 minuten.. heb je met een groepje, we zijn met 10, wij, dus dan heb je 5 om 5, mag je eh in die 5 dagen mag 1 iemand bijvoorbeeld op t voetbalgoaltje schieten en dan eh gaat eh hij naar binnen, gaat de volgende nog gewoon dezelfde dag schieten en dan tegen t andere groepje... bijvoorbeeld ik zeg nou voetbal maar kan ook andere... en kijken wie dan t meeste punten heeft en die heeft dan een punt voor die dag en dan... de volgende dag weer t zelfde, dus dat je dan een soort van.. opdracht hebt.. I: oké.. T:.. voor sport, maar niet dat je.. I: maar dan doe je geen spelling of rekenen natuurlijk, en dat is t idee, t is t idee dat je bewegend leert. T:.. terwijl je mikt! F: als je een woord spelt, van spelling, dat je dan mag schieten en als je mist.. I: oh zo! Op die manier... oh zo ja.. F: dan mag iemand uit het andere groepje spellen.. en als die raak schiet, dan mag weer iemand uit jouw groepje.. T: nou ik denk misschien niet spellen, want spellen, dan staat het woord al klaar.. zou je beter ehm bijvoorbeeld dat je een ehm dat zie je ook wel eens op televisieprogramma's dat ze dan vragen, een vraag bijvoorbeeld ehm beschrijf ehm hem in 1 woord, maar dan staan er vijf dingen wat niet mag, wat niet gezegd mag, als er dan eentje zegt, bijvoorbeeld 1 team raadt het in 10 seconden, als je 1 woord die er niet staat, en dat je dan goed hebt, dat je dan mag schieten.. I: oh jullie zijn wel creatief maar jullie zouden dus liever wat meer variatie.. dat begrijp ik een beetje, ja... M: maar het leukste is wel die poppetjes.. I: die vind je wel leuk? M: ja T: neee, het is heel onlogisch want.. M: ja maar dan krijg je die stickers als je een opdracht hebt voltooid, maar je kan ze ook gewoon skippen allemaal.. I: en dan heb je m alsnog verdiend? M: ja T: ja je kan ze allemaal... ja maar.. soms.. we hebben nu al drie stickers maar.. terwijl we het al veel vaker gespeeld hebben.. M: nee we hebben t drie keer gespeeld.. F: nee, meer T: nee we echt wel vaker... met juf Tanja.. en dan kregen we ook geen sticker.. I: oké.. M: daar was ik dan niet bij.. T: nee ja nee hij was toen ziek en 1 keer was met z'n oma.. I: nou maar hé maar t is eigenlijk wel super duidelijk wat jullie zeggen dus ik weet, ik weet daarmee wel even genoeg.. dank jullie wel!

Groep 6/7c: 16 april 2019 – Tijn (T), Jonah (J), Lotes (L)

I: nou eh, dat fit en vaardig op het digibord, dat programma, wat vonden jullie ervan? ... hoe vinden jullie dat? T: ja, leuk.... I: en jij, Jonah? .. T: wat is eigenlijk fit en vaardig? I: dat, dat bewegend leren op het bord, weet je wel, spelling en rekenen.. T: oh ja, leuk, leuk. I: en jij, Jonah? J: ik vond t ook wel leuk. I: en dat hebben jullie twee keer gedaan hè, jullie hebben het eerste blokje gedaan en toen t tweede blokje.. was er nou een verschil tussen die twee keren? T: eh... ja.. de tweede keer was meer onrustig.. I: was meer onrustig, ja? Hoe kwam dat dan? T: weet ik niet... iedereen kende t al denk.. I: was niet meer nieuw dus dan gaan ze een beetje... T: ja. I: oké. T: zoals, dan komt er een woordje zoals paling of zo en dan gaat iemand weer zeggen "paling, viss" en gaat ie zo heel raar zo'n vis eten.. I: oké dus iedereen gaat een beetje gek lopen doen? T: ja. I: maar hoe zou dat komen, wanneer ga je zo gek doen zeg maar? Want dat doe je meestal wel met een reden... is dat dan dat je t eh.. niet meer leuk is of.. T: omdat het niet meer leuk is denk ik... I: jaaa... enn.. hoe zou t dan komen dat t de tweede keer minder leuk was dan de eerste keer? J: de eerste keer is wel wat... eh nieuwer.. en willen ze juist meer opletten en dan.. vinden ze t juist leuk.. I: oké, maar de eerste keer dat je... als je de tweede keer gaat gamen is t ook nog leuk en de eerste keer dus eh eh gamen blijft leuk, dus waarom blijft dit niet leuk dan? T: jaa ik vond t wel nog leuk maarr.. I: ja maar in het algemeen inderdaad.. L: ik heb geen conditie en dan kan ik eh heel weinig bewegen.. I: oké bij jou, jij hebt zoiets van da's veel te vermoeiend.. eh en als de oefeningen nou worden aangepast dat t... L: maar ik ben altijd moe dus.. I: oh je bent altijd moe? T en J lachen. L: Ja dus dat is dat is geen reden en dan ben ik zo moe dan ik sommige bewegingen echt niet omdat ik te moe ben.. I: oké.. maar Jonah wat denk jij dat er dan.. want net wat ik zeg, dat gamen blijft wel leuk, waardoor zou dit niet leuk, waardoor zou dit nu minder leuk zijn? J: omdat.. ja.. bij dit moet je echt nadenken en bij gamen hoeft je niet, hoeft je eigenlijk niet na te denken.. T: hierbij moet je leren... leren, want.. léren vinden kinderen

juist niet leuk! I: oké.. T: dan moet je ook nadenken... maar de meeste kinderen vinden t wel leuk maar dan... ja, dan.. is de ene les misschien een beetje saai en dan gaan ze meteen irriteren... I: oké, dus t wordt saai. Dus t.. T: dan begint 1 kind... J: en dan worden hun ook weer druk en dan gaat t... I: en dan beïnvloeden ze de rest van de groep? J: jaa. I: en hoe zouden we er nou voor kunnen zorgen dat dat niet saai wordt dan? L: ja, ik weet wel iets! Ehm.. gewoon, spelletjes dr van maken, gewoon soort van.. van dat je eh.. bijvoorbeeld moet bewegen eh.. anders, andere bewegingen. I: andere bewegingen... vinden jullie dat ook? J: nee, niet echt.. T: t is wel nu effe 1 standaard beweging op t begin.. 1 standaard beweging dus zo een beetje rennen zo... I: hmmm... zou t leuk zijn als dr meer variatie was dan? T: jaa. Als er meer andere bewegingen waren en dat eh als we bij deze die beweging hebben of zo.. I: dat boksen.. T: en bij de ander eh rennen, bij de ander springen, bij de ander eh.. L: slapen op de tafel.. T en J lachen. L: dat zou chill zijn! T: bij de ander sit-ups eh bij de ander opdrukken, dat is veel leuker! I: oké, dus wat meer variatie? T: ja en ook, en ook dat je iets, echt iets kan dóen, echt iets kan doen! I: noem eens een voorbeeld dan... hoe bedoel je dat, iets kan doen.. T: ja zoals opdrukken of zo.. dan kan je wel iets doen, toch? J: jaa. I: oké en Jonah wat zou jij graag willen zien, wat zou jij leuker vinden als je qua bewegingen .. J: ja, meer bewegingen ennn... meer keuzes.. I: meer keuzes... uit wat te doen... t is een beetje nu allemaal t zelfde.. J: ja. Eerst was t ook bewegingen meer en dan zijn t er drie en dan.. dan kan je, dan weet je al sowieso 2 zijn t er niet en dan heb je al 1 over... I: oh dat is bij de meerkeuzevragen, bedoel je? J: ja. T: én.. hoe heet t, kijk, dan staat er van ehh.. hoeveel is 2 keer 7 of zo.. en dan staat er in één keer 32 eh.. 44 of zo en dan staat er 14. Ja dan is dat niet eens meer om uit te kiezen omdat t dan niet eens meer bij elkaar in de buurt zit.. en dan.. 7 plus 7 is geen 44 of 32.. I: nee. Dus is t te makkelijk dan soms ook? J: ja. T: jaa een beetje wel.. I: zouden de keuzes wel iets, t zou wel iets moeilijker moeten zijn, dat t wel iets dichter bij elkaar ligt, dat je denkt van, daar moet ik nog wel over nadenken.. T: nee dat hoeft niet, want dan gaan de kinderen juist irriteren als... I: als t te moeilijk wordt? T: jaa, want we hadden een keer een best moeilijke en toen gingen ze juist irriteren omdat ze t saai vonden.. I: ohh, oké, dus t moet niet te moeilijk zijn zeg je, maar t moet ook weer niet te makkelijk zijn? T: ja, niet te makkelijk en niet te moeilijk en.. dat er, nu staan er drie keuzes zoals dat 44, 32 of 14.. eh dat je dan 5 of zo doet, dat je uit 5 dingen kan kiezen.. I: uit 5, ooké, dus dat je iets meer moet kijken dan kost t ook wat meer inspanning, oké dat zou een goeie zijn.. hé, vinden jullie dat het programma wel duidelijk is, hoe het werkt? Allen: jaa, ja. L: ja ik vind het wel duidelijk maar ik vind dat er ook meer handbewegingen moeten, want t is maar 1 handbeweging. I: oké, t is nu veel met de benen? L: ja. I: oké, da's ook wel een goeie aanvulling. T: en, hoe heet t, wat zij je ook alweer, over... I: of t duidelijk is t programma.. T: een beetje, en ook weer een beetje niet, want... hoe heet t eh met de eh met dat geschreven van doe deze beweging na of iets, nou dat... ik doe effe voorbeeld, dan staat, dan snap, snap, snappen sommigen kinderen ze niet.. I: dan is de voorbeeldbeweging niet altijd duidelijk die t poppetje doet? T: jawel, dat is wel duidelijk.. maar hoe heet t... als er staat van... op t begin staat er dan toch zo'n hele tekst? I: hmmm, ja. T: dat is dan de uitleg.. I: ja. T: die is een beetje onduidelijk, die snappen sommige kinderen niet. I: en eh wat de.. de juf of meester vult die aan of zo of eh verduidelijken ze t dan of... T: neee, nee. I: wat gebeurt er dan? (praten door elkaar) J: dan klikken ze gewoon verder.. I: oh dan klikken ze gewoon verder... maar geven jullie dan, geven diegenen wel aan dat ze t niet snappen? T: soms wel, soms ook niet. I: en wat gebeurt er dan? T: en dan.. dan zeggen ze , dan moet je om je kijken naar de bewegingen of zo en dan moet je t gewoon nadoen.. J: dan leggen ze t uit.. I: oké, dan leggen ze t wel even uit? J/T: jaa, ja. I: dus t is op zich wel duidelijk, alleen de instructie is niet altijd, vanuit t programma, is niet altijd duidelijk.. dan moet de juf soms wel, of de meester, even aanvullen om het duidelijk te maken... oké. En, hoe, hoe voelen jullie je nou als je, als je bewogen hebt hè, dus je hebt dat bewegend leren gedaan... word je daar rustiger door, of juist onrustiger? L: onrustiger! I: jij wordt er onrustig van?... J: rustiger.. I: jij

rustiger? J: de hele klas druk... I: oh wordt iedereen, wordt ie onrustiger, wordt iedereen druk? J: jaaa. T: nou.. nou.. op t begin is het dan in één keer heel rustig en daarna, echt 10 minuutjes later, dan wordt het weer in één keer heel druk omdat iedereen dan effe moet doen... dan gaat iedereen zo.. (hijgt) I: even uithijgen? T: jaa, even uithijgen.. enneh.. ja.. iedereen die is dan wel... jaa, iedereen is dan wel positief... eigenlijk... I: oké. T: maar dan, dan, jaaa, kijk, dan zit er een woordje zoals paling of zo... en dan ná die les, als dr dan een grappig woord of zo in zit... dat vinden sommige kinderen dus grappig... J: zoals jij.. (T lacht) T: jaaa, als iedereen het heel raar gaat zeggen dan wel... maar hoe heet t, dan zeggen ze van.. paling en dan gaan ze heel raar vis zeggen waardoor dat, dat gaat dan heel de dag door, dan zeggen ze heel de dag visss. I: oké, dan vinden ze t moeilijk om daar mee te stoppen? T: jaa. J: moet jij zeggen, jij zegt altijd bij tien "haha". (T lacht) I: dus dan is het ook wel lastig om dan weer rustig te worden en.. maar dan komt t dus doordat t, als het niet serieus wordt gedaan, dán wordt t onrustiger daarna? J: ja. T: nou, dat vind ik niet.. I: hebben jullie in t eerste... want jij zei, t tweede was onrustiger, t eerste blok was misschien.. wel rustiger? Was daarna wél te merken dat kinderen juist meer rust hadden of was t daarna ook onrustiger, na áfloop van de les? L: ja wel een beetje.. T: jawel, jawel, jawel. Dat was wel. Maar hoe heet t.. als je nou.. ik heb dan nog wel iets te zeggen want.. nu eh waren t beetje nog dezelfde dingen nog wat je moest doen.. I: jaa. T: en als je dan andere dingen doet, zoals eh bij deze les moet je rekenen, moet je getallen kiezen en bij de andere les moet je ee, eh rekenen maar dan met eh... ja, dat weet ik niet, maar dan moet je ook iets ánders doen, snap je? I: hmhm, ja.. T: jaa, dat dus.. want dan is bijna iedere les is bijna t zelfde.. I: hmhm... meer variatie.. T: ja! I: en dan hou je waarschijnlijk ook meer de aandacht erbij, dan blijven de kinderen serieuzer? T: dan vinden kinderen t ook leuker! I: en als je nou nog één ding zou mogen veranderen aan het programma nog van t bewegend leren, wat zou je dan anders.. L: ik weet t! Ik zou zorgen dat er ehm wel moeilijkere vragen komen en dat er meer ehm soorten bewegingen zijn... I: oké, dus meer variatie. I: Jonah? J: ja ook meer keuzes. I: meer keuzes. T: meer keuze en meer variatie. I: oké. Nou super, dank jullie wel.

Judith (J) – leerkracht groep 6a: 16 april 2019

I: ehmm.. testblok 2... heb je dat anders ervaren dan testblok 1? Heb je daar.. heb je er een ander gevoel bij hoe de klas t oppikte of hoe je zelf d'r in stond?... J: eh... ja! Nou.. ja! Heb ik wel anders ervaren.. op zich was het naar mijn idee wel t zelfde maar ik heb t anders ervaren, je weet dan meer wat je kan verwachten, je weet ook wat je, wat je van de kinderen meer kan verwachten en daar kan je dan op inspelen. I: hmhm... en ehh heb je ook dingen die je positiever of negatiever hebt ervaren? J: nou nu, omdat je t dan kent... ehh, nu liet ik soms ook de kinderen, liet ik t aanvinken, dus dan kan je ehh ehh eh eigenlijk positiever, want je kan er nu wat meer mee spelen omdat je t... ja.. I: je bent wat beter voorbereid, dus je zit wat beter daarin? J: ja je zit ook beter daarin ehh je weet nu ook wat ze ehh nou wat dus eigenlijk dus ook wat moeilijker was, dus dat t niveau naar beneden kon en bij de eerste keer ehh ja.. I: pak je wat.. J: ja, pak je wat, en pak je je klass.. eneh ja en ook niet 1,2,3 aan gedacht en t zijn ook maar die twee dagen dus die zijn ook zo voorbij, dus daar kon ik nu mee meer wat mee spelen en ook wat meer aanpassen aan de kinderen.. I: oké. Ehm.. als ik kijk naar de algemene tendens van wat de leerlingen en wat de leerkrachten terug hebben gegeven is dat het wel wat minder positief is qua hoe leuk ze t vonden, of uitdaging of zo, zowel leerkrachten als leerlingen geven aan dat ze eigenlijk.. geven t een wat minder positieve beoordeling. Heb jij dat gevoel zelf, van jouzelf, van je leerlingen uit, ook gehad in jouw klas? J: nou ze gaven wel aan dat ze dr, maar dat was de eerste keer, dat ze dr wat drukker van werden... I: ja. J: eh... dat had ik nu niet en dit is ook wel een klas.. iedereen deed ook wel mee.. want dat was zelfs de eerste keer deed níet iedereen mee en nú.. eh waren ook degenen die toen eigenlijk niet mee wilden doen en eh.. I: dit t wat spannend

vonden dan of zo, de eerste keer? J: jaa, misschien spanning van die deden t nooit en eh je deed t niet, t is anders.. I: nieuwwww.. J: t is nu nieuw ehhe ja, je moet een beetje gaan springen of wat dan ook, en nu deden die ook mee en die wilden zelfs van (maakt fanatiek geluid).. nog meer opdrukken of zo, dus die waren... I: oké.. dus jij had juist t gevoel dat t wélll.. ehm meer leefde in de klas? J: ja.. ja.. had ik wel. I: oh, oh da's.. want in het algemeen zeg maar, over alle klassen en leerkrachten waren ze iets minder positief nu en eh dat gaf juist, anderengaven net al aan, ja misschien dat t een beetje saaier werd omdat het niet meer nieuw was, maar jij zegt juist.. er waren ook kinderen die juist.. de eerste ronde nog niet, die zoiets hadden van huhhh en die nu wel meededen... J: ja, ja. Dan had ik wel net de maandag en de dinsdag dus dan.. was weer net t begin, dat we t net weer gingen doen, snap je een beetje wat ik bedoel? I: ja, ja. Jij pakte t net weer op... dus je weet niet wat Kirsten, hoe die het heeft ervaren.. J: ja. I: oké, ehmm vond je dat t nu... je hebt ook niet meer onrust gemerkt nu in de klas? J: neee, eh nee, je weet niet wat je kan verwachten en ehhe.. nu dat je.. ja, je kan daar zo nu beter op inspelen dus je pakt ze gewoon dan.. sneller weer aan om te weer terug te krijgen. I: ja, ja. J: met deze klas lukt dat in ieder geval.. I: oké, ja duidelijk.. J: dit is wel een klas ja waar je, waar je echt wel mee kan spelen... I: ja.. en ehm wat ook aan, waar ze in het algemeen ook minder positief over waren is over de duidelijkheid van het programma, van het voorbeeld, van de opdrachten.. eh heb jij die anders ervaren, de opdrachten die je nu hebt gebruikt, dat die minder duidelijk waren of de voorbeelden... J: ik vind die juist heel duidelijk, want... nee ik denk t niet, je kan er eigenlijk gelijk mee aan de slag en dr staat wat je moet doen dus ik vond t, ik vind t wel heel duidelijk en hoe ze dat doen, t enige, maar ik weet niet of ik dat hier moet zeggen.. ik vind ze wel lang.. I: ja, ja. J: dat is wel het enige.. I: ja, dat mag je zeker zeggen.. en, vonden kinderen, was t ook duidelijk of kreeg je veel vragen of was t eigenlijk ook wel duidelijk? J: nee! Heel duidelijk, nee was ook, geen vragen van de kinderen, t was heel duidelijk voor ze en ze deden er ook gelijk in mee en je ziet gelijk wat je moet doen en hoe die beweging eruit moet zien en.. I: en je hoefde dat niet extra uit te leggen, ze vonden het al gewoon duidelijk vanaf t digibord of eh... J: ja! T enige wat ik wel moest zeggen en dat was dan eh dat was dan vandaag... sommigen willen t toch nog ook graag verwoorden... "neee, t is goed of fout, want..." ; ik zeg nee maar je hoeft eigenlijk alleen maar door het gebaar te doen te laten zien... I: maar dan willen ze toch nog even ook verwoorden... J: ook nog graag zeggen. Maarrrr.. tenminste, daar hoefde ik een paar keer op aan te sturen maar dan was t ook goed. I: ja. Ja. J: want dan liet ik degene met de pennn, zei ik.. "kijk naar de klas en wat zie je dan t meeste en dát vink je.. dat was dan met taal, dat vink je aan, goed of fout. I: hmhm J: dus dat vink je dan aan, goed of fout. Dus dan moeten ze, degene voor aan de klas, die mocht dan screenen. I: oké. J: ehhe, maar nogmaals wat ik wel zag, ik vond ze te lang, want dan is eh nu was met taal dan maar dr waren ook andere dingetje, maar ik weet niet of ik dat nu moet zeggen, van.. I: roep maar gewoon hoor! J: ook... sommige dingetjes welll, waren wel heel lang.. J: en dan merk je dat ze dan, als t te lang wordt, dat ze dan wel de concentratie kwijtraken of dat ze dan minder gemotiveerd of of is, hoe merk je dat dat t te lang is? J: ehmmmm.. (lange stilte) ja, dat ze wat, wat minder energiek dr mee doorgaan. I: ja. J: en dat dus.. dus sommigen wel, ja, niet echt eh maar ja.. wat minder energie.. I: energie wordt minder.. J: en voor mijzelf.. I: en is er dan variatie nodig weer of is t dan dat t inderdaad te lang duurt, zou er iets anders moeten komen en dat ze wel weer gefocust zijn of moet t dan stoppen? J: ja, ik denk dat t gewoon dan moet stoppen.. I: ja. J: en ehhe.. ook eh eh, als ik dan denk aan... ja, je moet ook verder met je les en als t te lang duurt dan kan ik bepaalde andere dingen, in principe moet je t alleen als opfrisser doen.. I: ja. J: en eh.. eh.. omdat dit dan toch wat langer duurt, eh ja heb ik er nu bijvoorbeeld gekozen om ehm ehhe twee ehm als of of alleen als opstartdingetje moet t eigenlijk zijn en dan kan ik die opfrismomentjes kan ik niet echt meer pakken... want daar kom ik dan anders mee in de knoeiii eh qua tijd. I: oh ja.. J: snap je wat ik bedoel? I: ja, ja. J: ehhe, dus dat... I: oké. En heb je nou naar aanleiding van het tweede blok nog andere

dingen waarvan je zegt, die zou ik, die zou ik eruit of die zou ik anders willen, anders dan na eh, na het eerste blok? (stilte) Heb je andere dingen gezien of gedaan dat je dacht van.. J: nee. I: dat zou eigenlijk wel anders moeten in het programma.. J: nee, voor mij persoonlijk ehh ehhh wat wat wat korter en verder zou ik het wel heel fijn vinden.. ja! I: oké. Nou super. Nou, dat was t al..

Jolanda (J) – LK groep 5b; 16 april 2019

I: Jolanda, ehm ehm tweede testblok van fit en vaardig. Heb je dat anders ervaren dan het eerste testblok? J: ehh, ja, ik ben wat bewuster gaan zoeken naar toch dingen die beter aanslotennnn bij enn ik vind t wel een zoektocht. I: ja. J: ik vind sommige dingen te weinig aanslaan... ehm met de methode, wat ik de vorige keer al aangaf en dat merk ik nu echt, ik moet echt zoeken naar dingen.. die ehm, die echt bij ze aansluiten, bij wat je ze op dat moment aanbiedt, want anders is t gewoon, wordt t tussendoor... I: hmmm, ja.. J: ik denk dat ik dat nu misschien erger vond dan de vorige keer.. kan ook aan mij liggen (I lacht) I: nou ja, dat.. J: weet je, dat je op een gegeven moment even moet zoeken, oh die heb ik de vorige keer al gehad, dat is met dat klokkijken en die spelling heb ik en... dat je t een beetje op die manier... I: ja. J: dat ik probeerde te schipperen; wat sluit echt goed aan.. I: en is dat wel gelukt om dingen te vinden.. J: jaweeel. Ik vind, ik vind sowieso altijd wel wat hoor, ik vind t ook hartstikke leuk. Ja. I: maar t is wel meer een zoektocht.. heb je ook eh aan de kinderen ehh verschillen gemerkt, met hoe ze ermee om gingen of.. hoe ze t hebben ervaren.. J: nee niet echt, ik heb wel met t tweede blok t iets uitdagender te maken door ze ook langer te laten wachten... ehm.. ik, ik ben zelf dan ook fanatiek dat ik ook wel eens mee wil gaan doen en dan ze eigenlijk mij na en dat is ook de bedoeling niet en ik heb ook bij t tweede blok ook geprobeerd wat meer... jij eerst, weet je wel, zodat t echt.. zodat ik kan zien.. wie dr begint met springen of met de spreidstand of.. I: ja, ja, dat je ook kinderen die wat minder initiatief tonen ook aan de beurt laat komen.. J: precies, die gewoon meedoen, dat die gewoon wat eerder zijn... of sommige kinderen die ik echt zie denken en voor zichzelf echt een beslissing maken, t is fout of t is goed en dan "heel goed van jou", dus dat nóg s een keer extra benoemen, dat iedereen voor zichzelf denkt.. dus ehm, maar ja, ik blijf, ik blijf t leuk vinden.. I: oké. Ehm.. als ik kijk naar de resultaten vanuit de vragenlijst dan valt op dat zowel vanuit de leerkrachten als de leerlingen nog zeg maar gewoon, over school gezien, ehh, de reacties wel minder positief zijn. Dat ze t wat minder leuk vinden, dat ze wat minder uitdaging zien.. ehm.. ja jij zegt ik heb geprobeerd wat meer uitdaging zelf te geven, maar heb je ook t gevoel dat de kinderen t nu als minder leuk of als minder uitdagend zagen? J: ehhmm.. ze eh t is voor die kinderen best nog wel, want dat moet ik nu ook weer vertellen, van weet je nog, de beoordeling, mét t digibord, zonder t digibord.. I: ja. J: zo is het voor hen duidelijk, want ik doe zelf al .. best wel heel veel.. dus ik vind t... soms best wel lastig... I: om dat gescheiden te houden? J: voor die kinderen ook... I: maar heb je t idee, als t, als t puur over t digibord, over het fit en vaardig hebben, dat ze dat als minder leuk hebben ervaren? J: .. meer als extraatje, gewoon echt puur als extraatje. I: ja. J: wat ook... los staat van de les... en met dat evalueren heb ik net ook geprobeerd van eh t, t, met die kinderen zo te doen... dr wordt namelijk in gevraagd van ben je gemotiveerder om hè hè, vind je t makkelijker, om t zo maar even te noemen.. I: ja, ja. J: en ik denk dat ze daar maar wat invullen want het heeft niet altijd met, echt met de lesinhoud te maken.. I: oké, ja. J: dus eigenlijk moet je t zien als... losse dingen. I: ja ja, en dat is moeilijk voor ze in te vullen. J: ja. I: en heb je ehh, vond je dat er meer onrust was nu, of was dat gewoon t zelfde, kinderen die meer afgeleid waren, of... J: neee, dat was echt wel een beetje t zelfde. I: was een beetje t zelfde. J: ja, was t zelfde... ik heb wel ehm wat veiligheid aangaat hè, omdat ik dat de vorige keer hoorde, dat zei jij over die veiligheid.. I: ja, ja. J: dus dat heb ik ook met de kinderen... voel je veilig genoeg om een foutje te maken maar ook om te vallen, weet je, maar omdat wij dit al sowieso vaak doen.. I: ja, de ruimte... J: ehm, mwah heb ik t wel effe extra benoemd.. I: ja.. J: hmmm, niks. I: was oké

hier... J: was oké, ja. I: oh goed zo... en ehm.. eh, de eh, wat ook een beetje aan werd gegeven nu was dat ze, dat veel klassen, leerlingen, leerkrachten t minder duidelijk vonden, na nu de tweede keer... heb jij t gevoel dat er dingen zijn waar die waar dat je dacht van nouu t voorbeeld toch niet helemaal duidelijk of de uitleg.. J: neee, neee. I: nee dat had je niet.. J: nee, nee, t muziekje blijft rete irritant. I: jaa.. nou.. dat is allemaal dus... een beetje t zelfde ervaren dus... J: ja. I: oké... J: ja en misschien gewoon omdat je nu echt, kijk in het begin als je wat probeert dan ben je altijd heel enthousiast en als t om bewegen gaat ben ik over het algemeen heel enthousiast.. I: hmhm. J: ehm.. (langere stilte) ik denk eh ehm.... Ik denk dat mijn eigen manier gewoon (lacht)... I: nee dat mag je gewoon zeggen (lacht). J: omdat dat, omdat dat gewoon echt aansluit bij wat ze op dít moment moeten leren en.. en dat is echt; tegenwoordige tijd: stapje naar voren, verleden tijd: stapje naar achteren, voltooide tijd: spring in de lucht, weet je.. I: t sluit beter aan bij... J: t sluit héél erg aan.. I: ja, ja. En ehm want je had het er toen straks over, ik heb het uitdagender gemaakt, heb je t gevoel dat de kinderen dat wel nodig hebben, dat je t af en toe wel weer uitdagend maakt? J: ehm nou uitdagend in die zin, wat meer geprobeerd te differentiëren dr in. I: ja. J: omdat je toch, ja weet je, je kunt goed en fout, maar hoe weet ik dat ze t allemaal weten.. I: ja. J: dus soms is t maar... iedereen blijft stappen, jij gaat nu, weet je... dus... I: ja. J: en dan wel kijken bij een wat makkelijkere of een wat moeilijker iets... I: maar heb je t gevoel dat t soms, dat dít programma wel uitdagend genoeg kan blijven voor deze kinderen, want dat is... J: jaaa, dat weet ik niet helemaal... ik denk dat het heel veel van hetzelfde is, ja, ik denk dat het heeel veel van t zelfde is.. I: en dat kreeg ik ook een beetje terug, dus ik was benieuwd eh... J: ja, ja. I: oké. En heb je t gevoel dat ze nu die tweede, dat ze het t tweede testblok wel ehm dat t misschien omdat het nieuw was de eerste keer, dat ze t nu wel beter begrepen, dat ze beter voorbereid waren of.. J: neee, dat denk ik niet, nee, dat denk ik niet, maar dat komt omdat je, ik neem ze ook altijd helemaal mee. We gaan nu deze, weet je ik ben ook altijd.. I: dus t was de eerste keer gelijk al duidelijk? J: ehmm.. jaa, eigenlijk wel, en dat komt dan denk ik meer omdat ze t hier écht gewend zijn.. I: ja, ja, nou oké. J: ja, ook met t opdrukken.. en ik doe zelf ook mee over het algemeen. I: ja. J: of in een rare houding, of de plank, of één of andere balanceerhouding... ja, 3 keer 9, hup hup, zó. I: dus jij denkt wel dat t actief begeleiden, dat dat wel heel belangrijk is om ze erbij te houden? J: ik denk zéker dat dr iets gevonden moet worden hier wat echt heeel erg aansluit bij bewegen. I: ja, maar wel dus dat je als leerkracht, dat je t actief begeleidt, dat is wel nodig denk je om ze erbij te houden.. J: ja, ja, ja. I: oké. Heb je verder nog iets naar aanleiding van het tweede testblok dat je zegt, dat móet, dat heb ik nu ervaren, waarvan ik dacht: oh ja dat heb ik het eerste testblok niet zo... dat moet nog.. J: nee, nee, t is eigenlijk precies wat ik zeg.. en ik denk dat dat t volgende blok nog duidelijker wordt: t is heel veel van t zelfde.. I: ja. J: ja. Dat is wel iets waarvan ik eh, t zou leuk zijn als je eh daar zelf net als bij Gynzi, kan je zelf invullingen eh aanvullingen doen en.. dat is wel iets waarvan ik denk nou, weet je, die bewegingen die zijn leuk, die Freddy is leuk, die die, ik ben haar naam even kwijt, die.. Femke. I: ja, Femke. J: nou eh dat zal je ook lezen bij de kinderen, die willen ook een zomer uitvoering. I: oh ja. J: je hebt de winter en gewone en dan krijg je de meest rare dingen... I: er moet gewoon meer variatie in komen.. J: jaa en dan moeten ze in een superman pakje komen (I lacht). J: ik vraag me af, gaat jou dat echt helpen, maar goed, we hadden lol, ik denk nou toe maar met invullen.. I lacht weer. J: dus dat, dat is dan wel, je hebt twee vreselijk saaie miepen en jaaa eh al die stickers eh ja dus ze gingen vandaag vragen of eh vandaag, vorige week van eh ja "level zoveel en stickers... maar wat krijgen we er uiteindelijk voor?"... I: ja. J: oké eh ja, ja, weet ik niet. "ja maar hoe zie ik dan dat ik het fout heb?" weet je, zo, dus die vragen krijg je nu al wel... I: ze worden wel iets kritischer naar t programma. J: ja. Ja. Natuurlijk. Want ze willen, "ohhh, we zitten al op level... en stickers.." I: ja, en wat levert t ons op? J: maar die beloningen... das toch heel duidelijk. We gaan nu voor wat minder..., speeltijden, weet je...

en dat is eigenlijk hoe je conditie.. ja, nou ik ga zitten... bij wijze van. I: ja, ja. Oké. Nou super.

Nikki (N) – LK groep 8a: 16 april 2019

I: ehmm, blok 2 van bewegend leren.. heb je dat in het algemeen anders ervaren dan blok 1?

N: ja! Ehm hij was natuurlijk iets langer ehmm en ik merkte aan de kinderen dat ze wat meer.. wat sneller verveeld waren of zo, ik had t idee dat ze zich minder aan het inzetten waren, dat het niet, vooral t nieuwe was eraf.. I: hmhm. N: en dan twee keer per dag was wel heel erg veel voor ze, de kinderen waren ook echt moe, vooral aan het einde van de week, zijn ze natuurlijk al moe en dan ook nog twee keer die dingen doen.. dus ja, de nieuwigheid was eraf en dat viel me echt op. I: hmhm. En heb je ook dan eh dat hoor ik ook inderdaad, dat sommigen de uitdaging dan een beetje nu gaan missen.. N: ja. I: aan de andere kant hoor ik sommige klassen ook zeggen van, voor sommige kinderen was het nu juist pas duidelijk, in, in t eerste blok hadden ze zoiets van oehhh, wat is dit en spannend.. N: oh ja. I: en heb, heb jij dat ook soms, kinderen die dat zo ervaren hebben? N: nee, nee, de bewegingen eh.. hè dat zei ik de vorige keer al, waren sowieso al een beetje gek, dus dan hebben we ze gewoon aangepast en eh, of uitgelegd en dan zie je wel dat een aantal kinderen daar wel uitdaging zoeken.. maar ook.. die dan juist het tegenovergestelde gaan doen, die juist een beetje gek gaan lopen doen daarin.. I: oké. N: omdat ze het al goed kennen en de spellen verder ook wel kennen en dan ... dus de nieuwigheid was er wel echt af.. I: en wat doet dat met de sfeer in de klas? Heeft dat dat invloed als kinderen gaan eh.. N: ja eh ik vond van wel, ik vond wel dat ehm.. af en toe hè, dan komt er toch een clown tussendoor en dan is t giebel, giebel en dan is t serieuze eraf, wat we wel in die eerste testweek heel erg hadden, dat we er heel erg serieus mee bezig zijn.. eh dat was er wel een beetje vanaf dan.. eh. Je kon ze dr wel verder goed op corrigeren ehm.. maar goed dr is toch altijd wel weer 1 of 2 die dat even.. een keer willen proberen.. I: hmhm. N: enn... ja, omdat kinderen de bewegingen nu wel kenden, heel veel gaven nu ook wel aan van ja, weet je, krijgen we ook nog s een keer wat anders de eeuwige jumping jack? En dan zei ik ook zo jongens ja dat is wel een hele goede beweging... hè, t is goed voor je conditie en voor je spieren.. maar we willen een keer wat anders, hè, dat kinderen zich dan toch.. ook daarin weer heel erg gaan overdrijven of, of.. echt de clown gaan uithangen, waardoor.. sommige zo de veiligheid niet meer zien dan ze dan een ander plekje gaan zoeken in de klas. I: ja, oké, dus er zou wel wat meer variatie in mogen.. N: ja. I: dat is ook beetje wat, als ik alle vragenlijsten van de leerlingen en leerkrachten zie, dan is t ook dat ze wat minder enthousiast nu zijn.. N: ja, ja. I: want eh, dat t inderdaad wat meer uitdaging zou mogen bieden.. ze geven, in het algemeen werd ook aangegeven dat t, dat t nu als minder duidelijk werd ervaren. Dat de bewegingen of de opdrachten wat onduidelijk waren.. heb je dat anders ervaren dan in blok 1? N: ehmm, nee niet specifiek. Nee, ze vonden t vooral gek bij de bewegingen dat ze dan van die spaghettibenen hadden.. I: oh ja. N: en dan zeiden ze "ja hoe moet ik dit in hemelsnaam doen met me knieën, ik kan dat helemaal niet met me knieën!" I: ja, ja. N: weet je, dat, echt weer de auti look dr weer bovenop, dus dat vonden ze wel eh vervelend en ja, omdat je het twee keer in de week, of twee keer per dag doet, dan doe je natuurlijk twee keer eigenlijk vrijwel dezelfde oefeningen, dus dannn ervaren ze het als van "ja, het is altijd maar hetzelfde".. ik snap dat als je bijvoorbeeld 2 of 3 keer in de week doet, dat t veel minder is.. I: ja. Oké. N: dus ja, dat is wel een.. keerzijde. I: hmhm. En ehh na afloop, want je zei t was nu, t was nu wel wat meer inderdaad, wat clowntjes gedrag en zo, en.. had je dan ook t gevoel dat ze dan na afloop, dat ze daar nog wat last van hadden dat t wat onrustiger bleef.. of eh.. N: ja, t bleef wel wat langer onrustiger en.. deze groep is sowieso wel makkelijk te corrigeren daarin hoor, dat wel, maar.. als je daarin geen halt in toe zou roepen dann, dan ja dan bleven ze daar wel in doorgaan... I: ja. N: en kinderen ook veel, dat ze zeiden van ja, moe, en ehmm dan over een tafel juist gingen hangen in plaats van wat je eigenlijk wilt bereiken met t

concentreren.. I: ja. N: ja maar ik ben zo moe, ik ben zo moe... ja.. dat snap ik, maar kóm... hè... probeer in te zetten! I: hmhm. Ehh heb je nou naar aanleiding van testblok 2 andere dingen waarvan je zegt die, die zouden echt veranderd moeten worden, in vergelijking met testblok 1... dat je nu zegt van nu heb ik dit gezien; ja daar zou wel, dat zou wel anders moeten, willen we dit bij onze leerlingen eh... laten slagen.. N: eh hh nou in ieder geval de hoeveelheid, maar goed dat is natuurlijk ook logisch. Twee keer per dag, dat is wel echt te veel. I: ja, ja. N: ehmm. Ja die bewegingen, t zou iets realistischer mogen, vooral in groep 8 denk ik, omdat ze natuurlijk al t gamen zijn gewend, dat ze denken van wat zijn dit nou weer voor spaghettibenen.. eh of spaghettiarmen hè, heuhhh, dit kan ik niet nadoen.. I: iets realistischer.. N: ja, iets realistischer dat zou misschien wel kunnen, maar ja, aan de andere kant hè, voor een onder- en middenbouw snap ik het ook wel weer.. dus dat.. I: maar goed dus voor de bovenbouw dus zou t, zou t iets anders kunnen.. N: ja en misschien gewoon echt een, een echt personage enn, wat ik, wat ik heel veel hoorde in de klas was... ehmm.. nu verdienen ze zeg maar stickers.. maar daar kunnen ze niks mee ... ze wilden eigenlijk gewoon echt graag dat gaming gevoel hebben van, ik moet ergens voor werken, bijvoorbeeld voor een nieuwe skin of een nieuw poppetje of.. I: oh ja.. om iets te verdienen.. dat je dan, dat je dan weer iets erbij krijgt.. N: ja, zo van oké, bij level 5 krijg je een nieuw poppetje en bij level 7 kan je een nieuwe outfit kiezen.. dat is ôhhh, krijgen we nu, oh we hebben nu Bob! Ja das een sticker... oh, jammer.. echt dat gamen hè? I: ja, precies.. N: wat heel erg in is... dat is misschien.. nog een leuke tip. I: ja, oké. Top! Dankjewel. N: oké, alsjeblieft.

Interviews na afloop van blok 3:

Marlies (M), LK klas 6-7C (27 mei 2019):

I: ehmm.. hoe heb je testblok 3 ervaren, gewoon je eerste eh... je gevoel daarover.. M: ehmmmm... nou ik merkte dat ik er minder zin in had omdat ik t idee dat t extra dr bij kwam, dat ik denk, daar hebben we weer een rondje.. I: bovenop al je eh taken... M: ja, precies.. I: Oké, dus zo.. en had je dat de eerste twee blokken minder dan? M: ja, ja, toen was ik er zelf nog meer enthousiast over.. I: oké. Kan je zeggen waar dat aan ligt? M: ehmm... ja, ik denk dat dat komt omdat ik het gevoel heb dat t niet zo goed aansluit bij wat ze krijgen, in de lesstof.. I: hmhm M: dus daarom zou t mooi zijn als je in plaats van kunt doen eh, van een andere opdracht, dan kost t niet extra tijd, maar dan is t in plaats van een opdracht die ze maken.. ehmm.. wat ik ook vind is dat je moeilijk kunt differentiëren.. I: ja... ja, dat kreeg ik wel heel veel.. M: dus daardoor is t eh.. is t eh, allemaal van t zelfde.. I: ja. Ja, want uit de vragenlijst kwam dat juist de eh vanuit de leerkrachten dan want de leerlingen hebben natuurlijk nu geen vragenlijst gedaan.. M: hmhm.. I: dat eh dat de attitude ten opzichte van bewegend leren nu weer iets béter was dan in blok 2. In blok 1 was die t hoogst en dan in blok 2 iets lager en nu weer iets hoger.. ehmm.. en bij jou is dat dus niet t geval, maar... zou je kunnen plaatsen waarom dat wél zou kunnen zijn? Dat ie nu in blok 3, in het algemeen zeg maar, bij de leerkrachten juist weer iets... M: ja misschien omdat zij t eh met onze doelgroep beter eh kunnen eh presenteren.. dus dat kinderen weten wat er komt, dat daardoor dat, t, t is... I: dat t meer erin zit nu al? M: jaaa, precies, ze weten... I: t is meer eigen geworden al? M: jaaa, precies, en t is veilig, kinderen weten wat er, dus... in t begin heb je natuurlijk.. I: dus die gewenning die eh.. M: ja! I: ja. Oké. Ja. M: dat denk ik... I: ja.. ehmm t programma scoort zeg maar ongeveer steeds t zelfde, uit de vragenlijsten, maar met name wat jij net noemt, de aansluiting op de methode, die scoorde in, in blok 3 significant lager dan in blok 2. Dus... jij noemt al, jij geeft al aan, sluit niet aan, kan je zeggen waar dat precies in zit? M: nou de lesstof, vooral bij spelling en taal vind ik dat.. I: jaa M: dan is t vooral ook t spellende stuk.. terwijl dat wij vooral in de methode met klankgroepen bezig zijn, dat we t daarin verdelen... ehmm t zou mooi zijn, dat had ik ook in de vragenlijst ingevuld, als je dan.. zelf lessen kunt ontwerpen in het programma.. I: ja. M: en als je dan een, een best lang woord

moet spellen met lunges, ja dan duurt dat wel even, en als je dan 18 of 20 eh woorden hebt, ja dan is t, dan is t niet meer even bewegend leren, maar dan ben je bijna 20 minuten bezig met dat stukje.. I: ja. Ja. En dat is ook als je , want je hebt van lieverlee natuurlijk nu in 3 blokken best wel wat, wat lessen gezien ervan, maar t is eigenlijk niets positiever geworden? M: nee, die spelling niet, nee. Ik vind, bij rekenen kun je nog wel een beetje zoeken, dat je denkt t klokkijken is moeilijk, doen we dat. Wat ik wel positief vind, is dat t voor de kinderen heel veilig is, omdat als ze het zelf niet weten en ze zien een beweging bij een ander, dan kunnen ze wel denken oh ik doe gewoon mee, ook al weten ze t natuurlijk niet zeker.. I: ja, hmhm.. M: dus dat vind ik wel.. eh, ik denk dat ze daarin ook wel leren van elkaar.. I: ja. M: dat is hetzelfde als je ze soms naar de ene kant van het lokaal laat lopen... I: ja ja ja. M: dan kunnen ze mee lopen, dat is in dit eh ook wel weer fijn.. I: ja, ja. M: ehmm.. maar ehmm.. als het gaat om de inhoud van de lessen vind ik t matig. I: oké. Ehmm... de structuur in de klas zeg maar dus ehh lawaai en eh hoe kinderen zich gedragen, die werd ook iets positiever gescoord in t derde blok... eh denk je dat dat ook met die gewenning te maken heeft, of of of..? M: nou, ik denk dat ze een beetje beter weten hoe t gaat, van oh t is bewegend leren, we weten wat er komt.. I: Ja,ja. M: zou ik me voor kunnen stellen.. I: heb jij dat zelf ook zo ervaren in de klas? M: nou ja, bij mij vinden ze t heel leuk en is t ook heel snel wel oké. Ze hebben de ruimte, ze geven elkaar de ruimte, want dat is ook wel wat ze nodig hebben, als kinderen ergens anders willen staan omdat ze dan beter kunnen zien of wat meer de ruimte hebben, vind ik dat ook prima. I: hmhm.. maar dat was niet in het ene blok anders dan in het andere? M: nee, da's allemaal t zelfde.. nou ik had ook ingevuld dat bij die eerste eh eh ehmm bij t eerste blok was die veiligheid ook al wel oké.. I: ja. Dus daar kan jij niet echt over meepraten hoe dat zou zijn.. M: nee.. hoewel ik me wel kan voorstellen dat kinderen zich veiliger voelen, omdat ze weten wat er komt. I: ja, ja. Precies. Maar daar heb jij niks van gemerkt in ieder geval, in je klas? M: nee. I: nee. Ehmm als ik kijk naar eh wat eh de kinderen zeg maar in t algemeen hadden gescoord daarvoor en ook al wat de leerkrachten, is dat ze op t gebied van ehhh didactische werkvormen, dus hoe de leerkracht handelt zeg maar, ehmm en de feedback die ze krijgen en de beloningen.. is dat, in het algemeen zijn die niet zo heel positief worden die gescoord.. ehmm en met name.. M: door de kinderen? I: jaa, door de kinderen, maar ook wel door de leerkrachten, in verhouding tot de andere items, worden die niet heel positief gescoord, zijn ze toch een beetje terughoudend in.. M: ja. I: ehmm heb je een idee hoe dat zou kunnen komen? M: ja ik kan me voorstellen wij zijn natuurlijk heel erg met positieve feedback bezig, maar we zijn ons er ook wel heel erg van bewust dat je heel veel moet belonen, wil t eh eh t effect hebben.. die 1 op 4 van 1 correctie staat tegenover 4 beloningen ja daar zijn wij ons natuurlijk heel erg bewust van, dus ik denk vooral dat we dénken dat we heel weinig feedback geven, dat t echt nog niet voldoende is, terwijl wij t al wel heel veel doen. I: ja. M: dus ik denk dat de leerkrachten zichzelf ook ehmm hoge eisen stellen.. I: ja, oké. Dat ze t misschien meer doen dat ze... maar ook de leerlingen waren zeg maar daarin niet heel positief... ehmm, zou dat, ik ik, zou dat ook te maken kunnen hebben met een stukje van .. ook met die gewenning, van dat we zo bezig zijn met de nieuwe methode dat we daardoor ook vergeten dingen te doen die we normaal wel doen? M: zou kunnen... alhoewel ik me ook wel kan voorstellen dat dat in blok 3 niet meer hoeft.. I: nee. Nee. Heb jij zelf ervaren dat je meer bezig was met het programma zelf? M: ja. Ja. I: heb je dat zelf zo ervaren ja? M: ja, ja. Nouuu en dat je ook kijkt van wat gebeurt er allemaal, dat je daar ook veel drukker mee bent.. I: jaa. En dat t zou kunnen dat je dat... M: minder... complimenten geeft I: jaa. M: hoewel ik me ook.. kan voorstellen dus dat je zo veel complimenten aan deze kinderen moet geven wil t binnenkomen, dat ik denk dat zij dus voelen dat minder is, terwijl t wel meer gegeven wordt.. I: jaa, ja, ja. Jaa precies. M: is wel onze doelgroep eigen denk ik. I: ehmm... de kinderen, de rust en de concentratie zeg maar, die ze tijdens en vooral ook daarna ervaren, want dat is vaak natuurlijk, met die bewegingen is eigenlijk wel de bedoeling dat ze daar soms ook, daar kunnen kinderen soms

rustig van worden... die meningen zijn wel verdeeld en eigenlijk wordt dat ook steeds minder goed beoordeeld door.. zowel de leerlingen als de leerkrachten, daalde dat eigenlijk steeds meer, eh wat ze merkten aan rust en concentratie die ze eraan over hielden.. heb jij daar iets van gemerkt hier bij de kinderen? M: neee.. nee, ik heb ook niet ingevuld dat ik dat nauwelijks zag.. I: nee, dat was bij jou niet echt eh.. M: nee. I; en konden ze... M: nou kan ik me ook wel voorstellen dat t ene kind t andere niet is hè, misschien dat in andere klassen bepaalde kinderen het heel hard nodig hebben.. ehmm maar dat weet ik niet.. I: had je, had je ook verschil tussen kinderen? Merkte je wel dat de een dr rustiger van werd dan de ander of, of juist niet? M: neeuuh.. I; ook niet helemaal eh.. M: ik denk dat dat ook beetje is wat voor een klimaat je in de klas hebt.. I: jaa. M: dat je dan ook wel heel duidelijk moet zijn van, t is nu afgelopen, nu gaan we weer... en dat t ook klaar is.. I: ja. Ja. M: als je dat niet doet dan, dan vinden ook kinderen weer lastig om te stoppen. I: dat is ook wat de kinderen wel veel aangaven, dat ze ook onrustig werden van.. t lawaai bijvoorbeeld in de klas, of van kinderen die zich dan niet aan regels hielden of zo... M: en de muziekjes! Die doen ook veel hè? I: ja, ja... zet jij ze... M: die zet ik soms ook uit. I: ja... zette je ze eerst wel aan en dan keek je hoe ze reageerden? M: ik heb dat wel gedaan. Lag dr ook een beetje aan de opdracht, kijk als t een opdracht is net als eh bij rekenen en je moet omrekenen van eh centimeter naar kilometer, ja dan moet je gewoon effe gefocust zijn en dan zette ik m wel uit.. als t dan iets is wat eh, wat beter te doen was, dan.. leidde t minder af denk ik.. maar da's meer eigen gevoel hoor. I: dus een beetje inschatten of t past en kijken hoe de kinderen reageren waarschijnlijk.. M: hmm.. of heel zachtjes! I: ja, ja. M: eh de muziek een beetje op de achtergrond. I: oké. Ehmm..M: maar juist willen wij dan zo min mogelijk prikkels en toch geeft dat eh, zo'n programma dan weer wel hè, ik eh.. I: ja, ja.. M: ja ik weet ook niet zo goed wat ik eh.. I zou jij, zou jij liever zonder muziek of wel dat je de keuze hebt of..? M: ja, ik vind dit prima.. I: jaa, ja. Ja de uit.. in blok 3 is natuurlijk wel eh geven veel leerkrachten aan, is t natuurlijk fijn dat je zelf een beetje mag inzetten van.. hoe vaak je t doet en welke je gebruikt.. M: en wanneer.. I: de keerzijde daarvan, is natuurlijk wel van eh dat t niet te vrijblijvend gaat worden als je t op die manier zou gaan inzetten.. M: ja, dan ebt t ook weer weg! I: jaa. Hoe zie jij, hoe zou jij t voor je zien dat bewegend leren, hoe zou jij dat t liefst geïmplementeerd willen hebben.. voor deze doelgroep? M: hmhm... (stille) ehm.. ja, ik denk wel dat t een belangrijk item is... ik ben ook wel heel benieuwd naar onderzoeken die er gedaan zijn.. al eerder, en natuurlijk ook t onderzoek van jou, jaa, ik denk dat dat wel de drive kan zijn om er nog consequenter mee aan de slag te gaan.. ehmm, t is ook wel zo, we moeten al heel veel dus.. I: ja, hmhm. M: dus dat is natuurlijk ook wel een dingetje dat je denkt van.. eh ja je moet ook keuzes maken, je kunt niet alles.. eh de vraag is natuurlijk ook in hoeverre levert t iets op, dat ze daarna weer geconcentreerd aan de slag kunnen gaan.. I: jaa. M: want als t dan weer iets oplevert... wat ik heel fijn zou vinden, is als je bijvoorbeeld in t programma zelf dingen kunt toevoegen, maar dat had ik na blok 1 al, dat ik dacht hè... I: dus dat, je wilt t wel gebruiken maar je zegt t moet wel echt bij mijn, bij mijn stof aansluiten, want dan heb ik er ook voor mn gevoel, dan is t ook echt bewegend leren.. M: ja, en dan levert t ook echt iets op, en dan is t niet, dan is t niet erbij, maar dan in plaats van.. I: ja, ja. M: bij rekenen hebben we bijvoorbeeld altijd eerst een, een opwarmende opdracht.. kijk, als je die dan in bewegend leren kunt zetten.. en je kunt daarna naar de instructie en verwerking, dan.. I: ja, ja. M: dan is t perfect! Maar nu heb je t bewegend leren en dan begint daarna die eh, die ehm ja de de.. t terughalen van de vorige les nog. I: jaa, dus dan heb je t gewoon extra? M: en dat vind je eigenlijk ook weer belangrijk.. I: jaa. Maar dat is ook eigenlijk niet de bedoeling natuurlijk, want is eigenlijk bedoeld om dingen te herhalen, maar dat, zo past t niet helemaal nu nog.. M; neee, nee. I: dit programma past daar niet helemaal in? M: nee. Vooral t spelling, taal-lezen stukje.. I: en hoe vaak zou jij t, en voor welke vakken zou jij t willen inzetten? Hoe vaak denk je dat bij deze doelgroep zeg maar, als je zegt, dat is wel haalbaar of juist heel erg flexibel inzetten of wat... wat zou jij eh?? M: ja flexibel is ook

weer t gevaar dat t wegebt natuurlijk.. ehmm... ja ik weet t niet zo goed, ik denk dat t ook per klas verschilt.. I: hmhm... M: dat je goed naar je klas moet kijken.. aan de andere kant hebben ze t bij mij misschien ook wel nodig en laten ze.. zie ik t minder.. ik heb nu zoiets van ik heb de drang niet zo van ohh, deze klas die moet dat wel hebben.. I: ja. M: terwijl dat, een andere leerkracht die voor deze klas zou staan misschien denkt ohhh ze moeten echt een loopje hebben, dus.. jaa, dat is eh.. I: goed per klas kijken zeg jij dan.. wat eh.. M: ik vind t zo moeilijk om te zeggen van oh dat moet 1 keer in de week of 1 keer per dag op t programma staan.. I: ja, precies.. dus t moet wel flexibel worden ingezet maar er moet wel iets van een drijfveer zijn om t te blijven doen want t is wel belangrijk.. wat zou die drijfveer kunnen zijn? M: nou, resultaten.. voor mij.. ehmm.. I: maar moet iemand jou blijven stimuleren.. om dat te doen.. of eh M: nou ik denk wel dat je vrij moet kunnen zijn om te kijken van eh.. past t bij de klas en bij mij.. I: jaa. I: en aan de andere kant moet je ook weer niet je ogen sluiten, want t gaat niet over jou alleen.. I: hmhm.. M: dus ik vind als leerkracht kun je wel denken ik wil niet maar als de klas t nodig heeft, moet je dat ook kunnen zien.. I: ja. M: ik hoor bijvoorbeeld mijn kinderen dr helemaal niet over.. dan denk ik is dat misschien ook iets dat ze denken mwahhh... I: jaa. Ja. Oké. M: dat weet ik niet. Ik kan dat moeilijk eh.. I: wel eh, wel maatwerk in ieder geval denk jij? M: jaa, dat denk ik wel. En dat is natuurlijk ook t lastige bij dat bewegend leren, t is natuurlijk voor iedereen tegelijk, en soms dan heb je wel eens zo'n som.. en dan ehm.. dan duurt t voor 1 kind, want met dat spellen, dan eh hh ja, dan doe je soms samen, maar dan gaat t voor sommigen weer te snel... ehm.. I: meer gedifferentieerd dan ook t liefst? M: ja dat zou, maar ja, hoe dan? I: nee, maar goed, maar dat is wel goed om mee, gewoon om over na te denken.. M: jaa, ook, als dat zou kunnen ja.. I: oké... ja. M: ja ik denk dat dat wel eh... wat had ik daar verder nog iets over... oh ja wat ik ook wel doe, dat wilde ik nog zeggen ja, want bij spelling doen wij al wel eens wat dingen, dat ze moeten lopen naar de ene kant van de klas en dan.. maar of dat bij bewegend leren hoort... I: nou ja, alles wat je aan leren doet, terwijl je aan t bewegend bent, is bewegend leren natuurlijk, dus.. M: jaa. Dus jaa daarin, je probeert daarin of eh, ik heb wel eens een verhaaltje, dat ik zeg van als je eh lolly woorden hoort dan moet je gaan staan, weet je wel.. I: oh ja.. ja precies! Jaa, ja. M: en dan zien ze ook wel eens dingen van elkaar maar dan kun je dr wel meer een beetje tempo.. zo'n programma houdt ook een beetje tempo dr uit.. I: ja. M: en dat eh ja dat kun je zelf niet regelen dan snap je? Want is dan gewoon "oh yess" zeggen ze dan en dan ga je weer door.. en daar gaan best wel wat secondes overheen voordat je dan weer naar t volgende bent.. en dan kan er heel veel gebeuren, vooral voor onze kinderen.. I: jaaa, ja precies.. M: is het tempo houden in iets soms ook een kracht om eh.. I: ja, ja. M: om andere dingen te voorkomen.. I: en dat vind je in dit programma niet voldoende altijd? M: nee dat had nog wel wat meer kunnen zijn, of in ieder geval dat je zelf kunt doorspoelen of kunt doorklikken.. I: dat je m iets makkelijker door kan zetten? M: als je bijvoorbeeld zegt van nou dat "yess" dat sla maar over, ga meteen door naar de volgende, dan eh.. I: tempo houden... M: maar dat zijn allemaal ja, dingen om t nog iets mooier te maken.. I: ja maar daar zijn we naar op zoek toch? M: precies.. ja.. I: Thanks!

Maikel (M), LK klas 6b (27-05-2019)

I: Hé, hoe heb jij blok 3 van bewegend leren ervaren? M: ehmmm. Ik heb vooral eh uiteindelijk niet zo heel veel lesjes dr uit kunnen geven.. I: hmhm. M: ik heb er maar 2 kunnen geven, dat heb je vast wel gelezen.. I: hmhm.. M: ehmm... (stille) ik merkte gewoon dat eh, tenminste ik merkte.. dat t eh, dat t veel in de klas eh hh... hoe heet dat? Ze vinden aan de ene kant heel leuk, aan de ene kant merk ik ook dat het organiseren ervan en dat t... ook de didactische stof die dr soms toch ook wel of niet passend is, ook al denk je van tevoren oké zal wel, gaat wel lukken op die manier.. I: hmhm.. M: past t misschien weer net niet. Ook de kinderen maken, merk ik wel dat ze daardoor ook soms wel, in plaats van minder druk juist drukker worden.. I: doordat t te moeilijk is of te makkelijk? Of gewoon niet

aansluit of ehh...? M: ehhhh.. nee ja gewoon, doordat ze gewoon ... ja ze zijn zelf al heel erg druk en vervolgens... ennn ze, ze zoeken hier in deze klas gewoon heel erg naar een stukje veiligheid. I: hmmm.. M: dus als ze al achter die stoel gaan staan, dan komt er al weer wat vrijheid. En fdaard, wat bewegingsruimte.. dus eigenlijk wat ik, wat ik prima vind... I: jaa... M: alleen, ze kunnen er niet mee omgaan.. en dan.. ja dan gaan ze net naar links of die tikt die weer aan, dan krijg je daar onenigheid en dat is natuurlijk niet wat je wil daarmee. I: überhaupt het uit de stoel komen naar ehm naar t gaan staan en zo dat geeft, dat haalt al een stuk veiligheid bij ze weg? M: ja. En daarom moet je de verwachtingen eigenlijk, en dat deed ik de eerste keer toen met blok 1 niet, toen bij blok 2 dus wél.. ehm.. en dan nog zie je dat ze t gewoon heel lastig vinden, je moet gewoon echt .. daar begint het al met verwachtingen uit te spreken: je gaat, ze gaan de stoel aanschuiven, maar áchter de stoel staan ehh... dat betekent niet dat je bij iemand anders gaat staan of of gewoon echt: dit is je terrein ehmm zeg maar een halve meter bij een halve meter of net wat.. I: ja.. hmmm. M: je moet het echt heel specifiek.. I: maar merkte je dat dat tijdens blok 3 dan al wel wat beter ging, alles, want je hebt niet veel les gegeven, maar dan nog, gingen die lessen wel... beter? M: ik merkte wel vooralll... effe kijken.. spelling op zich... ehm.. ze moeten ook lekker dr doorheen kunnen en blijven gaan.. I: tempo blijven houden? M: tempo blijven houden.. dus dat merk je bij spelling vind ik op zich dat je dat wel redelijk merkt, ook niet bij alle categorieën maar wel bij bepaalde die je dan eh.. als je m dan uitzoek.. en als die op een gegeven moment bij ehm.. ehm.. ze spreken t woord uit; is t goed of is t fout? Nou, dat kan heel snel gezien zijn en je maakt de oefening van goed of van fout.. en vervolgens spellen en eh nou dan kunnen ze ook heel snel gewoon hé neem die houding aan en eh vuisten hoog en dan gaan ze die letters dus eh spellen.. dat, dat gaat voor deze club wel goed.. als je dan weer gaat kijken naar rekengebied, da's nou, de vorige die ik deed was dan dat één iemand mocht naar, mocht bij t bord staan en dr staat een som op t bord, dus hij ziet het antwoord niet. En de anderen moeten dan bijvoorbeeld de oefeningen van oh t is hoger, of.. t is lager.. I: hmmm. M: maar dat.. duurt dan weer eigenlijk veel te lang zeg maar.. t eh de eh .. de opdracht, van tevoren dacht ik ah, wel leuk, gaan we gewoon proberen.. maar dan zie je dat ze afhaken, omdat t gewoon te lang duurt.. I: ja.. M: en dan heb je bijvoorbeeld dat t antwoord 620 is, en dan begint iemand te zeggen, want je hebt wel van tevoren het doel besproken, dat t tot en met 1000 is, dus dat je niet 2000 hoeft te zeggen.. dus dan gaat iemand beginnen met 800... nee, lager! En dan gaat iemand opeens naar 200!! (lacht) en dan denk je .. en dan jaaa.. dan.. probeer je dat te coachen van ja, hè, ga dan naar 700.. oh is t hoger, dan weet je dus al dat t tussen daar is.. I: ja, ja. M: nee, dan ga je t afronden naar 200!! Nou, en dat gaat dan, en dan gaat t opeens 220, 240, ja... I: ja, da's lastig, ja, en dan gaat t te lang voordat ze bij t doel komen, voordat ze t einddoel hebben bereikt wil je zeggen.. M: ja. I: ja. M: ja. En dan gaat diegene, die is dan heel lang in t midden, die anderen moet dan heel lang hóger, of oh nee lager.. bewegingen worden niet opgenomen hè? (lacht) I: neee, nee (lacht), maar... M: dus ehm.. nou dus daarin .. vond ik het ook wel lastig denk om de keus te maken ehh.. ja misschien toch ook wel van kunnen ze t wel aan of niet? Dan dacht je bij deze oké, die ziet er wel leuk uit, we gaan t gewoon proberen.. I: ja. M: en dan zie je gewoon t werkt niet.. en bij spelling vond ik dat t.. ik zich niet dat t helemaal aansluit op t, misschien t niveau, dat zeg ik dan ook weer niet bij spelling, maar ik zeg wel dat de oefeningen ... t al bezig zijn, effe actief... dat ging gewoon sneller en dat moet ook bij deze klas, en dan.. pop pop pop pop... gewoon... ja. I: oké. Hé maar je zei bijvoorbeeld van die hè van die ruimte.. dat vond je de eerste, t eerste blok viel je dat op, maar gaat t dan, als je dat dan weet en je benoemt t van tevoren, dan gaat t wel beter? Dus is t dan dat een stukje gewenning wel helpt.. of.. blijft dat gewoon lastig? M: (zucht) blijft lastig... en t is ook t moment, want dr zijn ook lessen dat je dan voor jezelf hebt bedacht van oké.. ik heb er ook bewust voor gekozen om niet altijd persé met rekenen te doen maar ook op een later tijdstip of net wat, er tussendoor of.. I: wanneer t uitkwam voor jou? M: wanneer t uitkwam... aan de

andere kant... omdat je het dus niet op een vast moment hebt, merkte je... hoe later op de dag hoe minder... makkelijk t dan ook is, want dan is de concentratie minder terwijl ze dan juist ook misschien effe denken, bewegen is fijn, maar dan ontstaat er juist weer meer ruis.. I: maar als je t op een vast moment zet dan is t misschien weer... dan je weer niet flexibel in als t op dat moment niet lukt, dan heb je t wel op t rooster staan, dus dan ga je t waarschijnlijk wel ook doen of... M: dan heb je misschien dat ik dan ik doe t gewoon maar even, oké ik doe t gewoon met spelling, alleen.. rekenen en spelling is weer aan t begin van de dag gelijk bij mij dus als ik dan twee keer die tien minuutjes zou hebben.. eh.. ja dat zou niet kunnen zeg maar, want dan, dan kom je niet weer met de andere stof... I: nee precies.. t moet wel in je rooster ook een beetje inpassen... M: jaaa, ja. T was eigenlijk voor de pauze in principe zou dr eentje op die manier dan kunnen.. I: en als je nou die drie blokken hebt gezien, wat wat zou je dan idealiter nu.. eh denken van wat t best bij jouw club zou passen.. hoe je t, als je t nou zeg maar, stel dat we zouden zeggen, nou we blijven bewegend leren geven aan deze doelgroep, hoe zou jij t dan voor je zien dat je t met deze kinderen eh wel vorm gaat geven... wat zou daarvoor nodig zijn? (stilte) M: nou ja eh ja... sowieso is t ehm ehm wat ik net ook zei... die verwachtingen blijven uitspreken. Ik denk dat ze... wat ze moeten doen.. I: hmhm. M: ehm.. en ook, ook gewoon snel duidelijkheid verschaffen of in ieder geval ook, natuurlijk ook positief een compliment bla bla bla, maar ook juist van hé, dan maar 'move' of pleite.. I: wel duidelijk grenzen neerzetten? M: jaa, ja. Grenzen moeten wel heel duidelijk zijn. I: oké. M: alleen.. wat eh ja dat is gewoon lastig, want t is dan niet soms één, niet twee, maar misschien wel vier of vijf op dat moment of net wat.. I: hmhm... M: dus ik vind dat lastig met deze klas.. I: ja, dat is zoeken nog even, daar ben je nog niet helemaal over uit hoe dat t beste misschien zou werken... M: nee. I: ook niet na drie blokken heb je.. je hebt wel bepaalde dingen dat je zegt van, inderdaad duidelijk voor structureren en... M: en op zich, op zich gaat t op die manier gaat t goed en.. in die zin wel wat voor les je geeft... en t, en t moet ehm... ze moeten ook niet te veel bedenktijd hebben... I: nee, dus het tempo moet erin blijven.. M: tempo moet erin blijven, dat is gewoon voornaam voor deze groep.. ehm.. aan de ene kant hè wil je dat ze uitdaging krijgen, maar aan de andere kant is het misschien juist ook wel gewoon goed om alleen maar op succeservaringen te zitten, net een tandje lager te zitten qua niveau, dat ze juist.. gewoon bam bam bam lekker erdoor.. I: ja, ja. M: en juist die... die eh eh drukte van eh vanuit hun lichaam zeg maar dat ze.. I: t effe kwijt kunnen.. M: t effe kwijt kunnen ja. I: merk je dat eh.. levert dat wat voor ze op? Dat ze dat kwijt kunnen? M: eh... (stilte) I: of heb je verschil gemerkt tussen de blokken? M: jaa.. (lacht) nou ja als ze dan heel moe zijn of als ze dan echt flink in beweging zijn geweest (lacht hard) dan heb je ook de motivatie daarna... om te werken (lacht), die is al minimaal en als je dan (hijgt)... I: dan helemaal niet.. M: (lacht hard) dan helemaal niet weet je wel! I: uuh.. M: dat zou ook niet moeten zijn maar ja, snap je wel.. I: hmhm, nee jawel dat is juist wel heel interessant... dat komt dus wel vaker naar voren, dat als ze té vermoeid zijn, dat t dan lastiger juist is. Ja. M: ja. Ja. En t is al een groep wat gewoon qua motivatie óm te leren, óm te willen, óm inderdaad, want dat is t gewoon, een groep waarbij je gewoon hè.. ja, we spreken af ja dit gaan we maken voor rekenen en, en dan moet ik ook gewoon zeggen van is t niet af, dan zit je gewoon een pauze binnen.. ik moet er gewoon echt een consequentie aan hangen.. I: ja, ja. M: doe ik dat niet.. dan gaan ze gewoon niks doen! Tenminste, niet allemaal, maar een aantal, die gaat gewoon niks doen.. I: ja. Nee. M: en da's... jammer dat dat zo moet, maar ja.. I: ja. Oké. Want, in het algemeen werd zeg maar, als we het over rust en concentratie hebben, werd dat eigenlijst steeds minder goed beoordeeld door... de leerkrachten, maar ook door de leerlingen. Naarmate we steeds verder waren in de blokken werd er eigenlijk steeds meer aangegeven dat ze dat niet voelden zeg maar, rust en concentratie.. M: ja dat kan ik ook wel eh.. I: ja, dat kan jij ook.. ? M: dat kan ik wel beamen... volgens mij heb ik dat ook wel, nu ik t zo met jou dr over heb, volgens mij is dat ook in de lijst.. dat ik ook wat.. minder.. positief heb ingevuld dan de eerste keer.. I: ja.. ja. En heb je

een idee hoe dat komt? Is dat dan een stukje, inderdaad dat dat tempo niet wordt gehouden of dat, in t begin dat t nieuw was en dat t voor iedereen nog leuk was, of.. heb jij een gevoel daarbij waar dat door komt? M: nou ja, wat, ik zei net wel inderdaad, van in het begin is t sowieso nieuw.. dan zie je wel dat de kinderen op dat moment al.. ehh.. ook voor de kinderen is t dus nieuw.. en daardoor zijn ze dan ehm.. dan zijn ze nog heel nieuwsgierig. I: ja. Jaa. M: en dan doen ze in het begin nog echt, gaat dat, gaat dat, doen ze gewoon echt heel goed mee. Da's ook met zo'n beginoefening weet je wel.. ja, dat gaat ook steeds langzamer.. en dan moet ik, moet ik, moet jij de kar gaan trekken.. I: ja, ja, ja.. M: en dan... ehm.. dus dat merk je wel.. ehm.. I: en hoe zou dat komen dat ze dan .. dat dat, want kijk, als ze bijvoorbeeld aan t gamen zijn, dat vinden ze de eerste keer leuk, maar dat vinden ze de tiende keer ook nog leuk, of de twintigste keer.. M: ja. I: dus is t dan dat t niet eh dat t programma niet leuk genoeg is of .. eh wat maakt dan dat ze minder gemotiveerd zijn want.. ja, nieuw hoeft niet altijd te betekenen dat t daarna, dat t later minder leuk wordt.. M: nee. Ehm... nou ja, ook heel eerlijk is natuurlijk wel zo dat je zelf ook merkt, en dan hadden we t net over die concentratie wat minder, de aandacht verslapt en .. dat je dan zelf ehm ook als leerkracht zijnde, ik dan in ieder geval, dat je ook misschien wel wat verslapt. Dat je die motivatie ook zelf.. I: hmhm.. ook minder overbrengt.. M: minder overbrengt inderdaad. Dat, dat eh denk ik ook dat dat wel invloed heeft.. I: maar jouw motivatie is dus ook minder geworden... en eh hoe komt t dat jouw motivatie dan minder is geworden? M: nou ja dat is dus met betrekking tot op op rekengebied net wat bepaalde eh onderdelen.. I: dat dingen niet aansluiten.. M: dat je dan net niet aansluit en dat je dan merkt dat er juist onrust door komt en dat er weer een akkefietje komt.. en dat diegene weer naar links kijkt en dat die.. I: ja. Ja. M: maar dat is tijdens andere lessen ook hoor, ik bedoel, dat ze dan.. en dan gebeurt er weer iets.. I: ja. Ja. M: en dan denk ik jongens kommm.. I: ja. Ja. M: en dan wil je ook heel veel positieve insteek houden en blijven maar dan kom je zelf ook ja hé.. I: maar t is een beetje een wisselwerking dus naar elkaar omdat t eh programma is dan, sluit niet helemaal aan, sta je wat minder gemotiveerd, worden zij ook wat minder gemotiveerd en dan ontstaan er dingetjes waardoor jij weer minder.. M: ja. Dus op een gegeven moment heb ik ook gedacht van ja, weet je dan, dan alleen maar spellinggebied die oefeningen ook doen.. in plaats van juist minder op rekengebied.. zo ga je dan ook wel echt kijken. I: ja. M: dat wel. Ehm.. ja dus dat is ehh.. I: dat blijft een beetje een zoektocht? M: ja. En t is, t is niet zo dat ik, dat ik helemaal eh.. ehm.. dat ik t niet meer zou gaan doen, want ik zou t nu wel gewoon gaan, gebruik van maken, omdat we t nu ook mogen zeg maar, en kunnen.. I: hmhm. M: ehm.. ik zet t niet twee keer op t rooster. Dus t zou een fijne, t is een fijne afwisseling om gewoon effe een keer eh.. I: dan zet je m gewoon flexibel in, je zet m niet vast op t rooster, je pakt m een keer wanneer je denkt van.. M: ja. Nu wel. I: ja. Nu is het handig. I: ja neee da's helemaal.. zou je t zo met deze, met jouw groep zou je dat ook t liefst zo voor je zien zeg maar, dat je m gewoon flexibel in kan zetten, een programma, dat past bij deze groep denk je nu t best? M: eh... ja. Voor nu wel. I: kijk en als je kijkt naar, als je zo'n programma gaat implementeren, of dat dan Fit & vaardig is of een ander bewegend leren programma.. ehh, da's tuurlijk, dat kwam eigenlijk uit blok 3 ook, dat t wel fijn is dat je t zelf mag bepalen en zo ehm alleen de keerzijde is natuurlijk, wordt t dan niet te snel vrijblijvend? Waar blijft dan ehm waar gaan we t, waar zou je dan voor jezelf of waar zou je dan behoefte aan hebben dat je t wel inderdaad af en toe blijft doen? Heb je daar iemand voor nodig, of iets voor nodig wat jou daarin eh wel blijft.. aandrijven..? M: ja nou ja dat denk ik wel.. want aan de ene kant ehm net zoals het vorige blok, die met 2 lessen.. t blok ervoor ook niet zo heel veel lessen of zo gehad, dus.. dus daarom .. ehh.. t valt er snel dan bij in.. maar aan de andere kant dr moet ook zo veel! Rooster technisch gezien.. I: ja, ik denk ook inderdaad misschien dat maatwerk goed is, zeker dat je eh de ene klas zal misschien anders kunnen kijken dan de andere, maar ik kan me voorstellen dat je ook wel iets nodig hebt om t wel af en toe te blijven doen omdat je t anders misschien, kijk als, hè als t voor iedereen vrijblijvend is, dat misschien sommigen wel

denken van hè, nou ik vind t zelf ook niet zo fijn om te doen dus ik doe t gewoon lekker helemaal niet meer of.. M: ja. Nou ja weet je en in die zin eh ehmm als ik kijk naar de kinderen.. de kinderen vragen er ook niet om! I: nee. M: dus dat zegt ook wel iets.. I: ja. M: ehmm.. en als ze dat wel zouden doen, ja dan, dan zou ik, dat zou een motivatie zijn om juist.. ehh.. t eerder dr bij te pakken.. ehmm. I: ja vanuit de kinderen kwam, vanuit blok 2 en vanuit de interviews was wel heel leuk, dat t wel puur gericht op t programma, feedback.. dus dat dat voor hen niet echt dé.. M: t programma is.. I: dat ze t bewegen zelf wel heel leuk vinden. M: ja. I: maar dat t meer met t programma te maken heeft. M: oké. I: dus ehh.. ik ben dan wel benieuwd, ik hoor nu al voor de tweede keer, bij Marlies net ook, dat t niet door de kinderen nu bevraagd wordt, hé gaan we dat weer doen? Maar is er dan een andere, zou er dan een andere, dénk jij dat ze wel gemotiveerd zijn als t op een andere manier gegeven zou worden... M: mja. I: dat ze er dan misschien wel om zouden vragen? M: ja. Nou ja, daarom.. daarom hadden we t daarstraks over die succeservaringen.. want ik merkte ook, op een gegeven moment een Deon, in t begin, was bij blok 1 al, dan komen er rekensommen aan bod, en hij is gewoon, qua reken didactisch niveau is tie gewoon wat lager.. dus dan zie je gewoon dat ie al afhaakt.. I: ja. M: nou en dat is al.. funest dan.. want dan vindt ie t programma gewoon ruk.. I: ja. M: en dat zijn dan misschien uiteindelijk nog een aantal andere kinderen met andere vakgebieden. Als t net, die les niet helemaal lekker aansluit.. I: en je kan er niet in differentiëren natuurlijk.. M: nee. En dan nog vind ik, ja, ja weet je, ze eh.. ze zullen nooit alle lessen leuk vinden, dat is ook met een ander programma van bewegen eh.. I: nee dat klopt.. dat is ook.. maarr.. eh jij denkt wel dat, zie jij wel dat ze bewegen op zich en zo leuk vinden en dan .. M: t bewegen vinden ze wel leuk.. moeilijk.. maar wel leuk. I: ja. M: en ik denk nou ook, als ik dan hoor wat de kinderen zelf zeggen, dat ze aanpassingen op t programma hebben of dat ze daar aanvullingen op hebben.. ehm.. nou ja, en ook dat ze bewegen zelf leuk vinden.. I: ja. M: dus dat daar eh misschien nog iets in te behalen valt.. I: ja.. ja. Maar jij vindt wel dat bewegend leren, dat t voor deze doelgroep wel een eh.. meerwaarde zou kunnen zijn? M: ehmm.. dubbel (stilte) ja, in deze doelgroep, in ieder geval nu met betrekking tot mijn klas.. I: ja. M: vind ik t dubbel, in die zin van dat wel dus, ja dat ze merkt dat ze die, die drukte, dat ze, dat ze ehh ze willen dan ook een keer een rondje naar buiten lopen of twee rondjes rennen, nou dan is dat ook een fijne aanvulling erop, om even de energie kwijt te kunnen, want energie hebben ze genoeg.. ehm maar ja, en wat ik zei, dat t gewoon wel t.. iets onveiliger gevoel kan creëren.. ehh nou ja en dat is wel, dat zijn belangrijke.. I: ja, daar moet je een beetje een afweging in maken.. M: ja. Ja. I: oké. Top. Heb je zelf nog wat aan te vullen? M: eh.. nee. I: nou, mooi.

Flora (F); LK groep 8b (27-05-2019)

I: eh hoe heb je blok 3 eh bewegend leren ervaren? F: ehmm... beter! Je zit er meer in. Ik merkte wel dat ik echt tijd nodig had om ermee in, in eh contact te komen, ook met de kinderen, van wat is de leukste manier en .. eh wat, wat geven ze zelf aan en dat kan je dan meenemen in t volgende blok. I: ja. F: en dat je m zelf in mocht vullen.. dat gaf wel lucht en ruimte en eh vond ik fijner, want dan zet je t in waar, waar t kon en eh .. was makkelijker te plannen zeg maar. I: ja. En merkte je ook aan de leerlingen dat ze eh.. F: ja! Want ze zeiden gelijk oh yes, geen spelling. Nee spelling was echt een dingetje. I: oh ja. Ja. F: dus eh daardoor hadden ze meer, wel weer even die enthousiasme. I: ja want jij eh jij stuurde, jij had volgens mij ook ingevuld van ik had oh ik heb ze meer mee laten eh.. F: ja! I: denken... en hoe had je dat vorm gegeven zeg maar? F: nou ja, waar, ik heb, we hebben vooral gekeken naar t rooster, van waar hebben we t nodig? Waar zijn jullie, hebben behoefte aan.. I: oh ja een stukje beweging.. F: ja. Dus dat hebben we samen gedaan, vonden ze heel leuk! En dat kunnen ze ook heel goed. I: ja. F: en t was vooral aan t einde van de dag, dat merkte ik ook bij deze club, om 1 uur zijn ze stuiter de stuiter, nou ja, laat ze dan maar lekker bewegen, want dat hebben ze nodig. Maar goed, dan hadden we altijd taal, dus we hebben ook wel

rooster technisch kwam je ook wel gelijk op uit. I: oh ja. Ja. F: dus dat was wel leuk. Er zijn ook dingen gewoon omgegooid. I: ohhh! F: zo van, nou dan gaan we taal in de ochtend doen, rekenen bijvoorbeeld naar, naar achter gedaan. I: jaa. Ja. F: en eh wij hebben ook meer ruimte in t rooster nu omdat je een beetje aan t afbouwen bent, dus er was echt wel.. I: ja dat scheelt.. F:.. echt wel lucht. Ja, en we hadden zoiets van lekker dansen en bewegen en ook nog gelijk wat leren, dus dat was wel een goeie combi. I: en ehm.. eh jij merkte ook dan in de sfeer in de klas, dan gewoon hoe ze meededen, motivatie en zo, was wel weer, beter zeg maar dan eh.. F: ja, ja! Eerste keer vond ik echt dat ik dacht oeii hè, dat was... maar goed, dat hoort ook bij t clubje.. I: hmmm. F: door te herhalen en eh ze zijn vaak angstig, dus dat is vaak toch nieuw, hoe gaan anderen naar mij kijken, ik ben niet zo motorisch goed aangelegd, dus dan gaan ze allemaal lachen.. dát! I: jaa, ja! F: en t tweede blok ging t al beter en nu kijken ze niet eens meer naar elkaar.. I: nu is die veiligheid gewoon beter eh.. F: en ik denk dat dat wel heel belangrijk is.. als die veiligheid er is.. ik denk dat je dan pas tot, echt tot goed tot leren, echt t doel kan behalen waar t voor staat. I: oh da's wel mooi.. hé en ehm ehm bij t programma zeg maar eh een beetje eh qua leerkrachten een beetje dezelfde mening de heel tijd, de leerlingen waren wel wat kritischer over t programma.. maar ik had, bij t derde blok heb ik natuurlijk alleen de leerkrachten nog vragenlijsten nog gegeven.. ehm dr werd wel echt duidelijk steeds lager gescoord op de manier waarop t aansluit op de methode. Eh hoe heb jij dat eh.. F: ja, dat beaam ik wel. En dat is ook wat ik dan wel, waar we dan als organisatie moeten kijken, van hè, wat kunnen wij daarmee.. I: ja. F: laat je t los van de methode? Maar goed, dan moet je gaan kijken naar welke onderwerpen je gaat aanbieden.. maar vooral met spelling, maar dat je al wel vaker.. I: ja, ja. F: de categorieën, dat is echt wel een gemiste kans.. want t spellen van de woorden, dat wordt echt anders aangeboden.. dus.. ze raken in de war.. I: ja. Ja. F: en dat maakt t heel ingewikkeld.. dat is wel echt een kritisch puntje vind ik, voor sTaal is t lastig.. I: maar kon je, kon je t wel ehm, want natuurlijk t idee is wel dat ze ervan leren, kon je t wel zo inplannen dat t niet alleen als eh we zijn lekker aan t bewegen tussendoor, maar dat je dr ook wel wat aan had? Of..? F: nou ja, ik deed t muziekje wel uit, want ehm.. en t spellen, ik zeg, luister maar even niet naar t spellen, maar hoe t woord ehm.. gespeld wordt, en luister maar niet naar de klanken, want.. dat maakte ze heel erg in de war. I: ja. Maar heb je wel t gevoel dat je, dat je eh voor jouw gevoel ze wel hebt, aan t leren hebt gehad wel ook? F: met spelling niet. Nee. I: dat je wel iets hebt gedaan waarvan je denkt dat is nuttig voor mij. F: nee, met spelling niet. I: neee. Nee. Met rekenen had je wel, dat.. F: absoluut. I:.. nee daar heb ik wel wat gedaan, dat sluit aan bij waar ik mee bezig was en dat eh.. F: ja alleen jammer, wat ik echt mis is een verdieping voor groep 8. I: ja. Ja. Die komt er nog aan maar.. F: want wij hebben hier wel kinderen met 8, leerlingen die gewoon rekenen allemaal op 8 en daar miste ik wel eh ... I: te eenvoudig is t dan? F: ja. Ja. En dan kun je.. tuurlijk moet je daar je draai aan geven en in iets eh de moeilijkheidsgraad kun je daarin wel aanpassen, maar ja, voor plus kinderen zeg maar, de goeie rekenaars, was t echt te simpel. Ja. I: ja. De ehm ook wat steeds iets minder eigenlijk gescoord wordt is de mate waarin ze rust en concentratie ehm zowel tijdens als daarna zeg maar, konden behouden.. en eh de kinderen gaven dat na blok 2 aan maar vanuit de leerkrachten kwam dat nu zeg maar in blok 3 ook weer meer terug dat ze dat minder vonden... heb jij dat ook zo ervaren? F: ja. Maar ik denk ook wel dat t de tijd van t jaar is.. I: oké. Dat zou natuurlijk ook kunnen.. F: ja. De motivatie in groep 8, ik kijk dan puur naar mn eigen klas... I: hmmm.. F: eh we zijn klaar, we weten waar we naartoe gaan ehh I: ja. F: eh.. t is allemaal leuk en gezellig en eh we doen nog hard werken maar er is ook heel veel lol... dus t is ook wel.. moeilijk om die concentratie dan weer te herpakken als we dan weer moeten gaan werken. Ze blijven een beetje in die lollige bui hangen.. I: ja. Maar heb je ook voor dat de..denk je ook dat er behalve dat, dat er ook andere oorzaken zijn waardoor ze dat zo... F: ja, t is nu, t wordt gewoon, dus ze weten wat ze moeten doen, ze zijn gewend aan t programma en ehm.. ze maken dr een beetje een

showtje van en dan is t weer lastig om ze in t gareel te krijgen. F: maar waarom doen ze dat? Omdat ze dan niet voldoende gemotiveerd zijn? Waar, waar... F: ik denk toch een beetje onzekerheid, beetje eehhh ehhh.. I: ongemakkelijk voelen dan? F: ja. Ja. Ja, want bewegen en jongens eh dat is wel een ding. I: en zou je dat op een andere manier, denk je dat dat op een andere manier beter zou kunnen? Dat ze dan wel beter gefocust zouden kunnen blijven? Wat zou dr dan voor deze kinderen nodig zijn, zodat ze... F: ja, misschien toch een passender muziekje, wat meer van de tijd is nu, een beat die ze kennen, hè, waardoor je misschien wat swingender hè op die manier eh leuker eh.. I: ja. Ja. Dus de muziek en, en het hele programma daagt nu ook wel uit om een beetje gek te gaan doen wil je zeggen? F: ja. Ja. Ja. I: en als het wat serieuzer voor groep 8 was gemaakt, dan eh.. F: en die poppetjes vinden ze bar eh.. bar interessant, dus daar gaan ze dan ehm.. op door, weet je wel, dát! I: ja. Ja. Dus t zou voor groep 8 gewoon wat meer ehmm.. F: passend bij ehmm.. I: oké. Ehmm.. even kijken.. als je, vanuit t derde blok gaf, dat gaf jij net ook aan en meerdere leerkrachten, is t fijn dat je dan lekker wat meer vrijheid had, dat je zelf mocht kiezen wat je inzet.. ehm.. hoe zou je t zien eh ehm gewoon op de meest ideale manier, als je t gaat implementeren hier in het cluster 4 onderwijs, van is dat dan t meest ideaal, dat je de vrijheid hebt, waar je aan de andere kant misschien wel moet denken dat t te vrijblijvend wordt? F: ja, valkuill.. I: hoe zou je dat, in ieder geval bij jouw klas, maar waarvan je denkt t cluster 4, t beste kunnen inzetten? F: ja ik zou denk ik blokken eruit halen ehmm een week lang zeg maar rekenen en dan ook juist die verdieping en die, die herhaling.. om dan een week lang dat programma en dan proberen daarin wat te, te, te wisselen, dus dat je zeg maar eh, nou, breuken zijn we nu dan mee bezig, nou breuken biedt héél veel aan.. dat je t daar dan een week lang alleen even op breuken focust en dan eh.. spelling bijvoorbeeld een bepaalde categorie, of een bepaalde niveau en eh niet alles op 1 dag, want dat vond ik wel.. eh heftig.. I: hoeveel denk je dat haalbaar is? F: twee. In de ochtend en in de middag. I: maar 2 per dag.. vind jij wel haalbaar? F: mjaa... I: zo dat is best wel eh.. F: ja bij dit clubje hè? I: elke dag 2 keer per dag? F: ja, nee niet eens elke dag, ik denk een beetje om en om.. I: oké. F: als je t eh doel zou zijn.. I: als je t verdeelt over een week, zou kijken, hoeveel lessen zou jij zelf dan.. F: ja, ik dan 2 omdat ik dan op maandag en vrijdag zou doen en Tanja dan nog of je duo op woensdag zou doen, zou voor mij ideaal zijn.. I: dus dan heb een je een les of 6 per week zeg maar? F: ja en dan heb je gymdagen die zijn dan op dinsdag en donderdag, die vond ik dan niet nodig.. I: ja, precies.. F: want dan zijn ze al eh lekker in... en daarna gaan ze nog eh, wij hebben ook twee keer pauze én gym op die dag dus dat was voor mijn club genoeg.. I: ja. Ja. F: en op de dagen dat ze wat langer achter elkaar eh moeten of met slecht weer, dat ze wat minder naar buiten kunnen.. dan hebben ze daar wel echt behoefte aan.. I: maar je zou t wel in een vast programma zetten? Je zou t niet te vrijblijvend laten.. F: voor mij niet! Maar dat werkt voor mij als persoon niet.. I: ja. Maar is het dan ook wel zo dat misschien, dat is voor jouw klas, maar denk je dat t maatwerk moet zijn, als je kijkt in het algemeen, gewoon naar eh naar de hele school? F: ja, zou m gewoon inplannen in je weekrooster.. omdat je dan gewoon wel ehmm ook voor degenen die in moeten vallen, gewoon dán doen wij bewegend leren.. I: ja dus t moet wel, jij zegt t moet wel op t rooster eigenlijk? F: ja. I: ik zou t niet eh houden van t is flexibel, dan zet ik t in wanneer ik t wil. F: nee. Is ook niet duidelijk voor de kinderen. I: nee. F: die hebben daar wel behoefte aan.. I: ja. Oké. F: ze weten gewoon dondersgoed dan en dan is t.. en zo is t en je, je verrast ze niet of je .. I: hmhm.. F: ja en dat is voor mij ook wel een houvast.. I: ja. Oké. F: t is wel tijdrovend, dat heb ik wel ervaren... ehmm tuurlijk kan je t versnellen en je kunt wel, wel dingen overslaan, maar ehm je bent toch zo wel ja, 10 minuten. Kwartiertje bezig.. I: ja. En de vorm waarin t voor de, voor deze kinderen.. denk je dat dit programma heel goed voor deze kinderen is of wat, welke manier van bewegend leren.. zou je t op een andere manier willen voor deze kinderen? F: ja ik ben wel benieuwd naar wat er nog meer is.. wat er nog meer kan.. I: ja. Maar op wat voor manier denk je dat voor deze kinderen, wat voor wijze zou... F:

meer op een speelse manier, met spellen.. een spelvorm.. als je bijvoorbeeld kijkt bewegend leren wat ook op t plein zou kunnen.. ik vind t digibord dan wel heel erg.. eh bepalen.. hoe je t aanbiedt.. I: da's te strak? F: ja. I: je wil zeggen dat je iets meer zélf kan bepalen wat er ehm ehh hoe t ingevuld wordt.. F: ja. I: ja nou dan is inderdaad zoals je naar t plein kan of zo is wel mooi, maar qua tijds eh ro.. denk ik dat t dan nog wel meer eh.. F: klopt! misschien kun je dan de pauze een kwartier langer buiten blijven, of eh zo inplant.. I: dat je t zo inzet dat je daar al.. F: ja. Of maken daar een rooster voor van dan ben jij buiten en.. I: maar voornamelijk denk je dat t voor deze kinderen fijn is dat je iets, iets makkelijker van de starheid van dit programma, iets meer zou kunnen afwijken.. F: want dan is t te snel saai! I: jaaa, precies dan.. F: en daar heb ik zelf ook last van hoor.. I: dan missen ze de uitdaging? F: ja. I: ja. Oké. Heb je verder nog dingen over bewegend leren dat je zegt, nou ik denk als we dat, als dat naar, in t cluster 4 ehhh aangeboden gaat worden, dan is dat echt een must zeg maar of zo, dan moet t daar echt aan voldoen.. F: ik denk t als team dragen, ik denk dat nu nog ehm ehm mensen zoekende zijn hè dus dat we echt wel een studie in gaan doen of dat we een dag daar aan gaan besteden hoe je daar eenduidig een lijn, dat je ook weet van nou, t wordt vanaf daar.. I: dat je een soort van geschoold wordt in een programma of.. duidelijk voorgestructureerd wordt, van dat gaan we doen.. F: ja. T team of eh de teamleidster dr in meenemen en de directie.. I: en dan ook een manier waarop je t gaat aanbieden, hoe je t gaat... F: nee, dat zou ik vrijlaten, maar wel dat ze weten van de hele school biedt dat aan op die manier en nu heb ik niet t idee dat ze weten wat we met elkaar, wat we allemaal met elkaar doen.. ik weet niet bijvoorbeeld wat volgend jaar dat groepje heeft gedaan, dat weet ik niet.. I: nee, nee, want wat er bijvoorbeeld ook wel uitkwam, wat ik wel opvallend vond, was dat zeker de leerlingen, maar ook wel de leerkrachten vrij laag scoorden over didactische werkvormen, over hoe ze zelf voor de klas stonden.. en dat kan natuurlijk te maken hebben met dat t nieuw is, dat je dan ehhh dat je daardoor misschien.. F: zoekende bent.. I: heb jij dat zo ervaren, dat je dacht van ik ben zo veel met t programma bezig dat ik misschien t, t lesgeven zelf.. F: ja. Ja, dat klopt. I: dat ik dingen vergeet te doen die ik normaal eigenlijk heel... F: ja en ik deed mee om ze te enthousiast te maken, want ze vinden t ook leuk als je meedoet, dus ik dacht nou daar moet ik nu eerst op investeren.. en dan was je soms ook wel even.. I: maar dat is natuurlijk ook wel een didactische werkvorm, dat je meedoet.. F: ja klopt, maar dan ben je wel... I: maar dan kun je niet alles tegelijk doen wil je zeggen? F: nee, want als jij die eh die eh lunges moet maken en ik moet ook nog eens t digibord ehhh dan moet je wel heel snel zijn (lacht). I: ja (lacht). En dan tegelijkertijd alles in de gaten houden enneh.. F: ja,. Je komt wel even ogen tekort. I: dus dat is handig dat je daar wel wat geoefend in raakt dan.. F: ja. I: ja. F: en ik heb maar 10 kids, ik denk als dr 16, 18 hebt, ehmm en t staat meer op elkaar omdat je, maar die bewegingsruimte is dan wel minimaal.. I: ja. Ja. Oké. Top.

Jessica (J); LK groep 4 (28-5-2019)

I: hé eh Jessica, hoe heb jij blok 3 ervaren? Je hebt natuurlijk twee.. heb je 't met beide klassen gedaan of.. J: Nee, ik heb alleen met groep 4 heb ik gedaan.. ik heb ehm vorige week de hele week in groep 4 gestaan, maar wat ik heel prettig vond was dat ik ervoor kon kiezen om op dinsdag een keer een les te doen en ehm op donderdag een keer, op vrijdag misschien nog een keer.. en dat t niet móest.. I: ja. Die vrijheid. J: ja. Dat was wel heel prettig en daardoor bleven de kinderen ook enthousiast. I: en hoe heb je t in-, hoe heb je d'r voor, hoe heb je ingezet, wat was jouw keuze precies zeg maar, waar hing t vanaf? J: ehmm nou ik heb m vooral voor rekenen of voor spelling ingezet en ik heb 'm eh ik geloof dinsdag heb ik eh heb ik er twee gedaan en die heb ik dan aan 't einde van de dag ingezet. I: oké. J: nog even voordat ze naar huis gaan.. I: dat ze nog even eh de onrust kwijt konden? J: ja. I: oké. En jij zei die vrijheid zeg maar daar, dan, je merkt dat de kinderen enthousiaster maken en hoe kwam dat dan zeg maar dat je, door die vrijheid dat ze enthousiaster waren? J: nou ja,

voorheen dan móesten natuurlijk zoveel keer in de week, hebben we eigenlijk hè.. I: ja. J: dan moesten we zo vaak en twee keer per dag enn.. toen hadden ze op een gegeven moment zoiets van pfff alweer?? Ennn.. nu merkte je gewoon dat, dat ze zoiets hadden van oh, oh leuk! I: en hoe vaak heb je t nu dan ingezet, hoe vaak in de eh... J: ik heb nu eh, ik geloof drie keer gedaan vorige week en dan die week daarvoor nog één keer.. I: oh ja. Ja. Dus gewoon iets minder, hoeveelheid, want daarvoor was eigenlijk dus te veel voor ze om.. J: ja. I: hé eh en ehhe de leerlingen werden eigenlijk steeds iets minder positief zeg maar, gedurende blok 1 en 2, en bij jullie, bij leerkrachten heb ik natuurlijk ook een derde blok nog gedaan en ook, ook daarvan merk ik dat, dat die nu in het derde blok inderdaad weer iets positiever is de mening, vergeleken met blok 2, en denk je dat dan ook met dieee, met die vrijheid te maken heeft? J: ja, dat denk ik wel... t is gewoon heel fijn dat je hè, soms dan is t al heel onrustig, en als je dan een keus hebt om te zeggen ik doe het toch niet vandaag, dan kan dat ook... ik denk dat dat heel fijn is... dat je kunt afstemmen op.. hè.. wanneer wel, wanneer niet, ehmm.. komt t uit.. I: ja. En denk je niet dat ehm een valkuil van die vrijheid is, dat t dan te vrijblijven zou worden? Stel dat we t inderdaad op die manier zouden gaan implementeren. J: ja, dat denk ik wel.. I: en hoe zouden we dat kunnen... wat zou voor jou zeg maar iets zijn waardoor je zegt van maar ik zou, dat zou mij wel triggeren om t dan wel te blijven doen? J: nou ja, ik vind t ook wel heel motiverend, ze kunnen weer effe die energie kwijt voordat ze weer iets moeten gaan doen.. dat is wel heel fijn.. I: hmmm. J: dus ehm I: maar voor jou is t dus dat je ehh, dat je ziet aan de kinderen dat ze er wat aan hebben, daar zou je, dat zou voor jou een trigger zijn.. om t te blijven doen? J: ja. Ja, maar ook dat ze ehm.. ze vinden het wel heel leuk! I: ja. J: en als je t dan 2, 3 keer in de week doet, dan blijft t ook leuk en dan is t niet meer zo'n moetje.. en dan zijn ze er ook inderdaad echt gemotiveerd door.. en dan blijft t ook gezellig.. hoeft je minder te waarschuwen, kun je meer belonen, en dan.. wordt t ook positiever zeg maar.. I: ja, ja. En.. t programma.. ik merk dat de leerkrachten een beetje t zelfde zeg maar over t programma wel eh oordelen. Ik merk wel eh dat ze met name in het laatste blok dat er heel vaak terug werd gegeven dat de aansluiting op de methode niet heel fijn is.. hoe heb jij dat ervaren? J: nee, dat is inderdaad niet heel prettig en ik merkte in groep 4 dat de eerste weet ik hoeveel lessen, die waren eigenlijk veel te makkelijk.. I: ja. J: moesten we woorden van drie letters gaan hakken.. ja.. weet je, da's voor groep 4 echt te makkelijk.. dus we zijn echt onderaan begonnen zeg maar en dan ehm.. dan komt het wel een beetje in de buurt van wat ze inderdaad kunnen... ehm.. als je echt iets zoekt wat bij je les past, ja, dan kun je niet altijd iets vinden.. I: nee. Dus t sluit niet altijd aan bij eh.. want je hebt nu van lieverlee best wat lessen gezien, die drie blokken door... J: ja. T is wel veel t zelfde.. woord spellen eh.. plus sommen, min sommen.. t is wel veel t zelfde. I: ja. Dus je automatiseert wel wat, maar t sluit niet altijd aan op de les die jij daarna wil geven? J: nee. Nee. I: en wat mis je dan vooral dat je zegt van nou dat ehm... die onderdelen of zo daar kom ik wel echt in tekort? J: ehmm.... (stilte) ja, wat mis je specifiek.. nou, meestal heb ik nu iets gepakt zeg maar ehmm iets van plus of min, dat ze toch, weet je wel, dat automatiseren.. dat is altijd goed om te doen.. I: waarvan je denkt, nou, dat is altijd nuttig.. maar t sluit niet echt op m'n les, maar t is wel nuttig om te doen.. ja.. J: bijvoorbeeld keer sommen vind ik niet zo heel veel van in, terwijl dat in groep 4 natuurlijk echt wel... echt wel pittig is.. I: oh ja. J: ehmm.. ja ook een stukje inzicht bijvoorbeeld, iets met geld, of eh dat soort dingen, ja, dat mis ik wel. I: ja, oké. Hmmm. Deehh, de sfeer in de klas.. ehm.. die werd door de leerkrachten nu weer iets positiever ervaren dan in t tweede blok.. ook te maken denk je met die vrijheid die eh.. J: ja. Ja. Hè, wat ik net zei, als t zo moet, dan hebben die kinderen op een gegeven moment zoiets van hè, wéér.. moet t nou weer? Terwijl nú ervaren ze het als leuk en als extraatje zeg maar.. I: ja. J: en dan blijft t daardoor ook gezellig en blijven ze ook actief en kun je ook meer belonen dan dat je moet waarschuwen. I: ja. En eh t programma, zit je daar, ben je daar voor gevoel beter in ingekomen in de loop van de blokken? J: jawel, dat wel. I: dat je t zelf ook, zeg maar, de kinderen beoordeelden de

didactische werkvormen, dus wat de leerkracht deed en dat was eigenlijk niet heel positief hoe ze dat beoordeelden en ook de feedback die werd gegeven en beloningen, dat had ik jullie ook terug gegeven.. maar de leerkrachten waren niet heel positief over hoe ze dat zelf deden.. dus ik dacht misschien heeft t ook te maken met dat je daar in moet komen en dat je dan niet voldoende tijd hebt om.. J: ja. Ja. Nou ik merk zelf wel dat ik meer meedoe met de kinderen.. dus dat maakt ze al wel actiever zeg maar.. I: dus dat is ook een didactische werkvorm die je dan inzet.. J: ja. Weet je, als je dan zelf stil gaat staan.. I: ja. J: je hebt natuurlijk ook wel eens kinderen ertussen staan die t helemaal niet leuk vinden.. I: ja. J: en als je dan zelf stil gaat staan dan gaan zij ook niks doen natuurlijk.. I: nee. Nee. J: als je meedoet.. dan eh dan gaan ze echt wel eh.. dan kun je ze echt wel op sleeptouw nemen.. I: en kun je dan als je meedoet, heb je dan ook nog voldoende eh overzicht houden eh feedback geven eh eh... J: ja. Jawel. I: dat lukt wel? J: ja. Jawel. I: of heb je daarnaar moeten zoeken zeg maar eh.. J: nou ja, in het begin had ik niet zo het belonen zeg maar eh meer met een complimentje of heel goed gedaan hè.. I: ja. J: of eh fijn dat je meedoet... I: ja. J: dus eh t aanmoedigen vooral hè, kom op door blijven gaan en houd vol, nog heel even eh.. en daar moet je ook gewoon inkomen.. maar nu heb ik ook, in het laatste testblok heb ik ook eh achteraf muntjes uitgedeeld.. goh wat heb jij goed meegedaan en, wat fijn dat jij t moeilijk vond maar toch doorging.. en daar doen ze t dan toch wel voor.. I: oké. Dus je merkt wel verschil dat als je dat wel inzet .. J: ja. Ja. Zo van hé ik heb geen muntje gehad? Nee, je stond stil.. Oh.. ja en dan zie je dat die een volgende keer gewoon ook mee gaat doen.. I: ja. ja. J: zo van, ik moet ook iets doen om een muntje te verdienen.. I: oh dus dat werkt dus wel eh.. J: ja. Jazeker! I: hé eh en wat eigenlijk steeds minder goed beoordeeld was, was de rust en concentratie die eh de leerkrachten maar ook de leerlingen ervaren zeg maar tijdens en na t eh ze worden er niet rustiger of geconcentreerder door, door het bewegen.. heb jij dat in jou klas eh.. J: ja, ik vind dat t ligt aan eh wat voor taak je daarna hebt... ik heb op vrijdag bijvoorbeeld altijd reken weektaak.. dan is t lekker als ze daarvoor even kunnen bewegen en daarna zelfstandig rustig aan de slag kunnen. Want dan zijn ze stil... maar.. als ze daarna nog moeten luisteren naar een instructie en dan nog aan t werk moeten, dan... vraagt dat te veel tijd van ze zeg maar.. I: dan moeten ze té veel focussen of zo? Dan is dat te lastig? J: dan wordt t te lang. Dus je met of heel kort instructie geven dan... of inderdaad dan inderdaad bijvoorbeeld aan het einde van je les doen.. dan eh... I: en ze moeten daarna dus eh, je hebt het idee dat ze daarna niet iets moeten doen waarvoor ze heel erg gefocust moeten zijn? J: ja. Ja. Terwijl als ze zelfstandig gaan werken dan lijkt alsof ze dat wél heel prettig vinden.. dat ze even de energie kwijt kunnen.. I: en dat ze de rust daarna hebben.. j: en zich daarna rustig kunnen focussen.. I: maar dan weten ze wat ze moeten doen en dan is t gewoon iets van eh.. J: wat ze kunnen.. I: ja. Ja. Precies. Oké. Da's misschien wel een goede tip ook. Ehm.. als je kijkt naar ehm hoe bewegend leren, en dan kan dat fit en vaardig zijn, maar wat er ook, hoe je dat in, ook, hoe je dat bij cluster 4, dus hoe je dat bij deze doelgroep, hoe we dat zouden moeten neerzetten, heb jij dan dingen waarvan je zegt, ja dat vind ik nou echt noodzakelijk voor ons als leerkrachten of voor de leerlingen.. eh willen we bewegend leren eh wil dat echt succesvol zijn? J: ja, ik denk wel dat hè, als jij dat bijvoorbeeld zou coachen bij elke leerkracht, dat zou best heel prettig zijn.. I: hmhm. J: dat vraagt natuurlijk van jou heel veel tijd.. I: dus dat er coaching is.. J: ja, dat er wel iemand moet zijn die ook die leerkrachten zegt van joh misschien kun je dit doen of kijk eens mee... dat je daar zelf ook wat makkelijker eh wat handiger in wordt.. ja en eh t moet inderdaad echt wel een beetje aansluiten bij je lessen anders val je zo in herhaling.. I: ja. Ja. J: dan is t plus sommen en nog een keer plus sommen.. I: en is dat eh wat denk je als je specifiek voor de leerlingen, voor onze kinderen die toch met, met bepaalde gedragsproblemen... denk je dat er dan nog eh dingen zijn waar wij extra op moeten letten als we ehh met hun bewegend leren doen? J: ja, het moet geen frustratie op gaan leveren denk ik.. het moet wel leuk blijven zeg maar... I: en hoe kunnen we dat voorkomen? J: als jij merkt van hè, ik doe het vier keer

in de week en dat is te veel, dat je dan wel gewoon de vrijheid hebt om te kunnen zeggen van ik ga naar twee keer in de week.. I: dus afstemmen op je groep? J: ja. Ik denk dat dat wel ehm.. wel heel belangrijk is... ja en dat je als leerkracht wel inziet voor wie dit makkelijker is en voor wie dit toch iets moeilijker is.. I: ja. En, en.. hoe ga je daar dan mee om als je dat dan.. wat zien is natuurlijk dan 1 ding maar... J: ja. Ja, weet je in de bovenbouw kun je dat natuurlijk heel goed bespreken met de kinderen en ehmm ja in groep 4, als ik zie dat iemand het lastig vindt om in beweging te blijven, dan ga ik daarnaast staan.. I: ja. Ja. J: en dan merk je wel dat ze dan in jouw ritme meegaan. I: ja. Ja. J: dus ik denk dat dat vooral in de onderbouw wel echt heel belangrijk is, dat je echt meedoet en echt zelf actief eh.. actief daarmee bent.. I: nou top. Thank you. J: graag gedaan.

Bijlage 9. Tips en aanpassingen

Tips en aanpassingen n.a.v. onderzoek cyclus 1:

(tekst aan leerkrachten:)Allereerst: de overall feedback is positief; leerlingen en leerkrachten vinden het programma Fit & Vaardig leuk, een fijne afwisseling, goed voor de beweging/fitheid en duidelijk. Echter, er zijn ook wat onderdelen die minder goed scoren (zie bijlages). Op basis van de meest genoemde/opvallende items vanuit de vragenlijsten en de daarop volgende interviews zijn hieronder tips en aanpassingen geformuleerd. Lees deze aandachtig door en probeer deze te verwerken in je lessen van cyclus 2. Wanneer je interesse hebt in de uitgewerkte tekst van de interviews van jou of je klas, dan hoor ik dat graag. Veel succes!

1. Lawaai/onrust in klas.

- a. Van tevoren rust in de groep creëren.
- b. Moment van de dag goed inschatten; wanneer kunnen de kinderen uit jouw klas Bewegend Leren het beste aan?
- c. Leerlingen goed voorbereiden op wat er gaat komen, planning van F&V in het dagprogramma.
- d. Eigen voorbereiding.
Kies een opdracht die goed aansluit bij de lesstof (zowel LK als LLn geven aan daardoor meer geboeid en betrokken te zijn), maar die ook qua type opdracht past bij jouw groep (zie kopje Differentiatie).
- e. Duidelijke regels en afspraken maken, bv over deelname. Wat te doen met leerlingen die niet meedoen of storend gedrag vertonen? Kijk ook goed naar de oorzaak (zie kopje Veiligheid). Wanneer kinderen echt weigeren en de les gaan verstoren, geven de leerlingen aan dat zij het fijn zouden vinden als deze kinderen even buiten de groep (bv. in het bijlokaal) worden geplaatst.
- f. Het kan werken om de basisbeweging tussendoor even wat langer aan te houden, zodat er weer even wat rust wordt gecreëerd.
- g. Met name de meer externaliserende klassen zouden baat kunnen hebben bij het behouden van tempo in de lessen. Met name de lessen spelling bevatten onderdelen waarbij veel getypt en geklikt moet worden en leerlingen lang(er) moeten wachten. Voor sommige kinderen/groepen is dit lastig; zij verliezen hun focus.

2. Differentiatie.

- a. Didactisch met dit programma lastig. Je kunt wel opdrachten uit andere leerjaren gebruiken.
- b. De bewegingen zijn wel te differentiëren. Hier kun je zelf aanpassingen in doen of met de kinderen over nadenken. Sommige kinderen gaven bv. aan dat het vermoeiend kan zijn. In dat geval kun je bv joggen omzetten in stappen of wat minder spring-oefeningen doen. De leerlingen geven in die zin ook aan dat ze zich beter kunnen concentreren en meer rust hebben wanneer ze hebben bewogen, behalve wanneer ze té vermoeid worden. Daarnaast geven ook veel kinderen aan dat ze af en toe wel vinden dat de bewegingen leuker/anders/uitdagender mogen. Voeg als leerkracht bv armbewegingen toe of geef een andere twist aan een beweging. En laat de kinderen hierover meedenken. Misschien kun je ze zelfs af en toe mee laten denken/kiezen (beperkte keuze) over welke opdracht(en) je gaat doen.
- c. Zet een spelvorm of onderbreking (breinbreker) in als tussendoortje. Meerder leerlingen en leerkrachten geven aan dat een korte onderbreking van het

programma gewenst zou kunnen zijn, bv om te zorgen dat het niet te vermoeiend wordt, maar ook niet te eentonig.

3. Veiligheid

- a. Opvallend was dat een aantal kinderen aangaf zich niet veilig te voelen. N.a.v. interviews werd duidelijk dat hier vooral de persoonlijke ruimte werd bedoeld door de kinderen. Creëer daarom voldoende ruimte om te bewegen voor elk kind en zorg dat kinderen niet in elkaars persoonlijke ruimte hoeven te komen.
- b. Ook zijn er kinderen die zich erg in belangstelling voelen worden gezet en dat gênant vinden. Een plaats (bv achterin de klas) waar ze minder opvallen zou kunnen helpen, maar uiteraard is het ook goed dit met hen te bespreken. Laat hen zelf vooral ook meedenken over wat zij nodig hebben zodat ze dat gevoel minder hebben.

4. Complimenten/beloningen

De leerlingen geven aan dit weinig te ervaren, terwijl de leerkrachten het gevoel hebben dit wel veel te doen. Uiteraard opvallend, omdat dit juist zo hoog in het vaandel staat bij ons op school. Goed om in de gaten te houden!

5. Overig

- a. Vrijwel iedereen geeft aan dat gewenning nodig is, zowel voor de leerkrachten als de leerlingen. 1 week is – met name voor parttimers – erg kort om dit te bewerkstelligen. De volgende proefperiode zal daarom – als voorstel – wat langer duren. In 10 dagen geeft elke klas in totaal – verdeeld over de dagen - 12 lessen bewegend leren; 6 voor rekenen en 6 voor spelling. Bij duo partners graag de lessen verdelen.
- b. Goed verdiepen in de opdrachten. De lijst langslopen en de opdrachten kiezen die goed aansluiten bij je groep. Bv dus wanneer je een klas hebt die het moeilijk vindt om even te moeten wachten, probeer opdrachten te kiezen waarbij je het tempo hoog kunt houden. Of wanneer veel leerlingen snel vermoeid zijn, kies wat minder inspannende bewegingen of pas ze aan.
- c. sTaal spelt m.b.v. letters i.p.v. klankgroepen. Wanneer je opdrachten spelling gebruikt zou je deze in zijn geheel kunnen overslaan óf je controleert bv wel de woordspelling, maar slaat het letter voor letter spellen vervolgens over.
- d. Muziek/geluiden. Bespreek met de groep wat ze willen. Veel kinderen vonden de achtergrondmuziek eentonig en vervelend. Je kunt natuurlijk altijd zelf een ander muziekje erbij aan zetten. De geluiden wanneer een antwoord goed of fout is, vinden ook wel kinderen 'irritant'; vooral de reacties van andere kinderen erop. Je kunt het geluid natuurlijk in zijn geheel ook gewoon uitzetten (met name internaliserende groepen).
- e. Zelf voordoen/meedoen. De voorbeeldbeweging lijkt niet altijd voor iedereen direct duidelijk te zijn, dus doe dan mee/voor.

Tips en aanpassingen n.a.v. onderzoek cyclus 2:

- Tempo in de les houden.
- Uitdaging proberen te vergroten, bv. door:
 - o (hand-/hoofd)bewegingen toe te voegen,
 - o (zelf) andere achtergrondmuziek aan te zetten,
 - o de kinderen (hierover) mee te laten denken,
 - o en/of door meer te belonen.
 - o Wellicht zou je zelf met je klas een soort van levels kunnen creëren, waarbij je na het behalen van een (bepaalde) level iets verdient (een nieuwe beweging, een nieuw achtergrondmuziekje of een aantal muntjes).

- Wanneer de stof als te eenvoudig wordt ervaren, kijk eens bij opdrachten uit een hoger leerjaar.

Afspraken voor onderzoek cyclus 3:

- In de derde cyclus mag je zélf bepalen hoevéél lessen je geeft en wélke lessen je wel en niet geeft.
- Het testblok duurt 7 lesdagen.
- Enkel de leerkrachten hoeven vragenlijsten in te vullen.